

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY PNIEWY NA LATA 2023-2033

OPRACOWANIE:

Urząd Miejski Pniewy

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki
i Rozwoju Spółka z ograniczoną
odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz
Krajowym Instytutem Jakości.

Autorzy opracowania:

mgr Irma Kuznetsova – kierownik zespołu,

mgr inż. Iwona Nowacka,

mgr Michał Hudak,

mgr inż. Joanna Mucha – koordynator projektu.

 Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

 KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE.....	5
2.	DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI	7
3.	SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	15
3.1.	Wprowadzenie	15
3.2.	Struktura przestrzenno-funkcjonalna	15
3.3.	Przyczyny degradacji obszaru.....	22
3.3.1.	Sfera społeczna.....	22
3.3.2.	Sfera gospodarcza.....	29
3.3.3.	Sfera środowiskowa.....	31
3.3.4.	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	34
3.3.5.	Sfera techniczna	42
3.4.	Lokalne potencjały obszaru	43
3.5.	Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.....	49
4.	OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	52
5.	CELE REWITALIZACJI I ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	54
6.	OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE KRAJOWYM, REGIONALNYM I LOKALNYM	56
7.	OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH.....	63
7.1.	Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	65
7.2.	Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	81
8.	MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	85
8.1.	Kompleksowość programu	85
8.2.	Koncentracja programu	85
8.3.	Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	86
8.3.1.	Komplementarność przestrzenna.....	87
8.3.2.	Komplementarność problemowa.....	89
8.3.3.	Komplementarność proceduralno-instytucjonalna.....	91

8.3.4. Komplementarność międzyokresowa.....	92
8.3.5. Komplementarność źródeł finansowania.....	93
9. RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	94
10. WDRAŻANIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	98
10.1. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji.....	98
10.2. Koszty zarządzania.....	100
10.3. Ramowy harmonogram realizacji programu	100
11. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA W PROCESIE REWITALIZACJI.....	101
12. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	104
12.1. Monitoring programu.....	104
12.2. Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych	106
12.3. System wprowadzania modyfikacji do programu	107
13. OKREŚLENIE ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21 UST. 1 USTAWY Z DNIA 21 CZERWCA 2001 R. O OCHRONIE PRAW LOKATORÓW, MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINY I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO	108
14. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWALE DOT. KOMITETU REWITALIZACJI	108
15. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI.....	109
16. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	109
16.1. Wskazanie zakresu zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.....	109
16.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany.....	110
17. ZAŁĄCZNIKI	111
Załącznik nr 1: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji.....	111
Załącznik nr 2: Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego.....	112
Spis tabel.....	113
Spis rysunków	114

1. Wprowadzenie

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, **rewitalizacja** stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Definicja ta odwołuje się do najważniejszych zasad skutecznej rewitalizacji. Przede wszystkim jest to proces wieloletni, kompleksowy, zakładający włączenie społeczne, partnerstwo i wielopoziomowe zarządzanie oraz adresowany tylko do obszarów znajdujących się w głębokim kryzysie. Kluczową płaszczyzną wyboru działań rewitalizacyjnych jest sfera społeczna, która następnie musi być przedmiotem koordynacji działań w tym, i w innych obszarach: gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym. Jak wskazuje Krajowa Polityka Miejska 2023, ze względu na to, że celem rewitalizacji jest równoczesna odnowa społeczna, gospodarcza, kulturowa, przestrzenna (w tym także techniczna) oraz środowiskowa, nadanie nowych funkcji, remonty lub modernizacja techniczna infrastruktury muszą być środkiem, a nie celem rewitalizacji. Osią działań rewitalizacyjnych jest społeczność lokalna i jej potrzeby. Należy zapewnić włączenie wszystkich zainteresowanych (mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych) na każdym etapie programowania i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ponieważ to ich ostatecznie będą dotyczyły rezultaty rewitalizacji. Dlatego też bez ich udziału nie uda się zapewnić trwałej poprawy obszaru. Podobnie konieczne jest, by działania rewitalizacyjne w mieście nie były działaniami punktowymi, ale by ujęte były w ramy kompleksowego i zintegrowanego podmiotowo i przedmiotowo programu rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 został opracowany na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2021 r. poz. 485). Stanowi on narzędzie umożliwiające prowadzenie kompleksowych działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji wyznaczonym uchwałą Nr LIII/420/23 Rady Miejskiej Pniewy w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Pniewy. Jednocześnie pełni funkcję strategii IIT (innego instrumentu terytorialnego), wdrażanej po raz pierwszy w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027, w odniesieniu do przewidzianych w niej działań finansowych ze środków polityki spójności.

Dotychczasowe działania rewitalizacyjne w Gminie Pniewy były prowadzone za pośrednictwem Programu Rewitalizacji miasta i gminy Pniewy na lata 2017-2023. W celu zachowania ciągłości procesu rewitalizacyjnego podjęto decyzję o opracowaniu Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2023-2033.

By móc niniejszy Program traktować jako narzędzie praktyczne i zrozumiałe, konieczne jest wyjaśnienie kluczowych pojęć z zakresu rewitalizacji, które będą pojawiać się w poszczególnych częściach dokumentu:

INTERESARIUSZE REWITALIZACJI – mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczysti nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe, towarzystwa budownictwa społecznego oraz członkowie kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych; inni mieszkańcy gminy; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne; jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne; organy władzy publicznej; podmioty, inne niż wymienione wyżej, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

KOMITET REWITALIZACJI – stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą wójta, burmistrza albo prezydenta miasta.

OBSZAR REWITALIZACJI – to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

2. Delimitacja obszaru rewitalizacji

Gmina i Miasto Pniewy położone są w zachodniej części powiatu szamotulskiego, w północno-zachodniej części województwa wielkopolskiego. Gmina Pniewy graniczy:

- od północy z gminą Wronki (pow. szamotulski),
- od wschodu z gminami: Ostroróg, Szamotuły, Kaźmierz i Duszniki (pow. szamotulski),
- od południa z gminą Lwówek (pow. nowotomyski),
- od zachodu z gminami Chrzypsko Wielkie i Kwilcz (pow. międzychodzki).

W 2021 r. Miasto i Gminę Pniewy zamieszkiwało łącznie 12 596 osób, co biorąc pod uwagę powierzchnię Gminy (158 km²) przełożyło się na gęstość zaludnienia wynoszącą blisko 80 os/km². Zdecydowanie najliczniej zamieszkiwaną miejscowością na terenie Gminy jest Miasto Pniewy. Zamieszkuje je 8 118 osób, co stanowi 64,5% ogółu populacji Gminy. Ponadto na terytorium Gminy składa się 21 sołectw: Chełmno, Dębina, Dęborzyce, Jakubowo, Karmin, Kikowo, Konin, Koninek, Koszanowo, Lubocześnica, Lubosina, Nojewo, Nosalewo, Orliczko, Podpniewki, Psarce, Psarskie, Rudka, Turowo, Zajączkowo i Zamorze.

W ujęciu geograficznym Gmina położona jest na obszarze mezoregionu Pojezierza Poznańskiego, makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego, podprovincji Pojezierzy Południowobałtyckich. Obszar ten w związku z objęciem zlodowaceniem północnopolskim charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu z dużą jeziornością. Deniwelacje widoczne na obszarze Gminy są znaczne, zwłaszcza w jej północnej części, gdzie sięgają 80 m.

Podstawę prawną dla wyznaczonego w Gminie Pniewy obszaru rewitalizacji stanowi uchwała Nr LIII/420/23 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 27 kwietnia 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Pniewy.

Zgodnie z metodą prac przyjętą na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego, w pierwszej kolejności dokonano podziału Gminy Pniewy na niepodzielne jednostki analityczne, stanowiące całość pod względem funkcjonalnym i społecznym. W procesie prac nad podziałem Gminy na jednostki analityczne zważano na odzwierciedlenie specyfiki danego terenu, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji dominującej oraz sposobu zagospodarowania przestrzennego. Ważnym było również, aby w trakcie dokonywania podziału, uwzględnić intensywność użytkowania danego obszaru. Wypracowany podział umożliwił dokonanie porównawczej analizy wskaźnikowej z uwzględnieniem wewnętrznego zróżnicowania przestrzennego Gminy. W przypadku sołectw wykorzystano istniejący podział na obręby ewidencyjne. W przypadku Miasta Pniewy dokonano pewnych modyfikacji, ze względu na wysoką gęstość zaludnienia obszaru. Należy zaznaczyć, że zgodnie z ustawą o rewitalizacji obszar rewitalizacji nie może być zamieszkanym przez więcej niż 30% ludności. Tym samym należało dokonać podziału Miasta na mniejsze jednostki analityczne. Wydzielono następujące jednostki: „Pniewy-zachód”, obejmujące historyczne centrum miasta, „Pniewy-wschód”, „Pniewy-północ” i „Pniewy-południe”. Wykaz ulic zaliczonych do poszczególnych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1 Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Pniewy

Lp.	Jednostka analityczna	wykaz ulic
1	Pniewy-zachód	Adama Mickiewicza, Dworcowa, gen. Józefa Hallera, Grobla, Jeziorna, Kapłańska, Kowalska, Lwówecka, Międzychodzka, Młyńska, Nowa, Ogrodowa, Pocztowa, Powstańców Wlkp., Poznańska (część), Prosta, Rynek, Spichrzowa, Szkolna, Środkowa, Św. Ducha, Św. Urszuli Ledóchowskiej, Św. Wawrzyńca, Św. Floriana, Targowa, Wodna, Wolności, Zamorska,
2	Pniewy-wschód	Agrestowa, Akacyjowa, Borówkowa, Brzozowa, Bukowa, Cicha, Cisowa, Dębowa, dr. W. Felickiego, Grabowa, Halluin, I. Łukasiewicza, Jagodowa, Jakubowska (część), Jarzębinowa, Jasna, Jaworowa, J. Śniadeckiego, Jodłowa, Klonowa, Konińska, Kościarska, Krótka, Lipowa, Łąkowa, Malinowa, M. Kopernika, Miła, Modrzewiowa, Oba, Okrężna, Pogodna, Poziomkowa, Poznańska (część), Promienista, Radkowska, Radosna, Słoneczna, Sosnowa, Spacerowa, Spokojna, Sportowa, Strzelecka (część), Świerkowa, Tęczowa, Topolowa, Truskawkowa, Turowska (część), Wyzwolenia
3	Pniewy-północ	Azaliowa, Brzaskwiniowa, Czereśniowa, Fiołkowa, Frezjowa, Gerberowa, Hiacyntowa, Irysowa, Jagiellońska, Konwaliowa, Krokusowa, ks. M. Maciejewskiego, Lawendowa, Leśna, Liliowa, Łubinowa, Piastowska, Polna, Różana, Sasankowa, Słonecznikowa, Słowiańska, Stokrotkowa, Tulipanowa, Wiśniowa, Wroniecka, Wspólna, Żonkilowa
4	Pniewy-południe	Błękitna, Bolesława Prusa, H. Sienkiewicza, Jakubowska, Józefa I. Kraszewskiego, Krańcowa, Marii Konopnickiej, Poznańska (część), Strzelecka (część), Turowska (część), Władysława S. Reymonta, Zielona

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy.

Jednocześnie, w przypadku kilku obrębów ewidencyjnych, zamieszkałych przez niewielką liczbę mieszkańców, zdecydowano się na ich połączenie w jedną jednostkę analityczną. Tym samym powstały następujące jednostki analityczne:

- „Zamorze” – utworzone z obrębów Zamorze i Pniewy-Zamek,
- „Lubosina, Przystanki” – utworzone z obrębów Lubosina i Przystanki,
- „Dębina, Buszewko” – utworzone z obrębów Buszewko i Dębina,
- „Dęborzyce, Buszewo” – utworzone z obrębów Dęborzyce i Buszewo.

Szczegółowe dane dotyczące utworzonych jednostek analitycznych przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 2 Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Pniewy

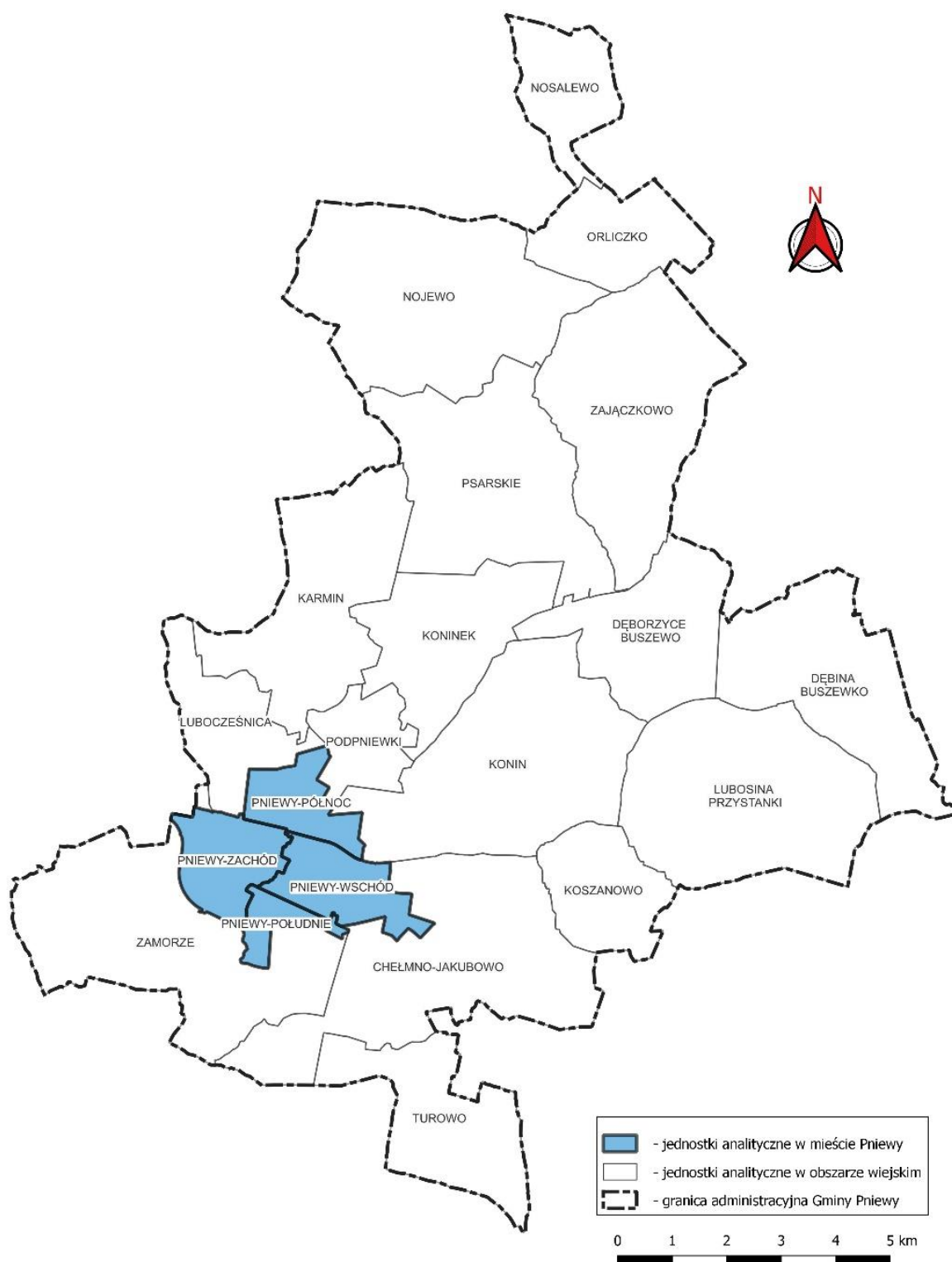
Lp.	Jednostka analityczna	Powierzchnia (km ²)	Udział w ogólnej powierzchni (<20%)	Liczba mieszkańców (stałych i czasowych) wg stanu na 31.12.2021	Udział w całkowitej liczbie mieszkańców (<30%)
1	Pniewy-zachód	3,01	1,9%	2451,6	19,5%
2	Pniewy-wschód	2,93	1,9%	3582,9	28,5%
3	Pniewy-północ	2,27	1,4%	1199	9,5%
4	Pniewy-południe	1,11	0,7%	884,5	7,0%
5	Chełmno-Jakubowo	13,75	8,7%	502	4,0%
6	Dębina, Buszewko	9,38	5,9%	369	2,9%
7	Dęborzyce, Buszewo	6,91	4,4%	355	2,8%
8	Karmin	9,47	6,0%	288	2,3%
9	Konin	13,38	8,5%	197	1,6%
10	Nojewo	13,73	8,7%	461	3,7%
11	Koninek	6,95	4,4%	142	1,1%
12	Koszanowo	4,3	2,7%	187	1,5%
13	Lubocześnica	4,37	2,8%	244	1,9%
14	Lubosina, Przystanki	12,75	8,1%	310	2,5%
15	Nosalewo	3,73	2,4%	75	0,6%
16	Orliczko	4,47	2,8%	159	1,3%
17	Podpniewki	2,8	1,8%	158	1,3%
18	Psarskie	11,42	7,2%	256	2,0%
19	Turowo	6,57	4,2%	280	2,2%
20	Zajączkowo	11,93	7,5%	252	2,0%
21	Zamorze	13,07	8,3%	223	1,8%

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy.

Sporządzony podział Gminy na jednostki analityczne pozwala ponadto zachować spójność pod względem powierzchniowym i populacyjnym. Jest też tożsamy z podziałem przyjętym w Programie Rewitalizacji miasta i gminy Pniewy na lata 2017 – 2023, co daje możliwość prowadzenia analiz porównawczych, a także obserwacji zjawisk w dłuższym okresie czasu. Granice jednostek analitycznych przedstawia rysunek na następnej stronie.

Rysunek 1. Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Pniewy

Źródło: opracowanie własne.

W kolejnym kroku zebrano i obliczono dla tych jednostek wskaźniki opisujące sferę: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Na ich podstawie wyznaczono wskaźniki syntetyczne, które posłużyły do określenia natężenia zjawisk kryzysowych dla każdej ze sfer. Zgodnie z przyjętą metodyką, do obszaru zdegradowanego włączone mogły zostać jednostki analityczne, których wskaźnik syntetyczny w sferze społecznej był niższy niż 0 oraz dla których zidentyfikowano nagromadzenie negatywnych zjawisk w przynajmniej jednej z pozostałych sfer. Poniższa tabela przedstawia jednostki analityczne, które spełniały powyższe kryteria wraz z wartością wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej oraz oznaczeniem występowania negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej (gdzie „-” oznacza występowanie negatywnych zjawisk, a „+” ich brak). Były to następujące jednostki: „**Pniewy-zachód**”, „**Koszanowo**”, „**Koninek**”, „**Dębina, Buszewko**”, „**Pniewy-wschód**”, „**Lubosina, Przystanki**”, „**Podpniewki**”, „**Nojewo**”, „**Konin**”, „**Psarskie**”. Szczegółowa analiza wskaźnikowa dotycząca każdej z analizowanych sfer została przedstawiona w Diagnozie służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Poniżej znajduje się tabela, która stanowi element tejże diagnozy, ze wskazaniem wskaźnika syntetycznego dla jednostek analitycznych zaliczonych do obszaru zdegradowanego.

Tabela 3. Obszary zdegradowane na terenie Gminy Pniewy, tj. jednostki, dla których wskaźnik syntetyczny przyjął w sferze społecznej wartości poniżej 0 oraz dla których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej z pozostałych sfer.

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Liczba pozostałych sfer, w których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych	Liczba ludności w jednostce analitycznej	Udział wśród całkowitej ludności gminy	Powierzchnia jednostki analitycznej	Udział w całkowitej powierzchni Gminy (%)
Pniewy-zachód	-0,542	1	2 452	19,5%	3,01	1,9%
Koszanowo	-0,515	2	187	1,5%	4,3	2,7%
Koninek	-0,489	2	142	1,1%	6,95	4,4%
Dębina, Buszewko	-0,339	3	369	2,9%	9,38	5,9%
Pniewy-wschód	-0,241	3	3 583	28,5%	2,93	1,9%
Lubosina, Przystanki	-0,175	3	310	2,5%	12,75	8,1%
Podpniewki	-0,113	1	158	1,3%	2,8	1,8%
Nojewo	-0,036	2	461	3,7%	13,73	8,7%
Konin	-0,016	2	197	1,6%	13,38	8,5%
Psarskie	-0,006	1	256	2,0%	11,42	7,2%

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy.

W konsekwencji dało to podstawę do zakwalifikowania ich do obszaru zdegradowanego o powierzchni 51% oraz 64,4% ludności całej Gminy. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. W związku z przekroczeniem dopuszczalnej

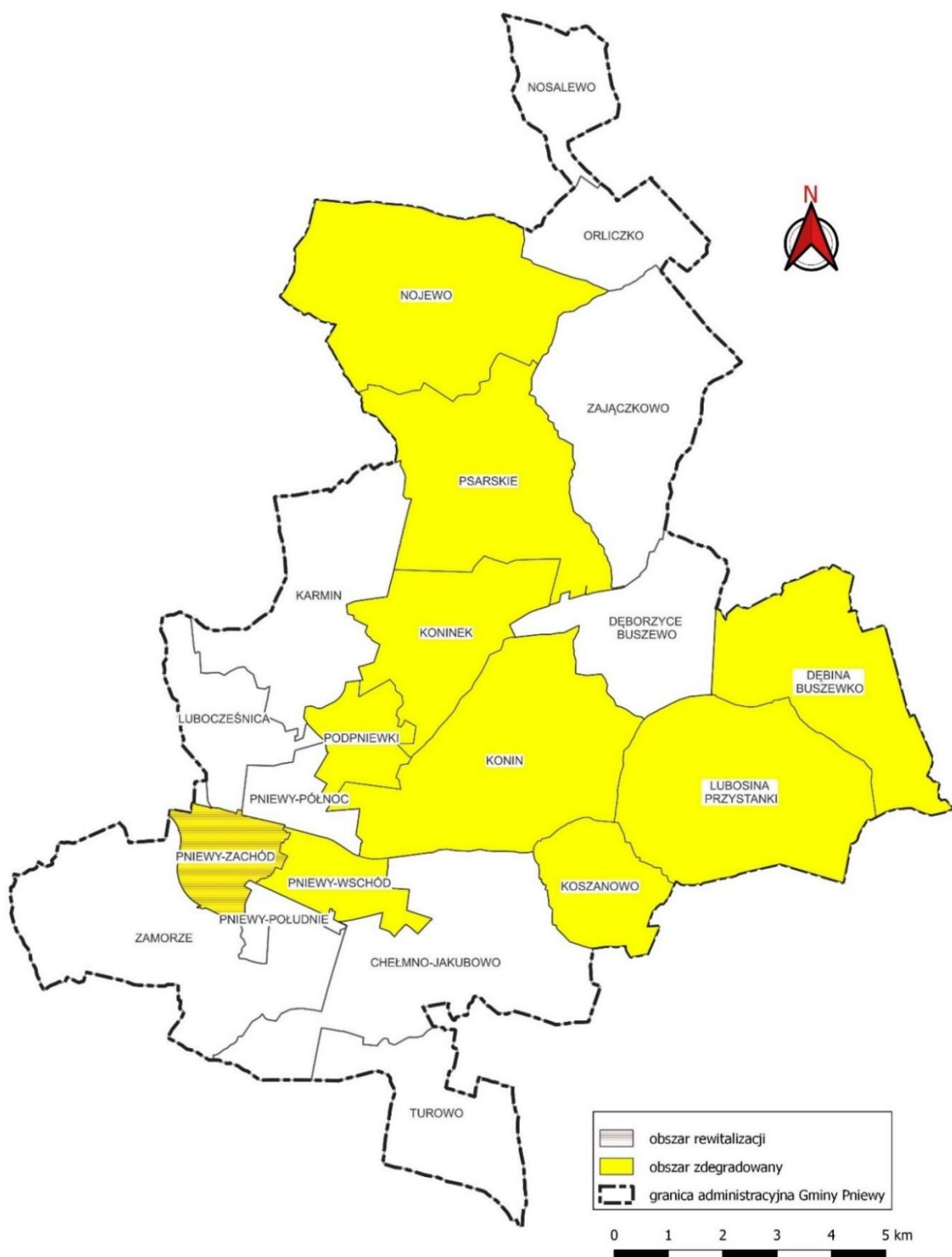

liczby ludności i powierzchni obszaru niemożliwe było objęcie procesem rewitalizacji całego obszaru zdegradowanego. Dlatego należało podjąć działania na rzecz wyznaczenia obszaru o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, zmagającego się z problemami w pozostałych sferach oraz będącego kluczowym dla rozwoju lokalnego.

Z tego względu, jako obszar rewitalizacji w Gminie Pniewy wyznaczono jednostkę analityczną **PNIEWY-ZACHÓD**, obejmującą swym zasięgiem następujące ulice: Adama Mickiewicza, Dworcową, gen. Józefa Hallera, Grobla, Jeziorną, Kapłańską, Kowalską, Lwówecką, Międzychodzką, Młyńską, Nową, Ogrodową, Pocztową, Powstańców Wielkopolskich, Poznańską (część), Prosta, Rynek, Spichrzową, Szkolną, Środkową, św. Ducha, św. Wawrzyńca, św. Urszuli Ledóchowskiej, św. Floriana, Targową, Wodną, Wolności i Zamorską. Jednostka ta charakteryzowała się zdecydowanie największym natężeniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej, a także występowaniem zjawisk kryzysowych w sferze technicznej.

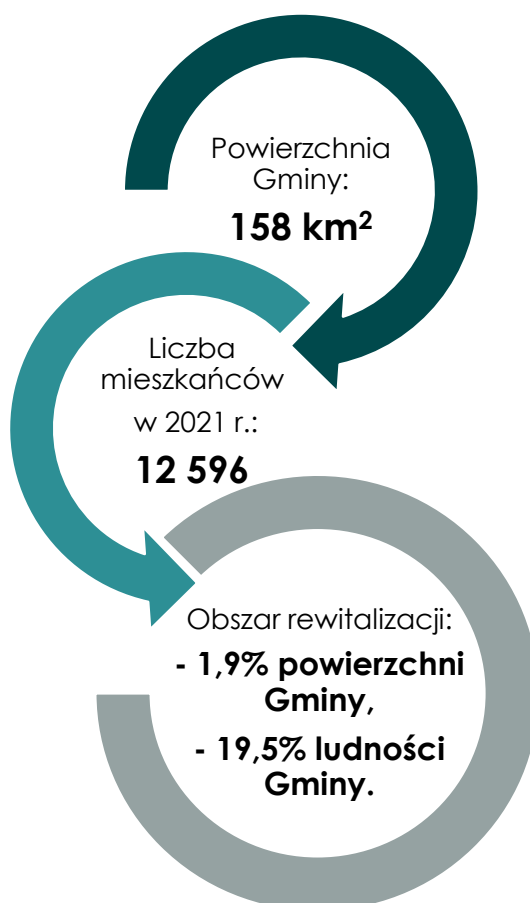

Rysunek 2. Poglądowa mapa obszaru rewitalizacji w Gminie Pniewy.

Źródło: opracowanie własne.

Zasięg terytorialny jednostki **Pniewy-zachód** obejmujący centralną oraz zachodnią część Miasta Pniewy, odgrywa z punktu widzenia rozwoju lokalnego, kluczową rolę. Jednostka swym zasięgiem obejmuje również historyczny układ średniowiecznego miasta wraz z rynkiem, który został wpisany do rejestru zabytków nieruchomości. Znajduje się tam zwarta zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna i jednorodzinna, a także placówki handlowe i usługowe. Na zachód od miasta lokacyjnego zlokalizowane jest, w całości w granicach Miasta oraz rzeczonyj jednostki analitycznej, jezioro Pniewskie. Akwen zajmuje blisko 60 ha powierzchni.

Jednostka **Pniewy-zachód** pełni ważną rolę ze względu na nagromadzenie określonych funkcji dla pozostałych terenów Gminy. W jej granicach znajdują się: Urząd Miejski Pniewy, Ośrodek Pomocy Społecznej, obiekty Zespołu Szkół im. Emilii Szczanieckiej w Pniewach, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy, Centrum Kultury Pniewy, Przedszkole Miś w Pniewach, Środowiskowy Dom Samopomocy „Jawor” w Pniewach, Centrum Integracji Społecznej „Ostoja” w Pniewach. Rynek miejski w Pniewach jest najważniejszą przestrzenią publiczną w Gminie – miejscem spotkań czy organizacji wydarzeń. W tym wypadku ma on wartość nie tylko historyczną, ale również stanowi miejsce tożsamościowe, wspierające kreowanie postaw rozwijających lokalność.

Spełnia ona również wymogi formalne określone w ustawie o rewitalizacji: jej powierzchnia stanowi 1,9% (3,01 km²) powierzchni całej Gminy i jest zamieszkiwana przez 19,5% (2 452 osoby) mieszkańców całej Gminy.

3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

3.1. Wprowadzenie

Diagnoza szczegółowa opracowana w niniejszym rozdziale dotyczy **obszaru rewitalizacji** przyjętego w uchwale Nr LIII/420/23 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 27 kwietnia 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Pniewy i wyznaczonego na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Pniewy.

Celem diagnozy szczegółowej **jest zbadanie występujących zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji wraz ze wskazaniem ich przyczyny**, a także lokalnych potencjałów, które ułatwią rozwiązanie istniejących problemów.

Problemy, trendy i tendencje opisane za pomocą danych ilościowych, uszczegółowione zostały analizą jakościową, w której wykorzystano różnorodne metody diagnostyczne (w tym ankiety, wywiady, dyskusje, rozmowy, warsztaty) zapewniając tym samym **włączenie interesariuszy rewitalizacji** już na etapie diagnozowania.

3.2. Struktura przestrzenno-funkcjonalna

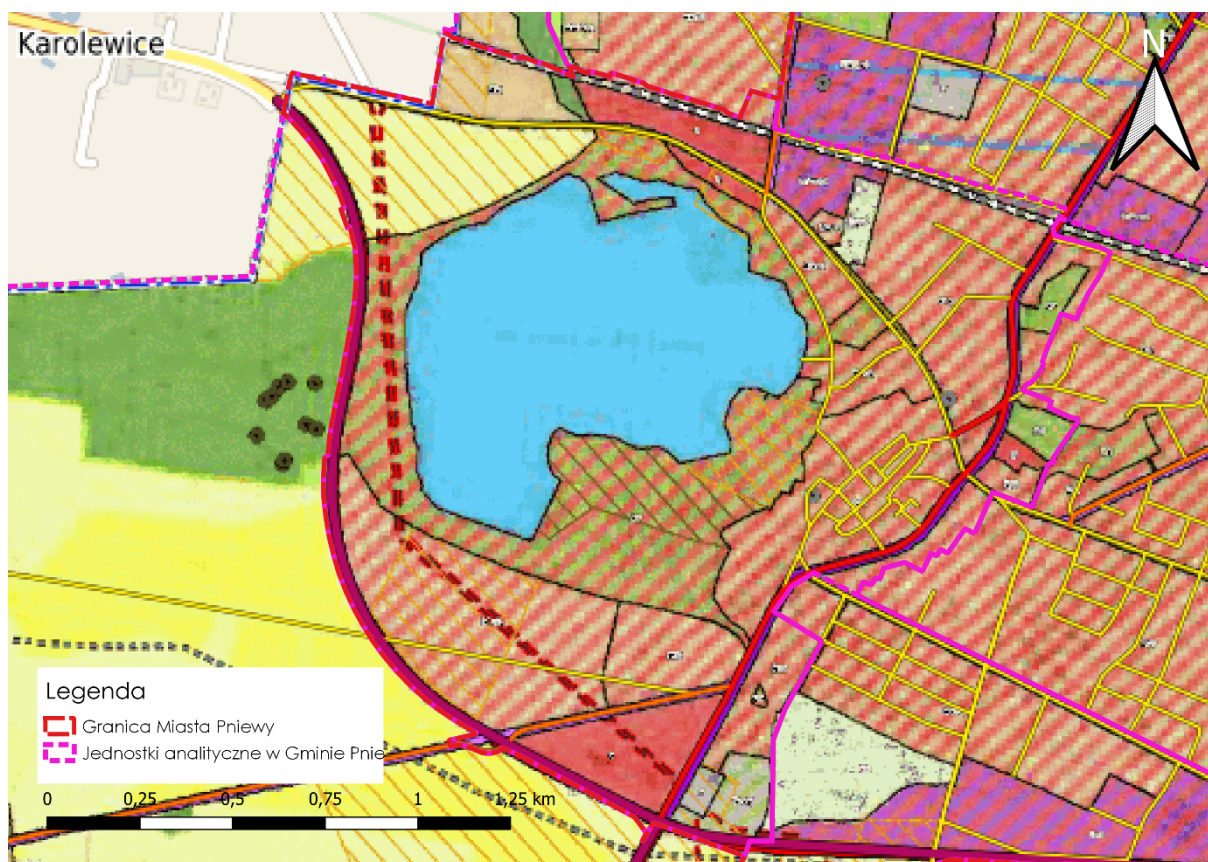
Obszar rewitalizacji, który wyznaczono na terenie Gminy Pniewy obejmuje obszar centrum Miasta, który w znacznej części obsługuje mieszkańców przedmiotowego terenu, jak i całej Gminy. Obszar ten ma charakter wielofunkcyjny. Zgodnie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pniewy (przyjętym Uchwałą Nr LVII/444/23 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 22 czerwca 2023 r.) obszar rewitalizacji w przeważającej części został określony jako tereny wielofunkcyjnej zabudowy mieszkaniowo-usługowej. Obszar ścisłego centrum Miasta charakteryzuje się wysoką intensywnością zabudowy (w ujęciu Miasta Pniewy) o dominującej funkcji mieszkaniowej. Tereny wokół jeziora Pniewskiego stanowiące zachodnią część obszaru rewitalizacji zostały z kolei wskazane jako tereny usług sportu, rekreacji, turystyki, kultury lub zieleni urządzonej. Obszar rewitalizacji jedynie częściowo jest pokryty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego:

- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego terenu zieleni wraz z terenem usług przy ul. Międzychodzkiej w Pniewach (przyjęty Uchwałą Nr XXI/217/2000 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 24 sierpnia 2000 r.) – dopuszcza lokalizację usług handlowych, gastronomicznych, sportu i rekreacji uzupełnionych o tereny zieleni;
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej „Osiedle Rycerskie” Pniewy (przyjęty Uchwałą Nr XXV/255/2000 z dnia 28 grudnia 2000 r.) – dopuszcza lokalizację przede wszystkim zabudowy mieszkaniowej, uzupełnionej miejscowo o usługi lub inną aktywność gospodarczą;

- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego miasta Pniewy w części dotyczącej terenu między ulicami św. Wawrzyńca, Jeziorną, Nową i Międzychodzką (przyjęty Uchwałą Nr XV/143/04 z dnia 25 lutego 2004 r.) – dopuszcza lokalizację przede wszystkim zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z nieuciążliwymi funkcjami usługowymi, a także tereny ogrodowe, zmieniony uchwałą w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Pniewy – w części dotyczącej terenu między ulicami św. Wawrzyńca, Jeziorną, Nową i Międzychodzką w Pniewach (przyjętą Uchwałą Nr XL/376/2010 z dnia 26 października 2010 r.) – w ramach wprowadzonej zmiany ustala się przeznaczenie terenu pod zabudowę usługową w zieleni.

Rysunek 3. Ustalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pniewy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SIP Urzędu Miejskiego Pniewy.

Ze względu na wysokie walory zabytkowe i architektoniczne ścisłe centrum Miasta Pniewy objęte jest strefą pełnej ochrony konserwatorskiej. Strefa ochrony obejmuje zabytkowy układ urbanistyczny miasta lokacyjnego z XIV w. Układ pierwotny ulegał przekształceniom na przełomie XVII i XVIII w. oraz w wieku XIX. W granicach objętych ochroną znajdują się:

- dawny kościół szpitalny usytuowany na południe od ścisłego centrum Miasta – obecnie Pensjonat Seniora „Jutrzenka” prowadzony przez Ośrodek Pomocy Społecznej,

- zespół Pniewy-Zamek obejmujący pałac, park i pozostałe zabudowania – obecnie Liceum Ogólnokształcące z towarzyszącym zespołem parkowym,
- XIX-wieczna zabudowa wzdłuż traktu Poznań-Berlin, w rejonie ulic Poznańskiej i Międzychodzkiej (m.in.: poczta konna, zajazd) – obecnie budynki częściowo przeznaczone na mieszkania socjalne,
- XIX-wieczna zabudowa miejska wzdłuż ulicy Wolności, obejmująca kościół ewangelicki, dawny budynek sądu i aresztu – obecnie kościół przekształcony został w parafię rzymskokatolicką, a budynki po sądzie i areszcie służą Zespołowi Szkół im. Emilii Szanieckiej w Pniewach,
- XIX-wieczna zabudowa miejska wzdłuż ulicy Dworcowej wiodąca do dworca kolejowego – obecnie linia kolejowa pozostaje nieużytkowana, a zabudowania towarzyszące dworcowi zostały częściowo skomercjalizowane (zawieszono wspólnoty mieszkaniowe), częściowo zaś pozostają pod zarządem Polskich Kolei Państwowych, które wynajmują je jako lokale mieszkalne.

Strefa ochrony konserwatorskiej rozciąga się zatem na całe założenie historyczne, tworzące wrzecionowatą formę przestrzenną, ograniczoną obecnymi ulicami:

- Pocztową, Wolności i Lwówecką od strony południowo-wschodniej,
- Dworcową, Józefa Hallera, św. Wawrzyńca i św. Ducha od strony północno-zachodniej.

Forma ta pozostaje wyraźnie zarysowana po stronie południowo-wschodniej, zaś w krańcach północno-zachodnich jej granica jest słabiej zaznaczona przestrzennie. Niemniej, układ historyczny Miasta Pniewy podlega ograniczeniom w użytkowaniu i sposobie zagospodarowania.

Miasto lokacyjne charakteryzuje się wysokim zagęszczeniem zabudowy, a także nieregularnie prowadzonymi, wąskimi uliczkami. W pierwotnej formie z Rynku Miejskiego poprowadzonych było sześć traktów wylotowych. W późniejszym okresie wytyczona została ulica Jeziorna, prowadząca w kierunku jeziora Pniewskiego. Wśród staromiejskiej zabudowy Pniew przeważają budynki pełniące funkcje mieszkalne. Są to przede wszystkim kamienice wielorodzinne, pozostające często w złym stanie technicznym. W przypadku Rynku Miejskiego i bezpośrednio do niego przyległych ulic, na parterach budynków rozlokowane są lokale usługowe. Jest ich jednak stosunkowo niewiele. Duże zagęszczenie zabudowań determinuje niewielką przestrzeń podwórzy kamienicznych, które najczęściej są utwardzone i zabudowane pomieszczeniami gospodarczymi lub użytkowane w celach postoju pojazdów samochodowych. Z tego też tytułu w strukturze funkcjonalno-przestrzennej centralnej części Miasta brakuje zieleńców czy skwerów dopełniających system zieleni miejskiej. Obszar rewitalizacji charakteryzuje się dużą dostępnością terenów zieleni urządzonej (Park Miejski, „Park Niemiecki”, Łazienki Miejskie), jednak zauważalny jest brak wzajemnych powiązań między poszczególnymi obszarami. Tym samym, obecny system planowy jest dalece nieefektywny w ujęciu środowiskowym i determinuje potrzebę utworzenia systemu zielonych korytarzy również w południowo-wschodniej części obszaru rewitalizacji. W południowej i północnej części obszaru rewitalizacji widoczne niewielkie skupiska zabudowy przemysłowej. Z kolei zabudowa usługowa nie cechuje się szczególną

koncentracją przestrzenną, choć jej najbardziej dynamiczny rozwój obserwuje się we wschodniej części obszaru rewitalizacji.

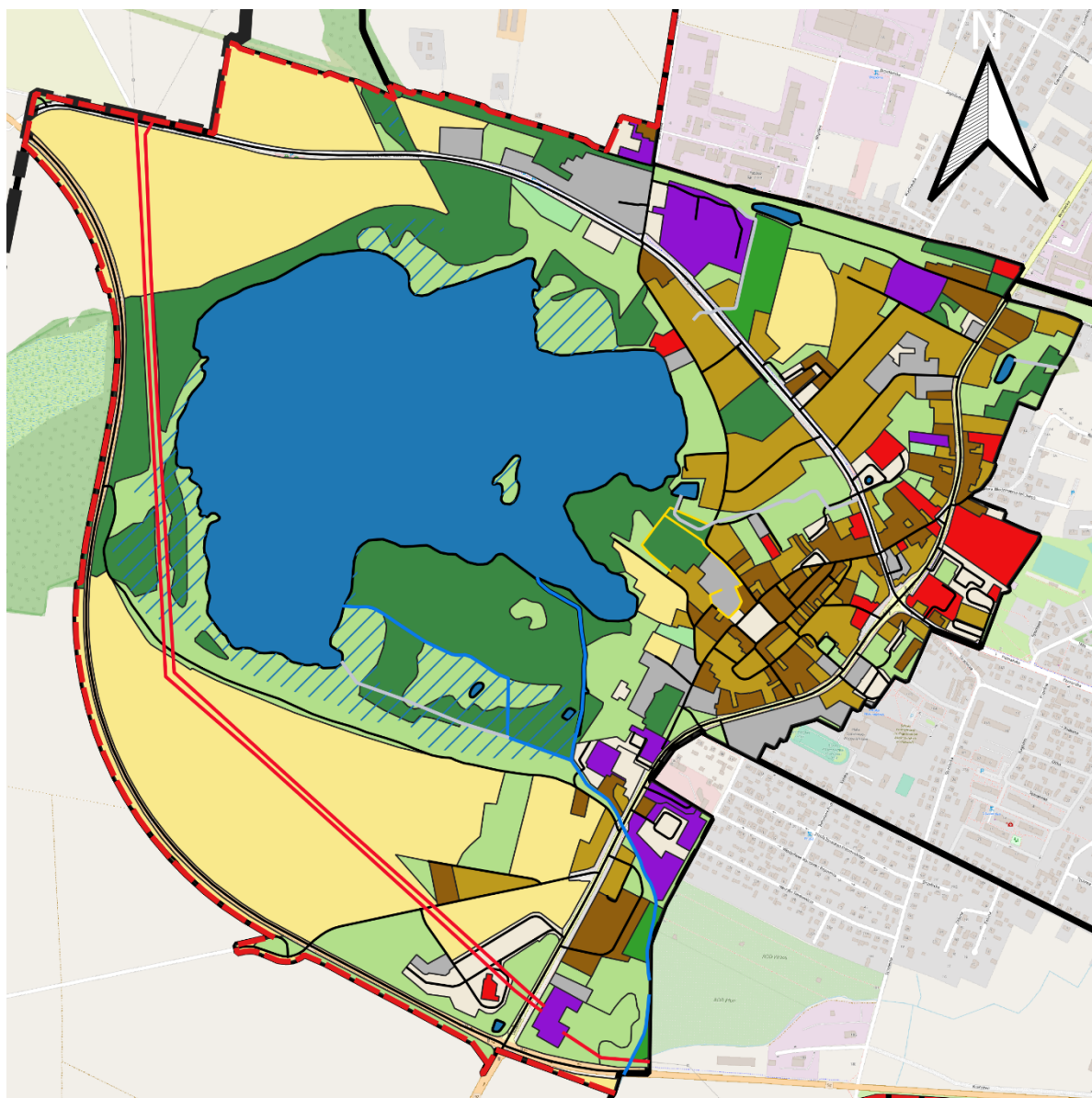
Na obszarze rewitalizacji zlokalizowana jest znaczna część **instytucji publicznych** obsługujących mieszkańców Gminy, tj.:

- Urząd Miejski Pniewy,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Pensjonat Seniora „Jutrzenka”,
- Komenda Straży Miejskiej w Pniewach,
- Zespół Szkół im. Emilii Szczanieckiej w Pniewach,
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy, Centrum Kultury Pniewy,
- Przedszkole Miś w Pniewach,
- Środowiskowy Dom Samopomocy „Jawor” w Pniewach,
- Centrum Integracji Społecznej „Ostoja” w Pniewach,
- Podstacja Pogotowia Ratunkowego w Pniewach.
- Szkołę Podstawową im. Powstańców Wlkp. w Pniewach
- Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pniewach
- Rodzinny Dom Pomocy „Turkawka” w Pniewach

Na obszarze rewitalizacji nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Nie obserwuje się również obszarowych form ochrony przyrody ani pomników przyrody.

Rysunek 4. Struktura przestrzenno-funkcjonalna obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy.

Legenda

Granica Gminy Pniewy	Tereny zabudowy przemysłowej
Granica Miasta Pniewy	Tereny pozostałej zabudowy
Rowy melioracyjne	Przestrzenie publiczne
strumień Mogielnica	Tereny leśne
Linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia	Ogrody działkowe
Drogi	Zieleń urządzona
Historyczny mur wokół kościoła św. Wawrzyńca	Grunty orne
Tereny podmokłe	Sady
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	Woda powierzchniowa
Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	
Tereny zabudowy usługowej	

0 100 200 300 400 500 m

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

Wśród zasobów kulturowych Gminy Pniewy należy wyróżnić 26 obiektów objętych wpisem do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego. Na obszarze rewitalizacji zlokalizowanych jest 15 spośród wszystkich obiektów, które prezentuje poniższa tabela.

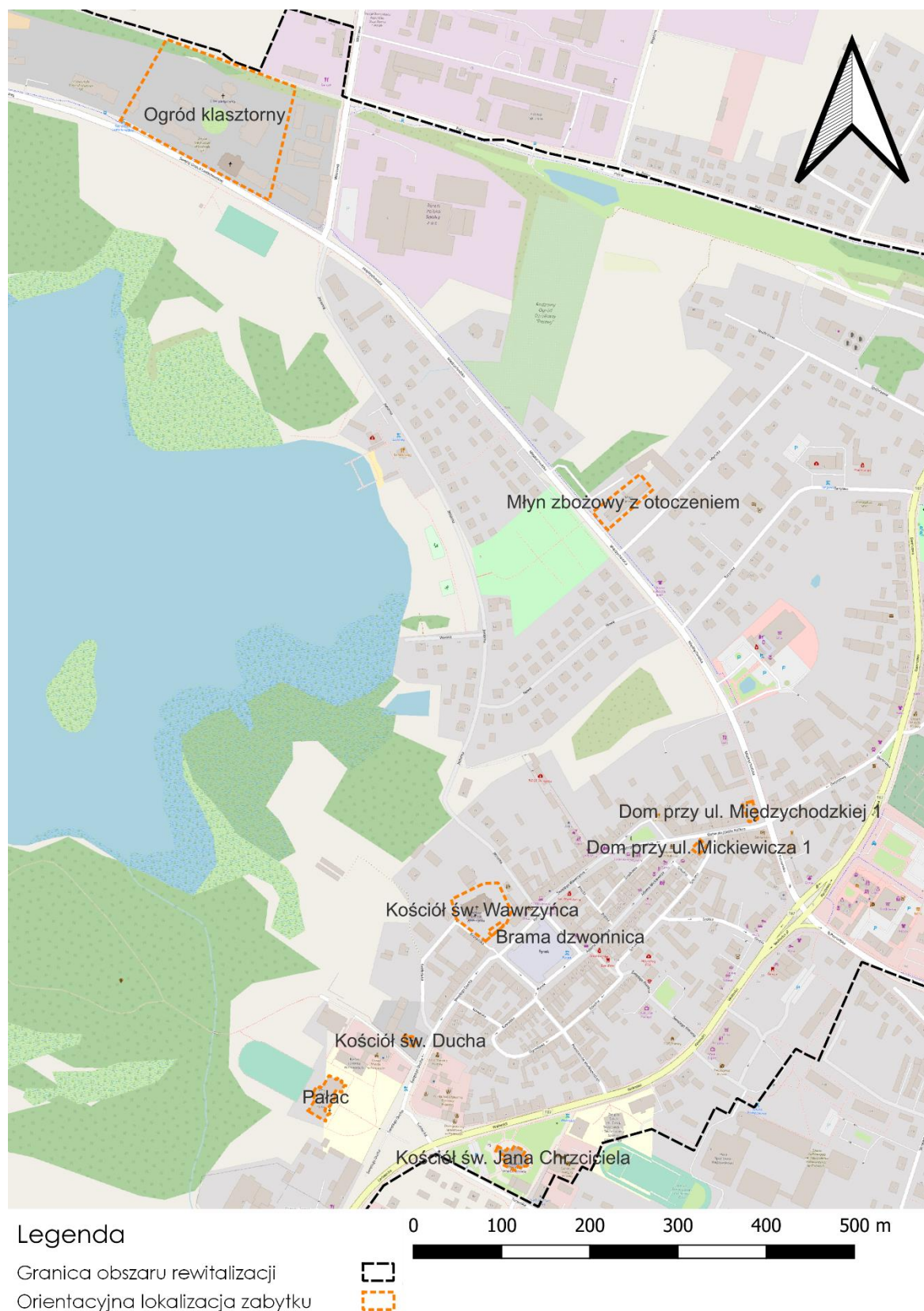
Tabela 4. Lista istniejących obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego na obszarze rewitalizacji

Lp.	Obiekt	Adres	Nr rejestru	Data wpisu
1.	Założenie urbanistyczne miasta lokacyjnego	-	2266/A	30.12.1992
2.	Kościół parafialny p.w. św. Wawrzyńca	Ul. Jeziorna 25	2452/A	21.12.1932
			203/Wlkp/A	5.11.2004
3.	Brama - dzwonnica	Rynek 17	769/A	15.11.1969
			203/Wlkp/A	5.11.2004
4.	Teren przykościelny	Ul. Jeziorna 25	203/Wlkp/A	5.11.2004
5.	Ogrodzenie z bramą od strony ul. Kapłańskiej	Ul. Jeziorna 25	203/Wlkp/A	5.11.2004
6.	Plebania	Ul. Jeziorna 25	203/Wlkp/A	5.11.2004
7.	Ogród Proboszczowski	Ul. Jeziorna 25	203/Wlkp/A	5.11.2004
8.	Kościół szpitalny p.w. św. Ducha	Ul. Św. Ducha 9	2453/A	21.12.1932
9.	Kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela (niegdyś kościół ewangelicki)	Ul. Wolności 2	2205/A	7.05.1991
10.	Ogród klasztorny	Św. Urszuli Ledóchowskiej 1	2113/A	12.01.1987
11.	Pałac przy ul. 1 Maja	Ul. 1 Maja	320/A	21.10.1968
12.	Dom przy ul. Mickiewicza 1	Ul. Mickiewicza 1	771/A	14.11.1969
13.	Dom przy ul. Międzychodzkiej 1 (niegdyś zajazd)	Ul. Międzychodzka 1	2636/A	23.01.1998
14.	Młyn zbożowy	Ul. Międzychodzka 20	742/Wlkp/A	31.03.2009
15.	Otoczenie młyna	Ul. Międzychodzka 20	742/Wlkp/A	31.03.2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie rejestru zabytków województwa wielkopolskiego.

Rysunek 5 Poglądowa lokalizacja najważniejszych zabytków zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie rejestru zabytków województwa wielkopolskiego.

3.3. Przyczyny degradacji obszaru

3.3.1. Sfera społeczna

Wyznaczony w centrum Pniew obszar rewitalizacji charakteryzuje się nagromadzeniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej. Analiza wskaźnikowa wykonana na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wykazała szczególnie problemy w zakresie: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, starzenia się społeczeństwa oraz wysokiej liczby osób ze szczególnymi potrzebami.

W poniższej tabeli przedstawiono porównanie wskaźników dotyczących sfery społecznej pomiędzy obszarem rewitalizacji a średnią gminną.

Tabela 5. Porównanie wskaźników dla sfery społecznej obszaru rewitalizacji z obszarem całej Gminy.

Wskaźnik	obszar rewitalizacji	średnia dla Gminy
Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	1,38	1,35
Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	2,21	2,27
Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	42%	45,73%
Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	0,9%	1,22%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców	0,4%	0,1%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	4,1%	1,35%
Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców	9%	7,49%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	1,7%	0,56%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	18,4%	8,89%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców	0,7%	0,65%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	8,1%	8,1%
Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej	3 326,50 zł	2 001,96 zł
Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na 100 mieszkańców	14 355,67 zł	5 955,97 zł
Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej	1 596,84 zł	787,34 zł
Liczba uczniów otrzymujących stypendium socjalne w przeliczeniu na 100 uczniów	0,67%	0,6%
Liczba uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów	3,39%	2,32%
Liczba stwierdzonych przestępstw na 1000 mieszkańców	7,34	10,86

Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi), w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców	20,48	18,52
Liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,56%	0,75%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców	2,8%	2,21%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	31,4%	30,55%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców	3,1%	1,73%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	35%	27,27%
Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	16,4%	22,6%
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	34%	29,63%
Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	21,2%	17,63%
Udział dzieci w wieku 0-3 lat w ogólnej liczbie mieszkańców	3,1%	4,89%
Udział dzieci w wieku 3-6 lat w ogólnej liczbie mieszkańców	3,9%	4,94%
Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty (średnia z 3 przedmiotów)	54	49,02
Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	0,49%	0,26%
Liczba kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców	0,00%	0,02%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Pniewy.

Obszar rewitalizacji zamieszkiwały w 2021 roku 2 452 osoby, co stanowiło 19,5% ludności Gminy. Jest to drugi najgęściej zaludniony obszar w Gminie, z gęstością zaludnienia na poziomie 814 os./km².

Jednym z głównych problemów zidentyfikowanych w sferze społecznej na obszarze rewitalizacji jest bezrobocie (wynoszące 1,38 osoby/100 mieszkańców), w tym odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia. Na obszarze rewitalizacji z tego tytułu z pomocy społecznej korzysta 9 osób (tyle samo co łącznie w pozostałych jednostkach analitycznych). Bezrobocie długotrwałe również występuje częściej na obszarze rewitalizacji niż w pozostałych częściach Gminy (na obszarze rewitalizacji zameldowanych jest 14 osób długotrwale bezrobotnych, co stanowi ponad 20% wszystkich osób długotrwale bezrobotnych z terenu Gminy). Problemy te wskazywane były również podczas warsztatów rewitalizacyjnych przez interesariuszy rewitalizacji. Dodatkowo, zgromadzeni interesariusze zaznaczali, iż znacznym problemem wśród wskazanych osób bezrobotnych jest ich osobista niechęć do podjęcia pracy zarobkowej. Kwestia ta może być bezpośrednio związana z przyjęciem pewnej wyuczonej postawy życiowej, którą obecnie niezwykle trudno byłoby zmienić. Zintensyfikowane zjawisko bezrobocia ma jednak negatywne konsekwencje zarówno dla osoby bezrobotnej jak

i całej tkanki społecznej, w tym przede wszystkim rodziny i najbliższego otoczenia osoby dotkniętej tym problemem. Warto również zwrócić uwagę, iż wszystkie problemy natury społecznej tworzą związki przyczynowo-skutkowe. Pozostawanie bez pracy bezpośrednio powiązane jest z brakiem lub osiąganiem niewielkich dochodów (z tytułu ewentualnie przysługujących zasiłków), co z kolei prowadzi do problemu ubóstwa, czy wykluczenia społecznego. Takowa sytuacja bezpośrednio wiąże się również z problemami zdrowotnymi natury psychicznej jak depresja, popadanie w nałogi czy podejmowanie zachowań niezgodnych z prawem. Osiągnięta niezaradność życiowa w ujęciu długotrwałym nasila występowanie omówionych problemów i stwarza negatywne konsekwencje dla ogółu społeczności lokalnej na obszarze rewitalizacji. Niemniej, im dłużej dana osoba pozostaje dotknięta problemem bezrobocia, tym trudniej będzie zmienić jej postawę życiową. Problemy ze znalezieniem zatrudnienia lub też niechęć do podjęcia pracy zarobkowej determinują wzmożone występowanie zjawiska ubóstwa również na obszarze rewitalizacji. Wskazują na to przytoczone wskaźniki dotyczące odsetka osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa, a także kwoty przeznaczane na wypłacanie właściwych zasiłków. Na obszarze rewitalizacji z tytułu ubóstwa z pomocy społecznej korzysta o blisko 10 pkt.% więcej mieszkańców niż w przypadku średniej dla Gminy. Z kolei na przysługujące zasiłki w przeliczeniu na 100 mieszkańców wydawane jest ponad dwa razy więcej środków finansowych. Przeliczając wydatkowane środki na liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej średnio na obszarze rewitalizacji wydatkowane jest na jedną rodzinę o 1 300 zł więcej niż wskazuje średnia dla Gminy. W przeliczeniu na jedną osobę stanowi to dwukrotność średniej gminnej. Sytuacja ta znajduje odzwierciedlenie również w sytuacji nieletnich zamieszkujących obszar rewitalizacji. W przypadku odsetka uczniów otrzymujących stypendium socjalne jest on porównywalny na obszarze rewitalizacji do średniej gminnej (odpowiednio 0,67% do 0,6%). Problem jednak uwiadamia kwestia związana z korzystaniem z posiłków finansowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej, gdzie w przypadku obszaru rewitalizacji z takiego wsparcia korzysta 3,39% uczniów (średnia dla Gminy: 2,32%).

Dzieci i młodzież pochodzące z dysfunkcyjnych rodzin, mogą przejmować zachowania wyuczone w domu i przyjmować podobną, bierną życiową postawę. Dziedziczenie ubóstwa i bezrobocia jest stosunkowo częstym zjawiskiem, które wpływa na społeczeństwo zarówno w ujęciu teraźniejszym jak i przyszłym. W wyniku obserwacji rodziców oraz pewnych wzorców zachowań, dziecko bezwiednie zaczyna implikować je do swojego życia. Osoby, które w okresie dorastania w dysfunkcyjnych rodzinach nie zostały objęte żadnym wsparciem najczęściej prezentują podobne postawy w samodzielnym życiu, do tych wyniesionych z domu rodzinnego. Oferowane wsparcie powinno zatem obejmować całe rodziny, u których można by wypracować nowe wzorce.

Brak środków finansowych na zaspokajanie podstawowych potrzeb powiązany jest ze wzrostem przestępczości, głównie w przypadku popełnianych wykroczeń. W tym wypadku promil popełnianych przestępstw i wykroczeń (z wyłączeniem zdarzeń drogowych i przestępstw gospodarczych), w tym czyny karalne nieletnich wyniósł 20,48 na obszarze rewitalizacji (średnia dla Gminy: 18,52 promila). Głównym problemem w Pniewach, zarówno według osób uczestniczących w warsztatach rewitalizacyjnych jak

i przedstawicieli Urzędu Miejskiego jest wandalizm. Z tytułu powtarzających się licznych dewastacji czasowo zawieszono działanie Pniewskiego Roweru Gminnego, który cieszył się dużą popularnością wśród mieszkańców Gminy. Zachowania agresywne, drobne kradzieże czy wyłudzenia skutecznie obniżają poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Pniewy. Współwystępowanie przytoczonych problemów na określonych obszarach determinuje jego obraz w oczach innych mieszkańców. Przykładami takiej przestrzeni w Pniewach może być Rynek Miejski, gdzie szczególnie w pobliżu klombów gromadzą się osoby borykające z uzależnieniami, ubóstwem czy kryzysem bezdomności. Kształtowany tym samym obraz głównego placu miejskiego nie wpływa korzystnie na postrzeganie go przez pozostałych mieszkańców Gminy Pniewy. Zubożenie lub też frustracja towarzysząca trudnej sytuacji życiowej powoduje potrzebę rozładowania kumulowanego wewnątrz napięcia, która często przyjmuje formę przemocy stosowanej wobec innych lub samoprzemocy. Poprzez samoprzemoc rozumieć można popadanie w uzależnienia, w tym od alkoholu czy narkotyków, samookaleczenie czy podejmowanie zachowań ryzykownych. Osoby długotrwale stosujące środki odurzające często tracą panowanie nad swoimi czynami i dopuszczają się aktów przemocy wobec innych, w tym często wobec członków rodziny. Oczywiście, akty przemocy nie zawsze muszą być powiązane ze stosowanymi używkami. Konsekwencją występowania tego typu zachowań jest wyższa na obszarze rewitalizacji niż średnia dla Gminy liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców (odpowiednio 1,56% i 0,75%). Interesariusze rewitalizacji podczas warsztatów zwracali uwagę, iż problem wandalizmu czy spożywania alkoholu dotyczy również nieletnich zamieszkujących na terenie Gminy. Miejscem gromadzenia dzieci i młodzieży najczęściej są tyły budynku Liceum Ogólnokształcącego, gdzie dochodzi do spożywania alkoholu oraz aktów wandalizmu w postaci graffiti, zanieczyszczania przestrzeni odpadami czy uszkodzania elementów budynku.

Rysunek 6. Przykłady aktów wandalizmu oraz puste stacje roweru gminnego na obszarze rewitalizacji.

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 10.07.2023 r.

Osoby obecne na warsztatach rewitalizacyjnych wskazywały również, że dzieci i młodzież mają mocno ograniczony dostęp do zajęć pozalekcyjnych w związku z brakiem miejsca gdzie mogłyby na nie poczekać. Tym istotniejsze wydaje się być stworzenie adekwatnej przestrzeni zarówno w szkołach jak i na terenie obszaru rewitalizacji, gdzie dzieci oraz młodzież mogłyby oczekiwać na zajęcia dodatkowe czy po prostu bezpiecznie spędzać czas w swoim gronie.

Poruszając aspekty życia społecznego w Gminie Pniewy szczególną uwagę należy poświęcić wsparciu kierowanemu do osób ze szczególnymi potrzebami. Jako osoby ze szczególnymi potrzebami rozumie się zgodnie z zakresem dostępności, zdefiniowanym w programie rządowym Dostępność Plus na lata 2018-2025:

- osoby na wózkach inwalidzkich, poruszające się o kulach, o ograniczonej możliwości poruszania się,
- osoby niewidome i słabowidzące,
- osoby z niepełnosprawnością słuchu,
- osoby głuchoniewidome,
- osoby z niepełnosprawnością psychiczną i intelektualną,
- osoby starsze i osłabione chorobami,
- kobiety w ciąży,
- osoby z małymi dziećmi, w tym z wózkami dziecięcymi,
- osoby mające trudności w komunikowaniu się z otoczeniem (także z rozumieniem języka pisanego albo mówionego),
- osoby o nietypowym wzroście (w tym również dzieci),
- osoby z ciężkim lub nieporęcznym bagażem, towarem.

Obszar ten badany był w oparciu o odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności oraz z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w odniesieniu do ogólnej liczby mieszkańców oraz ogólnej liczby korzystających z pomocy społecznej. W przypadku osób z niepełnosprawnością wskaźniki na obszarze rewitalizacji były zbliżone do średniej gminnej. W odniesieniu do ogółu mieszkańców wskaźnik na obszarze rewitalizacji wyniósł 2,8% (średnia dla Gminy: 2,21%), z kolei w odniesieniu do ogółu osób korzystających z pomocy społecznej wyniósł on 31,4% (średnia dla Gminy: 30,55%). Większe rozbieżności między obszarem rewitalizacji, a średnią gminną odnotowano

w przypadku osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Ich odsetek w ogólnej liczbie mieszkańców wyniósł 3,1% na obszarze rewitalizacji (średnia dla Gminy: 1,73%), z kolei w odniesieniu do ogólnej liczby korzystających z pomocy społecznej wyniósł on 35% (średnia dla Gminy: 27,27%). Osoby z niepełnosprawnością często ulegają wykluczeniu społecznemu, co utrudnia ich codzienne funkcjonowanie zarówno w sferze społecznej jak i gospodarczej. Przy implementacji odpowiednich działań, w tym związanych z likwidacją barier architektonicznych można jednak skutecznie aktywizować również tą grupę społeczną. W przypadku osób dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą należy z kolei przedsięwziąć działania zmierzające do rozwoju opieki wytchnieniowej i paliatywnej, która w sposób efektywny odpowie na społeczne zapotrzebowanie na tego typu usługi.

Kapitał społeczny to szerokie pojęcie z pogranicza socjologii i ekonomii odnoszący się do ogółu stosunków społecznych zachodzących w określonej zbiorowości, umożliwiający w przyszłości dalsze nawiązywanie konstruktywnych relacji. Mówiąc o kapitale społecznym nie sposób nie brać pod uwagę takich aspektów społecznych jak demografia, zmiany zachodzące w określonych grupach ekonomicznych, czy zastępowalność pokoleń na rynku pracy, a także jakość kształcenia. Kapitał bowiem odnosi się do pewnych zasobów obecnych w społeczeństwie oraz możliwości jego rozwoju w przyszłości. W tym ujęciu pozostaje niematerialny, odnosząc się do aspektów związanych z zasobami ludzkimi, twórczością kreatywną, zdolnością do wytwarzania innowacji, czy know-how. Kapitał ludzki w Gminie Pniewy również zbadano z wykorzystaniem wskaźników. W okresie między 2015 a 2021 rokiem liczba ludności na obszarze rewitalizacji nieznacznie wzrosła (o 19 osób) podczas, gdy w Gminie liczba ludności delikatnie spadła (o 23 osoby). Dynamika zmian liczby ludności w badanym okresie dla obszaru rewitalizacji wyniosła 100,76%, co potwierdza powolny wzrost liczby ludności. Niemniej, zaznaczyć należy iż w tożsamym okresie dla Miasta Pniewy odnotowano dynamikę 101,11%. Analizy demograficzne wskazują jednoznacznie, że spada liczba ludności zamieszkująca obszary wiejskie (dynamika 97,55%) natomiast rośnie liczba ludności zamieszkująca Miasto Pniewy (dynamika 101,11%). Zważając jednak na tempo zachodzących zmian w ujęciu Gminnym liczba ludności powoli spada (dynamika 99,82%). Skupiając się jednak na obszarze miejskim Gminy należy zauważyć, iż wyludnia się jej wschodnia i południowa część, a zatem tereny położone w pobliżu jeziora, a także tereny związane z rozwojem rolnictwa. Z kolei liczba ludności gwałtownie wzrasta na obszarze jednostki „Pniewy-północ” w ciągu ulicy Wronieckiej. Związane jest to z pewnością z dostępem do ośrodka powiatowego, a także wojewódzkiego, bowiem ulica Wroniecka stanowi część drogi wojewódzkiej łączącej Pniewy z Szamotułami. Tym samym, również wzrost liczby ludności na obszarze rewitalizacji należy rozważać w kontekście dostępności. Na obszarze rewitalizacji sytuacja wygląda niekorzystnie w przypadku struktury wieku ludności. Zaobserwować bowiem można przewagę osób w wieku poprodukcyjnym (21,22%) nad osobami w wieku przedprodukcyjnym (16,37%), co świadczy o stopniowym starzeniu się społeczeństwa. Jednocześnie należy zaznaczyć, iż w przypadku Gminy sytuacja stopniowo się pogarsza, jednak znacznie wolniej niż w centralnej części Miasta Pniewy. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w Gminie wyniósł bowiem 22,6%, podczas gdy udział osób w wieku poprodukcyjnym 17,63%. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadają na obszarze rewitalizacji 34 osoby w wieku

poprodukcyjnym, podczas gdy w Gminie było to niespełna 30 osób. Na obszarze rewitalizacji dzieci do 3 roku życia stanowiły jedynie 3,1% ogółu ludności, podczas gdy w Gminie średnio było to 4,89%. Niewiele korzystniej wygląda sytuacja w grupie dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat), bowiem ich odsetek na obszarze rewitalizacji wyniósł 3,9% podczas gdy średnio w Gminie było to 4,94%. Zmiany zachodzące w strukturze społecznej, nie tylko na obszarze rewitalizacji, wymagają podejmowania odpowiednich kroków zarówno adaptacyjnych jak i zapobiegawczych. W tym wypadku poprzez adaptację rozumie się rozwój usług senioralnych, a także aktywizację społeczną seniorów, natomiast poprzez działania zapobiegawcze rozwój oferty opiekuńczo-edukacyjnej, która zachęci nowych mieszkańców do osiedlania się w Gminie, a także pomoże zatrzymać odpływ mieszkańców.

Nie tylko dostęp do placówek opiekuńczych jest istotny w budowaniu kapitału społecznego, ale również poziom edukacji oferowany w szkołach na terenie Gminy. Za edukację na poziomie podstawowym odpowiadają na terenie Gminy Pniewy następujące placówki:

- Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Pniewach,
- Szkoła Podstawowa w Nojewie,
- Szkoła Podstawowa w Chełmnie.

W przypadku obszaru rewitalizacji, dzieci rejonowo kierowane są do Szkoły w Pniewach, która osiąga średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty (średnia z 3 przedmiotów) wyższe niż średnia dla Gminy (odpowiednio 54% i 49,02%).

Kolejnym istotnym problemem wskazanym przez mieszkańców podczas warsztatów rewitalizacyjnych jest niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym oraz niski poziom integracji mieszkańców. Wskazywano przede wszystkim na brak oferty dedykowanej osobom w wieku średnim, które są aktywne zawodowo. Na obszarze rewitalizacji funkcjonują placówki oraz organizowane są zajęcia zrzeszające seniorów, młodzież i dzieci. Jedną z głównych instytucji działających w tym obszarze jest Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Centrum Kultury Pniewy. W ramach tej instytucji prowadzony jest Pniewski Uniwersytet Trzeciego Wieku. Organizowane są zajęcia plastyczne, taneczne, muzyczne i inne. Porównując z kolei liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadających na 100 mieszkańców na obszarze rewitalizacji wskaźnik ten wyniósł 0,49%, podczas gdy średnia dla Gminy to ledwie 0,26%. Na obszarze rewitalizacji widoczny jest zatem potencjał, który z powodu niewystarczającej liczby atrakcyjnych i ogólnodostępnych miejsc sprzyjających integracji nie jest w pełni wykorzystany. Właśnie brak właściwych, integrujących miejsc i przestrzeni jest główną przyczyną gromadzenia się nieletnich na tyłach budynku Liceum, czy pozostawiania w domach osób dorosłych. Najbardziej aktywną społecznie grupę zdają się tworzyć seniorzy. Tym bardziej istotne wydaje się integrowanie lokalnej społeczności, również w ujęciu międzypokoleniowym, aby przekazywać pozytywne postawy społeczne również młodszym pokoleniom. Jedną z głównych barier rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Pniewach poza integracją jest też niski poziom włączenia obywateli w proces współzarządzania, a co za tym idzie niski poziom poczucia odpowiedzialności za dobra wspólne. Przykładem potwierdzającym tą tezę jest Pniewski Rower Gminny. Gmina Pniewy stanowi pozytywny przykład

wieloletniego zaangażowania w budowanie poczucia lokalnej tożsamości i odpowiedzialności społecznej, jednak wciąż pozostaje do wykonania wiele działań. Poza odpowiednimi przestrzeniami problemem wydaje się również być brak odpowiedniej współpracy między istniejącymi organizacjami pozarządowymi, które skupiają się jedynie na swoich wąskich dziedzinach działań. Brakuje aktywistów społecznych, którzy w sposób holistyczny podjęliby próbę zintegrowania społeczeństwa Gminy. Pojedyncze inicjatywy, a także pojedyncze osoby w nie zaangażowane nie stanowią wystarczającego kapitału ludzkiego do budowania społeczeństwa obywatelskiego. Współtworzenie i współodpowiedzialność za kreowanie i zarządzanie przestrzeniami wspólnymi jawi się zatem jako wyzwanie w procesie wdrażania kolejnych inicjatyw w Gminie Pniewy.

3.3.2. Sfera gospodarcza

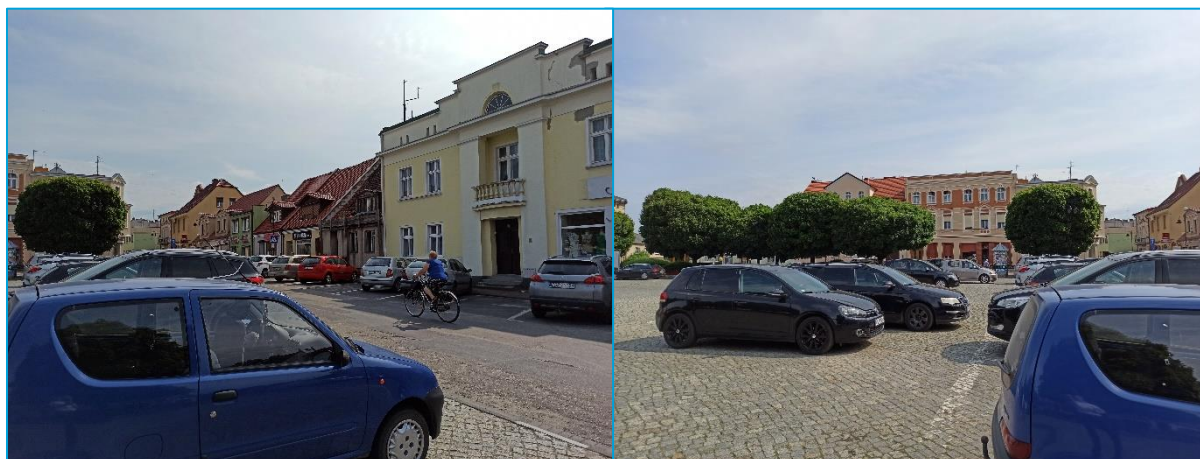
Analiza wskaźnikowa wykazała, że aktywność gospodarcza, mierzona liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców, na obszarze rewitalizacji jest większa niż średnia gminna. Wartości tego wskaźnika wyniosły odpowiednio 21,06 dla obszaru rewitalizacji i 10,69 dla całej Gminy. W odniesieniu do 100 osób jedynie w wieku produkcyjnym, sytuacja kształtuje się jeszcze korzystniej, bowiem wskaźnik dla obszaru rewitalizacji wynosi 33,75 (średnia dla Gminy: 17,85). Rezultat ten wynika m.in. z objęcia przez obszar rewitalizacji centrum miasta, w którym koncentrują się usługi. Centra miast stanowią atrakcyjne miejsca lokalizacji działalności usługowych, ze względu na ich dogodnie położenie, często w obszarach dużego zaludnienia i dobrej dostępności komunikacyjnej. Z tego też względu w Pniewach zaobserwować można zagęszczenie funkcji handlowo-usługowych w pobliżu niedawno utworzonego centrum przesiadkowego. Z relacji przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Pniewach wynika jednak, że Miasto poza Rynkiem nie wytworzyło nigdy ulic handlowych, skupiających drobnych przedsiębiorców. Również obecnie, ciężko w strukturze funkcjonalnej wyodrębnić typowo gospodarcze ulice. Niemniej, wciąż rejestrowane są nowe działalności gospodarcze na obszarze rewitalizacji co obrazuje wskaźnik dotyczący liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 mieszkańców, który wyniósł 0,95 (średnia dla Gminy: 0,57). Z kolei w odniesieniu do 100 osób w wieku produkcyjnym wskaźnik wyniósł 1,52 (średnia dla Gminy: 0,95). W 2021 roku na obszarze rewitalizacji wyrejestrowano z kolei 0,53 działalności gospodarczej na 100 mieszkańców (średnia dla Gminy: 0,43), co w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym dało 0,85 (średnia dla Gminy: 0,71). Reasumując, łącznie w 2021 roku na obszarze rewitalizacji zarejestrowano 23 podmioty gospodarcze, a wyrejestrowano 10.

Pomimo większej atrakcyjności centrum Miasta dla prowadzenia działalności gospodarczej, wizja lokalna wykazała obecność pustych lokali, oczekujących na wynajem. Należy zaznaczyć, że opuszczone niewykorzystywane lokale, w związku z brakiem bieżącego utrzymania, z upływem czasu niszczej, co dodatkowo obniża ich atrakcyjność dla potencjalnych najemców i zwiększa koszty przywrócenia dobrego stanu technicznego. Opuszczanie lokali usługowo-handlowych może być wynikiem niedostosowania wcześniejszej oferty do potrzeb lokalnego rynku, skutkując niską liczbą klientów i niemożliwością osiągnięcia progu opłacalności. W Pniewach dotychczas nie obserwuje się powstawania wielkopowierzchniowych obiektów handlowych

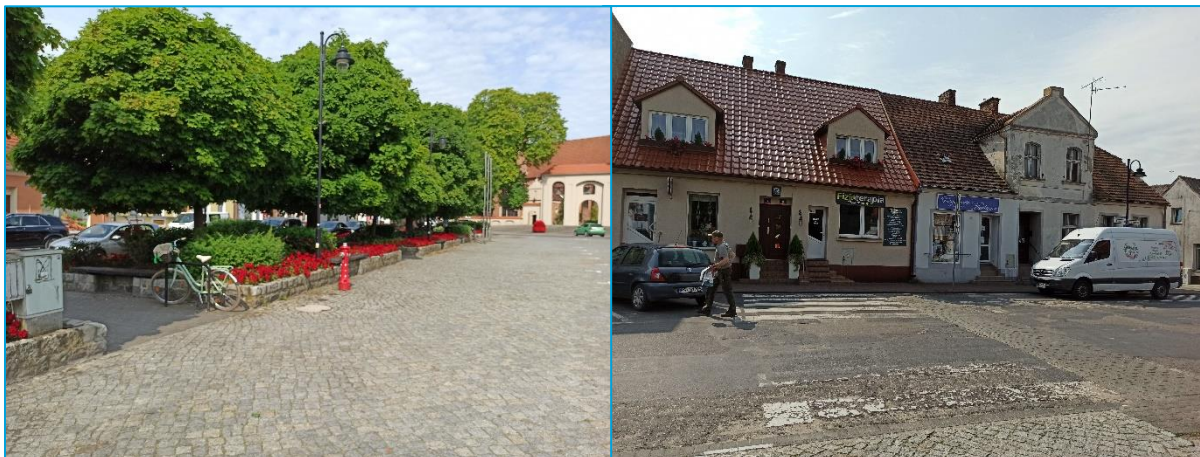
(z wyłączeniem marketów i dyskontów spożywczych), co pozwala wierzyć w możliwość przywrócenia atrakcyjności gospodarczej ścisłego centrum Miasta. Główny plac miejski we wtorki, piątki oraz soboty służy jako targowisko miejskie, co stanowi pewną tradycję i jest głęboko wpisane w świadomość społeczną mieszkańców. We wspomniane dni na placu rozstawiane są stoiska handlowe oraz samochody dostawcze, z których bezpośrednio sprzedawane są towary. Jednak nieograniczona architektonicznie możliwość przejazdu przez Rynek samochodem spowodowała, że kierowcy obecnie traktują tę przestrzeń jako skrót, skutecznie przeganiając pieszych. Przestrzeń ta uległa zawłaszczeniu i całkowitemu dostosowaniu do pełnienia jedynie okazjonalnej funkcji targu miejskiego. W żadnym sensie nie stanowi natomiast wizytówki Miasta, ani miejsca spotkań dla mieszkańców. W związku z przyjętą formą wykorzystywania Rynku, wokół niego wytworzyły się jedynie drobne usługi czy nieliczne sklepy, co obrazuje potrzebę kameralizacji i rearanżacji przestrzeni. Warto wspomnieć, iż lokale usługowe w Pniewach do wynajęcia, bądź zakupu można stosunkowo łatwo odnaleźć korzystając z popularnych stron z ogłoszeniami w Internecie. Również prezentowane w ogłoszeniach ceny najmu nie są zbyt wygórowane¹. Mimo to, ogłoszenia figurują jako dostępne od marca 2023 roku. Oznacza to, że nie są one szczególnie atrakcyjne dla potencjalnych najemców. W związku z opuszczeniem Rynku przez pieszych, częściowo również przez przedsiębiorców i jego okazjonalnym wykorzystywaniem stał się on atrakcyjnym miejscem dla gromadzenia się osób dotkniętych problemami społecznymi, w tym alkoholizmem, bezdomnością, ubóstwem. To jeszcze mocniej zaburza poczucie bezpieczeństwa mieszkańców i powoduje niechęć do przebywania w tym miejscu. Rynek z najważniejszej przestrzeni publicznej w Gminie, stał się obszarem odwiedzanym tylko przy okazji targu.

Rysunek 7. Rynek w Pniewach.

¹ Źródło: <https://pniewy.nieruchomosci-online.pl/lokale-uzytkowe/>; <https://www.olx.pl>; dostęp na dzień: 17.07.2023 r.

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 10.07.2023 r.

Na sytuację gospodarczą obszaru rewitalizacji oddziałują nie tylko przedsiębiorstwa zlokalizowane na jego terenie, ale również więksi pracodawcy działający w Gminie, do których należą m.in.:

- Postęp sp. z o.o. – producent szerokiego asortymentu mebli wykonywanych z drewna, płyt MDF oraz płyt wiórowych, współpracujący m.in. z firmą IKEA,
- Karl Knauer Poland sp. z o.o. – producent opakowań uszlachetnionych i materiałów reklamowych oraz największy pracodawca w obrębie Gminy Pniewy,
- Rörets Polska sp. z o.o. – jeden z największych w Europie producent desek do prasowania, suszarek do ubrań oraz asortymentu związanego z utrzymaniem porządku i czystości w garderobie,
- AVK Polska sp. z o.o. – firma zajmująca się dystrybucją i sprzedażą produktów grupy AVK na terenie Polski, grupa zajmuje się produkcją zaworów i zasuw do wody, gazu, kanalizacji, ochrony przeciwpożarowej oraz do przemysłu,
- ABP Poland – jeden ze światowych liderów przetwórstwa mięsa, dostawca wysokiej jakości wołowiny.

W Pniewach nie ma wyznaczonej specjalnej strefy inwestycyjnej, a oferta skierowana do potencjalnych inwestorów nie jest *stricte* sformalizowana. Niemniej, celem zachęcenia i wsparcia rozwoju działalności gospodarczych prowadzonych na terenie Gminy, podjęto Uchwałę w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości podatników tworzących nowe inwestycje przemysłowe. Mimo braku dużego pracodawcy na terenie Gminy, Pniewy rozwijają się harmonijnie w oparciu o mniejszych, stabilnych przedsiębiorców. Jest to sytuacja o tyle korzystna, iż Gmina dywersyfikuje rozwój społeczno-gospodarczy w oparciu o istniejące przedsiębiorstwa i nie jest zależna ekonomicznie od stabilności finansowej jednej firmy.

3.3.3. Sfera środowiskowa

Analiza wskaźnikowa służąca delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w sferze środowiskowej brała pod uwagę jedynie liczbę budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi na 100 mieszkańców oraz powierzchnię

materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców. Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi w przeliczeniu na 100 mieszkańców w granicach obszaru rewitalizacji wynosiła 0,49, czyli znacznie mniej niż średnia dla Gminy (1,22). W przypadku powierzchni materiałów zawierających azbest przypadającej na 100 mieszkańców wskaźnik ten wyniósł na obszarze rewitalizacji wartość 587,23 m, natomiast średnia dla Gminy wyniosła 5 224,92 m. Diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji pozwoliła jednak wyodrębnić problemy w sferze środowiskowej przyczyniające się do jego degradacji.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza, Gmina Pniewy znajduje się w strefie wielkopolskiej (kod strefy: PL3003) – dla celów oceny jakości powietrza pod kątem zawartości: ozonu, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, tlenku węgla i benzenu, pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz zawartego w tym pyłu ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu.

W poniższej tabeli przedstawiono stan powietrza atmosferycznego w strefie wielkopolskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2021, opracowaną przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Tabela 6. Stan powietrza atmosferycznego w strefie wielkopolskiej w 2021 roku.

OCHRONA ZDROWIA LUDZI											
Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	pył PM _{2,5}	pył PM ₁₀	B(a)P	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
A	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A

klasa A – stężenia zanieczyszczenia nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych

klasa B – stężenia zanieczyszczenia przekraczają poziomy dopuszczalny, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji

klasa C – stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny, poziomy docelowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2021”, opracowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Departament Monitoringu Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza, Gmina Pniewy znajduje się w strefie wielkopolskiej (PL3003). Lista zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenie dokonywanej pod kątem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi obejmuje: dwutlenek siarki (SO₂), benzen (C₆H₆), ozon (O₃), pył zawieszony PM10 i PM2,5 oraz występujące w pyłach zawieszonych PM10: ołów (Pb), arsen (As), kadm (Cd), nikiel (Ni) i benzo(a)piren (B(a)P).

Zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2021, opracowaną przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, w strefie wielkopolskiej stwierdzono jedynie przekroczenie stężenia benzo(a)pirenu w pyłach zawieszonych PM10.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pniewy na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028 jako główne zagrożenie dla jakości powietrza w Gminie wskazuje zanieczyszczenia powstałe w ramach tzw. „niskiej emisji”, czyli z palenisk indywidualnych. Głównym problemem jest nieefektywność źródeł ciepła na paliwa stałe, w tym ich zużycie i powstałe nieszczelności, które determinują powstawanie czadu lub wydzielanie się substancji powstających w wyniku niecałkowitego spalania materiału palnego. Ponadto domowe paleniska wciąż bywają wykorzystywane do spalania odpadów lub innych nieodpowiednich do tego materiałów. Aktywne czynności w tym zakresie podejmuje Straż Miejska, która dokonuje okresowych kontroli, zwłaszcza w okresie grzewczym, celem wyeliminowania zjawiska palenia śmieciami.

Na terenie Gminy działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Mimo tego, podczas warsztatów rewitalizacyjnych mieszkańcy sygnalizowali powstawanie dzikich wysypisk śmieci, głównie w zakresie materiałów poremontowych i porozbiórkowych w okolicach jeziora Pniewskiego. Dzikie wysypiska śmieci stanowią zagrożenie poprzez możliwość przenikania substancji toksycznych do gleby, wód i powietrza, co może doprowadzić do skażenia środowiska naturalnego. Ponadto, często stanowią one przyczyny pożarów w okresie letnim, a także ranią przemieszczające się dziko żyjące zwierzęta i ptaki. Gmina w przypadku identyfikacji dzikiego składowiska odpadów niezwłocznie podejmuje działania celem jego usunięcia, jednak generuje to dodatkowe koszty związane z utylizacją odpadów. Ponadto, należy pamiętać iż najpierw dzikie wysypisko musi zostać zgłoszone przez świadków do odpowiednich instytucji. Powstawanie dzikich wysypisk śmieci może być powiązane z niską świadomością ekologiczną mieszkańców Gminy, a także chęcią uniknięcia opłat za oddanie odpadów do PSZOK-u w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. Należy bowiem pamiętać, iż PSZOK nieodpłatnie przyjmuje odpady od osób fizycznych, w przypadku przedsiębiorców natomiast są naliczane stosowne opłaty.

Podczas wizji lokalnej zidentyfikowano również problem z odpowiednim zbieraniem odpadów w przestrzeniach publicznych. W wyniku aktów wandalizmu część koszy miejskich uległa uszkodzeniu. Tym samym zaobserwowano niedobór pojemników na odpady w przestrzeniach publicznych i związane z tym powstanie lokalnych zanieczyszczeń. Problem ten jest bezpośrednio powiązany ze sferą społeczną i ogólną troską mieszkańców o dobra wspólne. Władze gminne znajdując uszkodzone kosze na śmieci w przestrzeni publicznej muszą je okresowo demontować. Działania te wiążą się z ponoszeniem dodatkowych kosztów na gospodarkę odpadami w Gminie, a także determinują problemy w odpowiednim zaopatrzeniu przestrzeni gminnych w kosze.

Rysunek 8. Przykłady zaśmieconych miejsc na ul. św. Ducha i Dworcowej.

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 10.07.2023 r.

Kolejnym zidentyfikowanym problemem natury środowiskowej jest dostępność i forma utrzymania terenów zielonych. Ich większe kompleksy położone są peryferyjnie względem skupiska zwartej zabudowy w obszarze rewitalizacji i obejmują Park Miejski, jezioro Pniewskie (w zachodniej części obszaru rewitalizacji) oraz „Park Niemiecki” (również w zachodniej części obszaru rewitalizacji). Między zwartymi kwartałami zabudowy śródmiejskiej brakuje zieleni uzupełniającej, w tym zieleni wysokiej stanowiącej naturalny filtr powietrza. Potencjał środowiskowy terenów zieleni urządzonej jest znacząco obniżony poprzez brak zastosowania systemu korytarzy zieleni, które zwiększyłyby zdolności retencyjne obszaru i zapobiegały suszy. Niski udział powierzchni biologicznie czynnych oraz postępujące zmiany klimatu, którym coraz częściej towarzyszą deszcze nawalne mogą prowadzić do niewydolności kanalizacji deszczowej oraz lokalnych podtopień. Pniewy, jako małe miasto, w którym powstają nowe osiedla mieszkalne powinny zmierzać do systematycznego rozwoju zieleni miejskiej, w tym zieleni wysokiej. Wprowadzenie zieleni urządzonej do centralnej i wschodniej części obszaru rewitalizacji zdaje się być priorytetem do dalszego rozwoju funkcjonalnego systemu zieleni w Gminie. Należy bowiem pamiętać, że zieleń miejska do pełnienia prawidłowo swoich funkcji: rekreacyjnej, ekologicznej, zdrowotnej, regulacyjnej czy wreszcie estetycznej musi tworzyć system powiązanych ze sobą obszarów. Jej nieregularne rozrzucenie w różnych punktach Miasta, przy niewielkim udziale w ogólnej strukturze użytkowania gruntów nie będzie bowiem miało większego znaczenia dla kształtowania środowiska w Pniewach.

3.3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Sytuację w sferze przestrzenno-funkcjonalnej na etapie delimitacji obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji przeanalizowano na podstawie danych obrazujących dostęp do określonych obiektów infrastruktury publicznej tj.: liczby obiektów infrastruktury sportowej na 100 mieszkańców i liczby ogólnodostępnych placów zabaw na 100 mieszkańców, z pominięciem szkolnych placów zabaw.

Na terenie całej Gminy w 2021 roku funkcjonowało 26 obiektów infrastruktury sportowej tj. boiska, siłownie zewnętrzne, place sportowe, orliki, sale gimnastyczne. 4 obiekty zlokalizowane są na obszarze rewitalizacji, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców daje 0,17 (średnia dla Gminy: 0,33). Biorąc z kolei pod uwagę liczbę ogólnodostępnych placów zabaw (poza szkolnymi) w przeliczeniu na 100 mieszkańców, w obszarze rewitalizacji wskaźnik wynosił 0,13, przy średniej dla Gminy 0,32. Obszar rewitalizacji jest drugim najgęściej zaludnionym obszarem w Gminie, co determinuje potrzebę rozwoju infrastruktury zarówno sportowej jak i zabawowej dla dzieci. Z tego też tytułu na jedną taką przestrzeń przypada więcej potencjalnych użytkowników.

Na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są najważniejsze instytucje publiczne pełniące funkcje administracyjne, komunikacyjne, kulturalno-oświatowe czy bezpieczeństwa i porządku publicznego w Gminie. Na obszarze rewitalizacji mieszczą się takie instytucje jak: Urząd Miejski Pniewy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Pensjonat Seniora „Jutrzenka”, Komenda Straży Miejskiej w Pniewach, Zespół Szkół im. Emilii Sczanieckiej w Pniewach, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy, Centrum Kultury Pniewy, Przedszkole Miś w Pniewach, Środowiskowy Dom Samopomocy „Jawor” w Pniewach, Centrum Integracji Społecznej „Ostoja” w Pniewach, Podstacja Pogotowia Ratunkowego w Pniewach. Są to punkty orientacyjne, niezwykle istotne z perspektywy mieszkańców.

Znajdują się tu również ważne obiekty i przestrzenie publiczne, do których zaliczyć należy przede wszystkim Rynek Miejski, Pałac będący siedzibą Liceum Ogólnokształcącego wraz z Parkiem Miejskim, Łazienki oraz budynek dawnej poczty konnej. Krótka charakterystyka tychże miejsc prezentuje się następująco:

Rynek Miejski – główny plac miejski, którego podstawową funkcją historycznie i współcześnie jest handel. Rynek okala zabudowa kamieniczna, jedno- lub dwukondygnacyjna powstała przeważnie w XVIII w. Rynek stanowi prostokątny plac, bez zlokalizowanej nań zabudowy ani innych budowli.

Pałac Szoldrskich, obecna siedziba Liceum Ogólnokształcącego wraz z Parkiem Miejskim – pałac będący najstarszym zabytkiem świeckim w Pniewach datowany jest na I poł. XVIII w. Powstał na planie litery „C” poprzez wychodzące od korpusu budynku boczne skrzydła. Główne wejście zdobi ryzalit prezentujący łódź, znak rodowy Szoldrskich. Elewację od strony ogrodu uświetnia balkon wsparty na czterech kwadratowych filarach, który stanowi przedłużenie dawnej sali balowej. Całość uzupełniają trzy wysokie okna, doświetlające wnętrze pałacu, z których jednocześnie rozpościera się wspaniały widok na Park Miejski. Podczas prac restauracyjnych związanych z odnowieniem elewacji Pałacu, rewaloryzacji został poddany częściowo również Park Miejski.

Łazienki Miejskie – jest to teren rekreacyjno-wypoczynkowy usytuowany bezpośrednio przy jeziorze Pniewskim. W Łazienkach zlokalizowana jest scena plenerowa, na której odbywają się wydarzenia gminne w okresie letnim, a także strzeżone kąpielisko, wypożyczalnia sprzętu pływającego oraz zaplecze sanitarne. Całość kompleksu uzupełniona została o siłownię zewnętrzną oraz lokale gastronomiczne.

Budynek dawnej poczty konnej – budynek pochodzący z XIX w. mieścił pomieszczenia służące obsłudze pocztowej wraz z nieistniejącymi już stajniami, gdzie bytowały konie.

Architektura budynku sprawia, iż jest on jednym z najbardziej charakterystycznych zabytków Pniew, przypominającym o powodach rozwoju gospodarczego Gminy. Stało się to bowiem, dlatego iż Pniewy zlokalizowane były przy rozwidleniu dwóch znaczących szlaków handlowych i komunikacyjnych. Tym samym stanowiły wyśmienitą lokalizację dla placówki pocztowej, o której randze świadczy okazała siedziba. Przy budynku, ze względu na mnogość podróży powstała również gospoda wraz z miejscami noclegowymi. Pniewy, jako ośrodek tranzytowy miały okazję gościć wówczas znamienitych gości, którymi według relacji historycznych byli m. in.: Słowacki, Mickiewicz czy Kraszewski.

Zarówno Łazienki Miejskie jak i Liceum Ogólnokształcące wraz z Parkiem Miejskim zlokalizowane są w niewielkiej odległości od Rynku. W przypadku Liceum dotarcie do niego z rynku zajmie ok. 5 min pieszo (450 m), z kolei w przypadku Łazienek będzie to ok. 8 min pieszo (700 m). Miasto Pniewy ze względu na swoje niewielkie rozmiary jest korzystne dla pieszego przemieszczania się lub też przemieszczania się z wykorzystaniem alternatywnych środków transportu (rowery, hulajnogi) o czym świadczy duże zainteresowanie Pniewskim Rowerem Gminnym.

Interesariusze rewitalizacji podczas warsztatów zwracali uwagę na brak kompleksowej rewaloryzacji Parku Miejskiego oraz brak połączenia go z Łazienkami Miejskimi. Są to dwa główne tereny rekreacyjne wykorzystywane przez mieszkańców Miasta, ale również Gminy Pniewy. Ich połączenie dawałoby nowe przestrzenie spacerowe, rekreacyjne i wypoczynkowe, a także skracало drogę dotarcia z Parku do terenu kąpieliska. Łazienki to obszar wyposażony w infrastrukturę rekreacyjno-sportową, a także lokale gastronomiczne i węzeł sanitarny. Strzeżone kąpielisko gminne, a także pobliska scena stanowią idealne miejsce plenerowe do spędzania długich letnich dni. Park Miejski z kolei jest bezpośrednio powiązany z istniejącym pałacem, bowiem wchodził w skład rezydencji. Niemniej, mieszczą się w nim również historyczne zabytki pochodzące z początków istnienia Miasta. W sąsiedztwie jeziora znajduje się grodzisko stożkowe z XI w. zwane również „szwedzkimi górami” oraz zachowane fragmenty fosy. Dalsza rewaloryzacja Parku oraz poprowadzenie ścieżki wiodącej do Łazienek miałoby charakter nie tylko funkcjonalno-przestrzenny, ale cechowałoby się też walorami historycznymi, krajobrazowymi i przyrodniczymi. Jezioro Pniewskie charakteryzuje się stosunkowo czystą wodą (badania sanitarne wykazują, iż jest zdatna do kąpeli), jednak mętną ze względu na płytkość zbiornika. Jezioro Pniewskie zlokalizowane jest w zachodniej części obszaru rewitalizacji.

Zabudowę wielorodzinną obszaru rewitalizacji stanowią przede wszystkim zabudowania kamieniczne. Są to niskie kamienice, najczęściej dwukondygnacyjne, usytuowane ściśle wzdłuż ulic miejskich. Najczęściej zarówno budynki główne jak i oficyny boczne pozbawione są większych akcentów zdobniczych, co świadczy o ich utylitarnym charakterze. Również podwórza towarzyszące kamienicznej zabudowie są stosunkowo małe i służą głównie jako miejsca postojowe dla samochodów. Zwartość zabudowy oraz gabaryty podwórek w znacznym stopniu ograniczają ich możliwość zagospodarowania do pełnienia innych funkcji. Kwartęły zabudowy zazwyczaj są ściśle domknięte i prowadzi do nich brama wejściowa. Przestrzenie te przyjmują charakter prywatny i służą lokalnym mieszkańcom. Zabudowa śródmiejska w znacznej części dotknięta jest degradacją, co bezpośrednio wpływa na jej walory estetyczne.

Reprezentacyjną zabudowę Miasta tworzą przede wszystkim obiekty sakralne lub postsakralne, których przykładami są kościół pw. św. Ducha, kościół pw. św. Wawrzyńca, czy budynek dawnej synagogi przy ul. A. Mickiewicza 14. Szczególną wartość kulturowo-architektoniczną posiada również osiedle kolejowe wraz z budynkiem dawnego dworca kolejowego. Powstałe w XIX w. budynki służące do obsługi podróżnych, a także niewielkie osiedle mieszkaniowe służące pracownikom kolei stanowi przykład charakterystycznej dla tamtego okresu industrialnej zabudowy z czerwonej, nietynkowanej cegły. Oficjalnie pociągi przestały kursować przez stację Pniewy w 1999 r., a w 2002 roku podjęto plan likwidacji linii. Powiat szamotulski nie zdecydował się wówczas na przejęcie zarządu nad linią kolejową, co spowodowało iż w dalszym ciągu znajduje się ona we władaniu Polskich Kolei Państwowych. Tym samym, obszar dworca został włączony do terenów zamkniętych, ustanowionych przepisami odrębnymi. Obecnie nie są podejmowane żadne prace związane z przywróceniem połączeń kolejowych do Pniew, aczkolwiek nie można takich działań wykluczyć w przyszłości. Nie ma zatem szans na pozyskanie terenu dworca przez władze gminne ani poddanie tego obszaru działaniom rewitalizacyjnym, gdyż decyzja o zamknięciu terenu została utrzymana w mocy. Budynki, które służyły pracownikom kolei zostały poddane komercjalizacji, zawiązano wspólnoty mieszkaniowe. W ramach działań gminnych udało się jedynie doprowadzić do remontu drogi dojazdowej.

W Pniewach oferta spędzania czasu wolnego jest mocno ograniczona ze względu na brak lokali gastronomicznych i niewielki udział małych biznesów w ogóle działalności gospodarczej, co można było zaobserwować podczas wizji lokalnej. Małe punkty handlowe zlokalizowane wokół Rynku stały się nieatrakcyjne ze względu na ustanie ruchu pieszego w tej okolicy. Mieszkańcy obecni na warsztatach rewitalizacyjnych zgodnie wskazywali, iż nie uważają pieszego przemieszczania się w obrębie Rynku za bezpieczne, a tym bardziej za komfortowe. Stan ten powodowany jest przez samochody, które ze względu na brak ograniczeń przestrzennych traktują płytę Rynku jako parking lub skrót w drodze do miejsca docelowego podróży. Tym samym, oferta handlowa czy usługowa zdaje się skupiać m. in. w okolicy węzła przesiadkowego, gdzie powstał park handlowy. Wywiad pogłębiony przeprowadzony z pracownikami Urzędu Miejskiego wykazał z kolei, że dalsze potrzeby realizowane są w Poznaniu lub w podpoznańskich parkach handlowych, np. w Swadzimiu. Wokół Rynku funkcjonują zatem jedynie usługi podstawowe jak piekarnie, a obszar ożywia się w dni targowe przypadające we wtorki, piątki i soboty. Z pewnością korzystnym dla obszaru rewitalizacji jest rozlokowanie instytucji publicznych, w tym usług kulturalnych oferowanych przez Bibliotekę Publiczną Miasta i Gminy Centrum Kultury Pniewy czy Ośrodek Sportu i Rekreacji Pniewy.

Gmina Pniewy jest korzystnie położona komunikacyjnie, a dzięki przebiegowi drogi krajowej nr 92 i nr 24 ruch tranzytowy nie odbywa się w centrum Miasta. Ponadto, planowane jest utworzenie wschodniej obwodnicy Pniew w przebiegu drogi krajowej nr 92 i dróg wojewódzkich: nr 187 i nr 116. Korzystny układ drogowy pozwala na aktywne pozyskiwanie nowych inwestorów, mogących prowadzić działalność na obszarze Gminy.

Historycznie wytyczone w ramach miasta lokacyjnego ulice charakteryzują się jednak niską przepustowością, przez co są podatne na kongestie drogowe. Nieprawidłowo

poruszające się pojazdy stanowią potencjalne zagrożenie dla innych użytkowników dróg, a także pieszych. Wystające poza obrys wyznaczonego miejsca postojowego samochody ograniczają z kolei widoczność, obniżając jeszcze bardziej poczucie bezpieczeństwa w ruchu pieszym. Utrudniona jest też realizacja dostaw towarów do funkcjonujących w obrębie rynku działalności gospodarczych.

Rysunek 9 Ulice w centrum Pniew

Źródło: Materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 10.07.2023 r.

Według danych z Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji opartego na danych udostępnionych przez Komendę Główną Policji w Warszawie, w latach 2017-2021 na terenie Gminy Pniewy zarejestrowano 467 zdarzeń drogowych, z czego 246 miało miejsce na obszarze rewitalizacji – jest to blisko 53% wszystkich wypadków drogowych na terenie Gminy. Wśród najniebezpieczniejszych ulic na terenie Miasta Pniewy wymienić z kolei można: ul. Poznańską (23,98%, ulica częściowo na obszarze rewitalizacji), ul. Wolności (7,49%, ulica na obszarze rewitalizacji), ul. Lwówecką (7,07%, ulica na obszarze rewitalizacji).

Tabela 7. Najniebezpieczniejsze ulice pod względem liczby zdarzeń drogowych na obszarze rewitalizacji w latach 2017-2021.

Ulica	Liczba zdarzeń drogowych	Udział w ogólnej liczbie zdarzeń drogowych w %
POZNAŃSKA	112	23,98

WOLNOŚCI	35	7,49
LWÓWECKA	33	7,07
WRONIECKA	30	6,42
DWORCOWA	24	5,14
JAKUBOWSKA	22	4,71
MIĘDZYCHODZKA	21	4,50
STRZELECKA	19	4,07
POCZTOWA	18	3,85
RYNEK	18	3,85
TUROWSKA	11	2,36
WIŚNIOWA	11	2,36
TARGOWA	10	2,14
KONIŃSKA	9	1,93
POLNA	9	1,93
ŚW. URSZULI LEDÓCHOWSKIEJ	9	1,93
ZAMORSKA	7	1,50
PROMIENISTA	6	1,28
NIEZNANA	6	1,28
POGODNA	4	0,86
KOŚCIERSKA	4	0,86
WSPÓLNA	4	0,86
SŁONECZNA	3	0,64
BUKOWA	3	0,64
SPORTOWA	3	0,64
SPICHRZOWA	3	0,64
SPOKOJNA	3	0,64
SPACEROWA	3	0,64
ŚW. DUCHA	3	0,64
OSIEDLE WYZWOLENIA	2	0,43
SZKOLNA	2	0,43
PRUSA	2	0,43
KAPŁAŃSKA	2	0,43
MIŁA	2	0,43
AZALIOWA	2	0,43
JODŁOWA	2	0,43
JEZIORNA	2	0,43
SŁOWIAŃSKA	1	0,21
MORELOWA	1	0,21
MACIEJEWSKIEGO	1	0,21
DĘBOWA	1	0,21
GEN.HALLERA	1	0,21
ŚRODKOWA	1	0,21

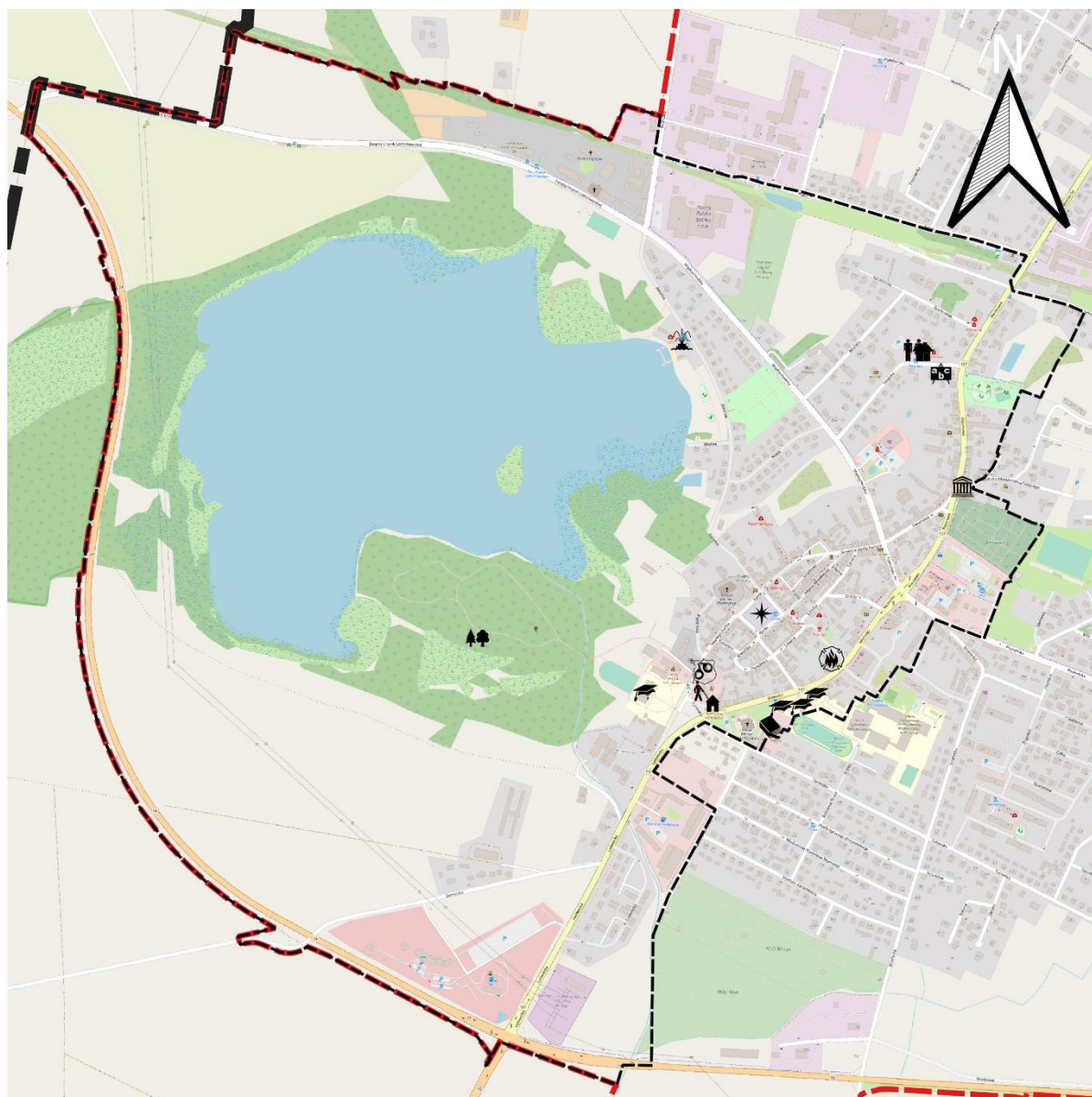
ŚW. WAWRZYŃCA	1	0,21
RÓŻANA	1	0,21
OBSZAR REWITALIZACJI OGÓŁEM	246	52,68
POZOSTAŁY OBSZAR GMINY	221	47,32
SUMA	467	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.sewik.pl/search>.

Dane statystyczne jednoznacznie obrazują, iż na obszarze rewitalizacji zachodzi realny problem związany z zapewnieniem bezpieczeństwa na drogach. Spośród zdarzeń drogowych, które miały miejsce na obszarze rewitalizacji, aż 18 odbyło się z udziałem pieszych.

Rysunek 10 Wybrane elementy kompozycji urbanistycznej obszaru rewitalizacji.

Legenda

- Granica Gminy Pniewy
- Granica Miasta Pniewy
- Granica obszaru rewitalizacji
- Komenda Straży Miejskiej
- Rynek
- Środowiskowy Dom Samopomocy
- Centrum Integracji Społecznej
- Przedszkole Publiczne Miś
- Biblioteka Publiczna i Centrum Kultury
- Pensjonat seniora Jutrzenka

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach
- Łazienki Miejskie
- Park Miejski
- Ochotnicza Straż Pożarna w Pniewach
- Zespół Szkół im. E. Sczanieckiej w Pniewach
- Urząd Miejski Pniewy

0 100 200 300 400 500 m

Źródło: Opracowanie własne.

3.3.5. Sfera techniczna

Problemy w sferze technicznej występujące na obszarze rewitalizacji są ściśle powiązane z problemami w sferze przestrzenno-funkcjonalnej. Analiza sfery technicznej oparta była o odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów w ogólnej liczbie obiektów komunalnych oraz liczbę obiektów w przestrzeni publicznej będących w złym stanie technicznym przypadających na 100 mieszkańców.

Wśród obiektów użyteczności publicznej istotnych dla rozwoju lokalnego na obszarze rewitalizacji wskazać można m.in. Urząd Miejski Pniewy, Ośrodek Pomocy Społecznej w Pniewach czy Bibliotekę Publiczną Miasta i Gminy Centrum Kultury Pniewy.

Obiekty, w których mieszczą się instytucje publiczne na obszarze rewitalizacji przeważnie wymagają poprawy stanu technicznego. Jak wskazała przeprowadzona analiza, ponad 93% z nich wymaga bowiem remontu. Oczywiście, obiekty te znajdują się w zróżnicowanym stanie, jednak wymagają czy to remontu elewacji, pokrycia dachowego czy wnętrza lub też wykonania prac adaptacyjnych do pełnienia swoich funkcji. Kompleksowego remontu obejmującego zarówno elewację budynku, poszycie dachowe, stolarkę drzwiową i okienną jak i wewnątrz wymagają z pewnością budynki byłej poczty konnej wraz z zajazdem. Przykłady takich budynków znajdują się jednak nie tylko na obszarze rewitalizacji, ale również w jego najbliższym sąsiedztwie, gdzie wskazać można skomunalizowany budynek niegdyś służący jako posterunek policji. Ponadto, celem kontynuacji założeń poczynionych przez Gminę należy wyremontować i dostosować wnętrza pałacu do dalszego pełnienia funkcji oświatowych. Również budynki Zespołu Szkół zlokalizowane przy ul. Wolności wymagają przeprowadzenia prac adaptacyjnych. Uwagę zwraca też niedostosowanie budynku obecnego Przedszkola „Miś”, które jest przepełnione i wymaga przebudowy. W tym celu planowane są prace adaptacyjne w obecnie niewykorzystywanym wschodnim skrzydle Szkoły Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich, które miałyby pomieścić kilka dodatkowych oddziałów przedszkolnych.

W przypadku większości obiektów komunalnych pełniących funkcje publiczne można również mówić o problemie z ich efektywnością energetyczną. Budynki nie posiadają odpowiedniej izolacji i ocieplenia, a w części z nich funkcjonują przestarzałe instalacje grzewcze, przez co odznaczają się niską efektywnością energetyczną i dużymi stratami energii cieplnej. Nieszczelności występują również w pokryciach dachowych, przestarzałych oknach i drzwiach. Technologie budowlane i grzewcze w budynkach dodatkowo uniemożliwiają odpowiednie ogrzanie i osuszenie wnętrza. Brak odpowiedniej izolacji powoduje ponadto, że część ciepła wydostaje się na zewnątrz, co powoduje straty ciepła i konieczność dalszego dogrzewania pomieszczeń, aby utrzymać odpowiednią temperaturę. Przekłada się to na wysokie koszty ogrzewania, a w konsekwencji wysokie koszty utrzymania instytucji publicznych oraz jakość usług świadczonych na rzecz mieszkańców. Jest to również powiązane z ogólną estetyką śródmieścia i odbiorem wizualnym obszaru rewitalizacji zarówno przez mieszkańców jak i osoby odwiedzające Gminę.

W przypadku wielu budynków użyteczności publicznej w Pniewach należy zwrócić uwagę również na ich niedostosowanie dla osób ze szczególnymi potrzebami. Przykład może stanowić m.in. jeden z budynków mieszczących Ośrodek Pomocy Społecznej, do którego prowadzą jedynie schody. Budynki te z reguły są kilkupiętrowe, brakuje natomiast wind czy podjazdów, schody często są strome, a wejścia i korytarze wąskie. Powoduje to konieczność udzielania pomocy przy poruszaniu się w budynku osobom ze szczególnymi potrzebami przez inne osoby. Wpływa to znacząco na poczucie samodzielności oraz własnej wartości osoby ze szczególnymi potrzebami.

Obszar rewitalizacji wymaga zatem zwłaszcza w przypadku budynków użyteczności publicznej, przeprowadzenia kompleksowej interwencji, która znacząco wpłynie na jakość świadczonych usług oraz estetyczny odbiór Gminy. Zważając iż znaczna część obiektów służy prowadzeniu usług z zakresu edukacji, działania związane z ich standardem technicznym uznawać należy za priorytetowe.

3.4. Lokalne potencjały obszaru

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji lokalne potencjały, czyli silne strony i możliwości danego obszaru, powinny zostać zawarte w szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji. Potencjały te widoczne są w różnych analizowanych sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej czy środowiskowej. Zidentyfikowane potencjały przyczyniają się do pobudzenia lokalnego rozwoju obszaru rewitalizacji, nie zawsze występując wyłącznie na jego obszarze.

W Gminie Pniewy działa wiele instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych, które wspierają rozwój lokalnej społeczności, poszerzają dostęp do kultury, rozrywki, aktywnych form spędzania czasu oraz wspierają osoby potrzebujące, znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej. W Pniewach funkcjonują następujące jednostki, stanowiące duży potencjał dla możliwości rozwiązywania problemów zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji:

Ośrodek Pomocy Społecznej – jednostka organizacyjna Gminy Pniewy. Siedziba Ośrodka mieści się przy ul. Wolności 1 w Pniewach. Jednostka realizuje zadania własne i zlecone gminie z zakresu pomocy społecznej. Działalność Ośrodka wspiera osoby i rodziny w działaniach zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie do usamodzielnienia i umożliwienia funkcjonowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Wśród świadczeń pomocy społecznej wyróżnia się świadczenia pieniężne (np. zasiłki stałe, okresowe, celowe i specjalne) oraz świadczenia niepieniężne (np. praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, usługi opiekuńcze). Ośrodek odpowiedzialny jest również za prowadzony Pensjonat Seniora „Jutrzenka”.

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Centrum Kultury Pniewy – instytucja mieści się przy ul. Wolności 6 w Pniewach, w budynku poddanym rewitalizacji i wykonanym w technologii budownictwa pasywnego. Wśród zadań realizowanych w ramach prowadzonej biblioteki jest propagowanie czytelnictwa, również wśród najmłodszych, a także organizowanie spotkań autorskich, spotkań dyskusyjnych czy konkursów. W ramach Centrum Kultury

prowadzone są z kolei rozmaite zajęcia: muzyczne, taneczne, plastyczne czy rzemieślnicze, dedykowane zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dorosłych. Placówka odpowiada również za organizację zajęć związanych z Pniewskim Uniwersytetem Trzeciego Wieku, którego celem jest aktywizacja oraz rozwój nowych kompetencji wśród seniorów.

Zespół Szkół im. Emilii Szchanieckiej w Pniewach – jednostka organizacyjna z siedzibą przy ul. Wolności 10. Zespół Szkół tworzy: liceum ogólnokształcące z dostępnymi klasami o profilu prawno-administracyjnym, matematycznym, mundurowym i biologiczno-chemicznym, technikum o profilach: żywienia i usług gastronomicznych, logistyczne, ekonomiczne i mechatroniczne oraz szkoła branżowa kształcąca w zawodach: operatora obrabiarek skrawających, stolarza oraz monteru zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie.

Centrum Integracji Społecznej „Ostoja” – instytucja zlokalizowana przy ul. Targowej 14 w Pniewach. Podstawowym celem CIS jest reintegracja zawodowa oraz społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Tym samym działania Centrum są skierowane przede wszystkim na pomoc osobom zmagającym się z uzależnieniami, kryzysem bezdomności, niepełnosprawnościami intelektualnymi i ruchowymi, zwolnionym z zakładu karnego czy uchodźcom. W ramach prowadzonego wsparcia realizowane są zajęcia warsztatowe z krawiectwa, ogrodniczo-porządkowe i stolarsko-remontowo-budowlane, a ponadto oferowane jest wsparcie psychologiczne oraz z zakresu doradztwa zawodowego.

Dużym potencjałem w sferze społecznej jest aktywność stowarzyszeń i organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie Gminy Pniewy. Ich przedmiotowa działalność najczęściej koncentruje się na zagadnieniach z zakresu pomocy społecznej, aktywizacji seniorów, sportu, kultury, oświaty, rekreacji i edukacji historycznej. Do elementarnych zadań stowarzyszeń i organizacji pozarządowych należy kształtowanie wśród mieszkańców świadomych postaw prospołecznych, działanie na rzecz lokalnej społeczności oraz krzewienie aktywności fizycznej i kulturalnej. Zadania te realizowane są poprzez organizację, współorganizację czy promocję wydarzeń odbywających się na terenie Gminy czy w regionie.

Wśród stowarzyszeń i organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy można wymienić m.in.: Stowarzyszenie na rzecz osób niepełnosprawnych „NADZIEJA”, Kurkowe Bractwo Strzeleckie, Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Powiatu Szamotulskiego „Tacy Sami”, Stowarzyszenie Kupców Pniewskich, Fundacja „Czyń coś powinien, będzie co może” im. Stanisława i Wandy Niegolewskich, Stowarzyszenie Miłośników Koni i Sportów Konnych „LUZAK”, Stowarzyszenie na rzecz rozwoju sołectwa Nojewo „NOJEWIAK”, Koło Gospodyń Wiejskich w Zajączkowie, Klub Sportowy „SOKÓŁ” Pniewy, Pniewski Klub Sportowy „Orły”, Uczniowski Klub Sportowy „PNIEWIAK”, Pniewski Klub Morsa „Bractwo Morsów”, a także Ochotnicze Straże Pożarne w: Zamorzu, Koszanowie, Nojewie, Turowie, Zajączkowie, Lubosinie, Kikowie, Koninie, Lubocześnicy, Psarskiem i Rudce. Część organizacji pozarządowych działa na obszarze rewitalizacji, co stanowi duży potencjał społeczny. Ich wykaz prezentuje tabela poniżej.

Tabela 8 Charakterystyka organizacji pozarządowych funkcjonujących na obszarze rewitalizacji

Nazwa podmiotu	Zakres działalności
Koło Śpiewackie „LIRA”	Działalność w zakresie krzewienia pieśni chóralnej, kształtowania postaw patriotycznych i obywatelskich, upowszechniania kultury muzycznej
Stowarzyszenie Krzewienia Pedagogicznej i Duchowej Myśli św. Urszuli	Prowadzenie działalności edukacyjnej i kulturalnej w zakresie inicjowania, wspierania i pomocy w przedsięwzięciach edukacyjno-kulturalnych, w szczególności na rzecz dzieci i młodzieży
Stowarzyszenie Na Rzecz Rodziny i Osób Niepełnosprawnych "Pomocna Dłoń"	Działalność w zakresie wsparcia rzeczowego podopiecznych rodzin osób chorych, leżących, niepełnosprawnych, prowadzenia szkoleń zdrowotnych, fizycznych, zagospodarowania czasu wolnego (wycieczki, spotkania, leśne pikniki), organizacji spotkań integracyjnych (z dorosłymi, z dziećmi), współpracy ze szkołami, innymi organizacjami, DPS, prowadzenia kroniki, wydawania kwartalników "PD", prowadzenia terapii zajęciowej, wydawania gazetki PD
Stowarzyszenie Absolwentów Liceum Ogólnokształcącego	Działalność w zakresie dbałości o tradycję, dobre imię i rozwój szkoły, integrację absolwentów i kreowanie pozytywnego wizerunku szkoły, a także upowszechnianie wiedzy o szkole
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Oddziału Rejonowego	Działalność w zakresie integracji i wsparcia emerytów, rencistów i osób z niepełnosprawnościami
Stowarzyszenie Pniewskich Amazonek "Razem Razniej"	Reprezentowanie interesów osób po leczeniu raka piersi i innych chorób onkologicznych oraz pełna rehabilitacja psychofizyczna. Prowadzenie działalności statutowej na rzecz ogółu społeczeństwa, w tym szczególnie kobiet dotkniętych chorobami nowotworowymi
Stowarzyszenie Rowerzystów "ODJECHANI-TEAM PL"	Działalność w zakresie sportu, turystyki i kultury
Pniewskie Stowarzyszenie "Perspektywa"	Działalność w zakresie pomocy społecznej oraz wsparcia osób starszych
Ochotnicza Straż Pożarna w Pniewach	Działalność w zakresie ochrony przeciwpożarowej
Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Pniewska Liga Futsalu Red Dragons Pniewy	Działalność w zakresie sportu i rozwoju kultury fizycznej
Klub Biegowo Sportowy "Aktywni w Pniewach"	Działalność w zakresie sportu i rozwoju kultury fizycznej
Uczniowski Klub Sportowy KYOKUSHIN KARATE	Działalność w zakresie sportu i rozwoju kultury fizycznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego Pniewy.

Na obszarze rewitalizacji w Gminie Pniewy funkcjonują stowarzyszenia i fundacje działające w różnych sferach życia społecznego, co jest niewątpliwym atutem. Dzięki różnorodności w zakresie działalności możliwe jest zawiązywanie szerokiej współpracy między Urzędem Miejskim Pniewy, a organizacjami pozarządowymi. Stworzone zostaje pole dla rozwoju podstaw społeczeństwa obywatelskiego w duchu zarządzania wielopoziomowego (MLG). Istotą zaangażowania społecznego poza transparentnością decyzji podejmowanych przez władze lokalne jest bowiem również ich lepsze rozumienie, a także poczucie współkształtowania rzeczywistości lokalnej.

Wśród lokalnych potencjałów należy również wymienić działania podejmowane w zakresie włączenia społecznego, w tym aktywizacji seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami. Podstawą tego procesu jest działalność Centrum Integracji Społecznej „Ostoja”, które stanowi jednostkę organizacyjną Gminy. W odpowiedzi na zmiany w zakresie struktury demograficznej społeczeństwa prowadzony jest także Pniewski Uniwersytet III Wieku, który wyposaża seniorów w nowe kompetencje, a także pomaga w utrzymaniu zdrowia psychicznego i fizycznego. Drugą płaszczyzną funkcjonowania Uniwersytetu, być może nawet ważniejszą jest zacieśnianie więzi, budowanie długotrwałych relacji i zmniejszanie poczucia anonimowości, co wspiera budowanie poczucia bezpieczeństwa w społeczeństwie wśród osób starszych.

Gmina Pniewy to także miejsce zbudowane na lokalnych legendach, tradycjach i historii. Niegdyś słynne miasto tranzytowe, do którego rozwoju przyczyniło się dobre położenie komunikacyjne, a także przebieg szlaków handlowych słynęło również z działającej wówczas powozowni wielkopolskiej. Budowane i rekonstruowane tam wozy konne służyły jako filmowe rekwizyty, trafiały do muzeów oraz na areny mistrzostw świata w powożeniu. Aspekt ten był jedną z wizytówek Gminy w owym okresie.

Etymologia nazwy „Pniewy” nie została jednoznacznie określona, bowiem dopuszcza się możliwość, iż oznacza ona tyle co „pień” wskazując na pierwotną zabudowę Miasta powstałą z drewna lub też ul pszczeli, który w staropolszczyźnie określany był właśnie tym terminem. To z kolei wskazywałoby na tradycje pszczelarskie i bartnicze, które obecne były niegdyś w tej okolicy. Między innymi do nazwy i tradycji nawiązują miejskie legendy, z których dwie w skondensowanej formie przytoczono poniżej.

Jak Pniewy zbudowano?

Legenda głosi, iż teren obecnych Pniew niegdyś porastał niezwykle bujny i urodzajny las, bogaty w zwierzyinę łowną oraz inne zasoby niezbędne do życia. To przyciągało nowych mieszkańców, którzy osiedlali się na tym terenie. Wreszcie Właściciel puszczy wydał zgodę na zbudowanie grodu. Rozpoczęto wycinkę drzew oraz budowanie drewnianych konstrukcji służących za domostwa, kramy i spichrze. Wówczas okazało się jednak, że mimo wybudowania wszystkich potrzebnych budynków, a także obwarowań zostało bardzo dużo niewykorzystanego drewna. Miasto przez walające się wszędzie pnie było nieatrakcyjne dla przyjezdnych, a Właściciel groził karą tym którzy dopuścili do powstania owej sytuacji. Wtem, chłopiec imieniem Bartek zapuścił się głęboko w lasy okalające Miasto, do znanego mu pustelnika, który parał się bartnictwem. Wówczas za podpowiedzią starca wymyślił, iż z pozostałych pni można wykonać ule dla pszczół i w ten sposób je wykorzystać, aby już nie oszpecały Miasta leżąc bezużytecznie. Na pamiątkę rozwiązania tego problemu gród zyskał nazwę „Pniewy”, a Właściciel przyjął nazwisko „Pniewski” i choć po ulach do dnia dzisiejszego nie pozostał żaden ślad to nazwa Miasta i Gminy przetrwała.

Zatopione miasto Pniewy

Ponoć niegdyś Pniewy rozciągały się w miejscu jeziora Pniewskiego. Z powodu dobrobytu mieszkańcy jednak zapomnieli o Bogu, za co spotkała ich kara. Miasto zatono pod falami jeziora. Minęły stulecia. Powstały nowe Pniewy obok jeziora. O dziejach grodu nie pamiętał nikt, łącznie z dwójką staruszków: Zofią i Maciejem. Pewnego dnia podczas wędkowania Maciejowi ukazały się jednak żelazne wrota, które powiedziały Maciejowi jak może on zdjąć klątwę ze starego miasta. Maciejowi jednak nie udało się ściągnąć klątwy. Drzwi przygniotły plecy Macieja, lecz starcowi udało się dotrzeć z nimi do kościoła św. Wawrzyńca. Mężczyzna nigdy jednak nie odzyskał sprawności i resztę życia spędził w łóżku. Żelazne wrota zaś według legendy po dziś dzień znajdują się w kościele w przejściu z zakrystii do ołtarza. Według innych zaś relacji zostały one wmurowane w ścianę kościoła.

Pniewy to Gmina z bogatą historią sięgającą XII w. oraz z wielowiekowymi tradycjami niesienia pomocy ubogim i wspierania edukacji dzieci i młodzieży. W Mieście zlokalizowane jest Sanktuarium św. Urszuli Ledóchowskiej oraz dom macierzysty Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego. Zgromadzenie aktywnie realizuje swoje założenia prowadząc publiczne liceum ogólnokształcące. Sanktuarium stanowi również miejsce licznych pielgrzymek, co generuje ruch turystyczny w obrębie Gminy. Zastężoną działalnością społeczną i narodowościową jest także działająca w regionie Emilia Szczaniecka, która została patronką pniewskiego Zespołu Szkół. Gmina Pniewy jest jednostką z wykształconą tożsamością lokalną i wrażliwością na kwestie społeczne.

Ponadto w granicach obszaru rewitalizacji istnieją przestrzenie i obiekty, które potencjalnie mogą sprzyjać integracji mieszkańców, wzmocnieniu lokalnych więzi społecznych, a także aktywności mieszkańców w różnych grupach wiekowych, jednak obecnie nie są w pełni wykorzystywane. Wśród takich miejsc można wyróżnić:

Rynek Miejski – główna przestrzeń publiczna w mieście, która jak wykazała diagnoza pogłębiona jest istotnie zdegradowana w sferze społecznej i technicznej, a dodatkowo przez mieszkańców uważana jest za niebezpieczną.

Zespół Szkół im. Emilii Szczanieckiej w Pniewach – zespół szkół, w skład którego wchodzi liceum, technikum oraz szkoła branżowa. Szkoła mieści się w zabytkowych budynkach: pałacu, dawnego sądu i aresztu. Przestrzenie te dają niepowtarzalne możliwości do kreowania unikalnego klimatu miejsc, ich unikatowości, jednak wymagają działań remontowo-adaptacyjnych celem zapewnienia komfortowych i wysokojakościowych warunków kształcenia.

Budynek po dawnym komisariacie policji – skomunalizowany i nieużytkowany klasyczny budynek dwukondygnacyjny pochodzący z początków XX w. Jest to budynek wolnostojący, dysponujący działką przynależną do nieruchomości. Stwarza to potencjał do adaptacji tej przestrzeni dla pełnienia nowych funkcji, a także wykorzystania gruntu pod wkomponowanie nowej zieleni miejskiej.

Wśród potencjałów gospodarczych należy zaznaczyć, iż w Pniewach nie zlokalizowano dotychczas żadnego dużego centrum handlowego, co wciąż stwarza możliwości do rozwoju dla drobnych przedsiębiorców. W przypadku uwzględnienia rozwiązań przywracających Rynek na potrzeby pieszych i wygospodarowania przestrzeni

rekreacyjnej i gastronomicznej w jego obrębie istnieją duże szanse na ożywienie gospodarcze obszaru.

Gmina Pniewy, zważając na swoje dotychczasowe osiągnięcia i historię związaną z działalnością społeczną i patriotyczną powinna jednak za największy swój atut uznać społeczność tworzącą warunki i perspektywy rozwojowe dla jednostki samorządu terytorialnego. W oparciu o nią natomiast kreować należy wychodzenie ze stanu kryzysowego i wspieranie osób dotkniętych kryzysami dla wyrównywania warunków społeczno-bytowych ludności Gminy.

3.5. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji potwierdza zasadność jego wyznaczenia. Na obszarze tym występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych, które znacząco hamują rozwój obszaru rewitalizacji, jak i całej Gminy. Obszar rewitalizacji stanowi centrum Miasta i Gminy Pniewy, które odgrywa istotne znaczenie pod względem usługowym, rekreacyjnym, reprezentacyjnym i kulturowym. Pomimo tego zauważalne są problemy dotyczące aktywności społecznej i gospodarczej. Na wyznaczonym obszarze zidentyfikowano w szczególności: niewystarczającą liczbę miejsc integracji dla mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży, problemy związane z wandalizmem i brakiem poszanowania własności wspólnej, zły stan techniczny tkanki miejskiej, w tym budynków użyteczności publicznej, dużą liczbę barier architektonicznych, rosnące problemy alkoholizmu i narkomanii, wysoki poziom bezrobocia, ubóstwa, przemocy w rodzinie, starzenie się społeczeństwa, niską konkurencyjność gospodarczą i usługową lokalnych przedsiębiorstw, niski udział terenów biologicznie czynnych, umiarkowaną jakość powietrza atmosferycznego i problemy w składowaniu odpadów.

Potrzeba rewitalizacji wynika nie tylko z nagromadzenia negatywnych zjawisk na obszarze rewitalizacji, ale również z ich wzajemnego oddziaływania i powiązania. Akty wandalizmu (problem w sferze społecznej) wynikają częściowo z niewystarczającej liczby miejsc integracji dla mieszkańców (sfera przestrzenno-funkcjonalna). Zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji problemy są zatem ze sobą powiązane nie tylko wewnątrz w ramach danej sfery, ale również między sferami. Konkludując, sfera społeczna jest niezdolna do prawidłowego funkcjonowania nawet jeżeli posiada podstawy ku temu o ile nie zostanie zaopatrzona w przestrzenie sprzyjające i budujące tożsamość, środowisko i gospodarkę.

W odpowiedzi na negatywne zjawiska zachodzące w sferze społecznej samorządowe instytucje społeczno-kulturalne winny stale dostosowywać i poszerzać swoją ofertę. Działalność takowych placówek wpływa bowiem na możliwość zaspokojenia potrzeb wyższego rzędu – duchowych, estetycznych, rekreacyjnych, co przekłada się na jakość życia w Gminie. Są one również odpowiedzialne za wzmacnianie kapitału ludzkiego poprzez zasoby którymi dysponują, a przez które rozumie się zbiory materialne i niematerialne, w tym wiedzę. Domeną dzisiejszego świata jest nieustający postęp technologiczny, który jest wymagany na każdym etapie podejmowanych działań, niezależnie od dziedziny. Bierne udostępnianie zbiorów poprzez wykład czy wystawę jest formą współcześnie dalece nieatrakcyjną, a zatem wdrażane są formy alternatywne, często integracyjne. Ich ogromną zaletą jest rozwijanie kompetencji społecznych i obywatelskich, w tym współdziałania, które łatwiejsze jest tam, gdzie wyższe są zasoby kapitału społecznego, zdefiniowanego jako sieci powiązań społecznych łączących jednostki i grupy społeczne z podobnych lub różnych środowisk, którym towarzyszą normy zaufania i wzajemności.

W obliczu ciągłych zmian przestrzenno-demograficznych na obszarach miejskich i wiejskich, istotnym jest by samorzady potrafiły jednocześnie stworzyć atrakcyjne

przestrzeń użytkową, które mają służyć integracji i rozwojowi rekreacji wśród mieszkańców. Należy jednak pamiętać, że nawet najbardziej starannie zaprojektowane miejsce stworzone w nieodpowiedniej lokalizacji lub przeznaczone dla zbyt wąskiej grupy mieszkańców może pozostać niezauważone, niewykorzystane lub niechciane, dlatego że nie jest odpowiedzią na realne zapotrzebowanie konkretnych użytkowników. Istotnym jest również by dopasować ofertę miejsca do skali potrzeb lokalnych społeczności, szczególnie osób ze szczególnymi potrzebami. Działania włączające osoby zmagające się z nałogami czy niepełnosprawnością są niezbędne dla budowania zrównoważonego społeczeństwa. Włączenie to powinno odbywać się w oparciu o system umożliwiający spokojne przywracanie danej osoby do społeczeństwa, a także zaopatrzenie jej we wszystkie niezbędne zdolności do samodzielnego gospodarowania i zarządzania swoim życiem. Seniorzy stanowią doskonały przykład grupy społecznej, która w Pniewach działa aktywnie i wykazuje się zaangażowaniem społecznym. Dzięki odpowiednio dostosowanej ofercie spędzania czasu wolnego i opieki, osoby starsze pozostają pełne chęci do dalszego uczestnictwa w procesach zmian i rozwoju Gminy.

Kreowanie społeczeństwa obywatelskiego i zaangażowanego w swej podstawie wynikać musi z odpowiedniej edukacji. Właśnie dlatego podstawowym krokiem ze strony władz samorządowych powinno być zwiększenie jakości funkcjonowania przedszkola i szkół gminnych. Są to działania czynione u podstaw.

Kształtowanie tożsamości lokalnej nie będzie z kolei możliwe bez ratowania miejsc historycznie istotnych i przywracania im dawnej świetności. Działania te nieuzupełnione o integracyjne formy poznawania korzeni Miasta oraz różnych okresów jego historii mogą okazać się niewystarczające. Dlatego też tworzenie miejsc celebrujących lokalne historie i tradycje wspiera tworzenie więzi z miejscem urodzenia czy zamieszkania.

Do miejsc historycznie istotnych zaliczyć należy też Rynek Miejski. Jest on miejscem centralnym miejskiego układu urbanistycznego, które winno pełnić rolę wielofunkcyjnej przestrzeni publicznej. W obecnej formie służy on jednak głównie jako obszar postoju pojazdów oraz targowisko miejskie. Ponadto, stanowi miejsce gromadzenia się osób uzależnionych i bezdomnych. Zmiana charakteru jego zagospodarowania służyć będzie rozwojowi integracji międzyludzkiej, a także wsparciu środowiska poprzez uzupełnienie systemu zieleni miejskiej i rozwiązanie występujących problemów związanych z postojem pojazdów.

Z kolei w związku z zanieczyszczeniem powietrza na obszarze rewitalizacji należy brać również pod uwagę potrzeby termomodernizacyjne budynków oraz zwiększenie stopnia wykorzystywania alternatywnych źródeł energii przez mieszkańców, przedsiębiorców oraz instytucje publiczne. W tym celu należy także zadbać o utworzenie i poprawę zagospodarowania zieleni urządzonej, która zdolna będzie do odpowiedniego oczyszczania powietrza i przewietrzania Miasta. Kluczowym działaniem zdaje się być zatem dalsze prowadzenie działań rewitalizacyjnych w Parku Miejskim. Wśród głównych problemów wskazać należy również problemy z gospodarką odpadami na terenie Gminy. Nieczystości pochodzenia zwierzęcego, rozrzucone śmieci czy dzikie wysypiska negatywnie wpływają na całokształt środowiska przyrodniczego, w tym na jego estetykę. Utworzenie wybiegu dla psów, montaż fotopułapek czy rozwój sieci monitoringu mają

przyczynić się do ograniczenia zaobserwowanych zjawisk. Niemniej, u podstaw ponownie dochodzi się do aspektu edukacji i potrzeby kształtowania wiedzy ekologicznej i kultury osobistej już od najmłodszych lat.

4. Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Na podstawie diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji, a także biorąc pod uwagę lokalne potencjały obszaru oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych zdefiniowano wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji. Stanowi ona wyraz aspiracji władz samorządowych, mieszkańców oraz pozostałych interesariuszy procesu rewitalizacji. Określa ona opis docelowego stanu obszaru po przeprowadzeniu zaplanowanych w niniejszym dokumencie działań rewitalizacyjnych.

Wizja stanowi wizualizację celu głównego, nadrzędnego względem celów rewitalizacji wskazanych w dokumencie, jednocześnie zawiera w sobie odniesienie do wszystkich sfer funkcjonowania obszaru, na których planowana jest rewitalizacja. Jest również pewnego rodzaju odpowiedzią na pytanie o powód i zasadność prowadzenia procesu rewitalizacji w danej jednostce.

Istotną rolę wizji jest także zjednoczenie interesariuszy rewitalizacji wokół pewnej idei. Zarówno mieszkańcy obszaru rewitalizacji, jak i funkcjonujące tam stowarzyszenia, przedsiębiorstwa, jednostki administracyjne powinny utożsamiać się z określoną wizją. Wypracowana wizja powinna łączyć różne środowiska, które wspólnie będą pracowały nad jej urzeczywistnieniem.

Przyjmując powyższe założenie, zdefiniowano wizję obszaru rewitalizacji w 2033 r.:

Centrum Pniew to obszar tętniący życiem, który umożliwia spędzanie wolnego czasu na wiele sposobów. Bogata oferta edukacyjna, kulturowa i rozrywkowa sprawia, że jest to miejsce przyjazne dla wszystkich grup społecznych. Społeczeństwo uzupełnia się w podejmowanych aktywnościach na rzecz Gminy, nie wykluczając nikogo.

Po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych mieszkańcy Gminy Pniewy stanowią odpowiedzialne i zintegrowane społeczeństwo, troszczące się o dobra wspólne. Rynek po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych stanowi centrum życia społecznego, będąc miejscem spotkań mieszkańców również spoza obszaru rewitalizacji. Instytucje publiczne stały się dostępne dla wszystkich osób, także tych ze szczególnymi potrzebami i z niepełnosprawnościami. Ich szeroka oferta kulturalna trafia do licznie zainteresowanych mieszkańców będąc przyczynkiem do dalszego rozwoju.

Doposażone i wyremontowane szkoły dbają o wysoki poziom edukacji nowych pokoleń, a uczniowie korzystający z nowych sal mogą rozwijać swoje pasje.

Mieszkania chronione pomagają przywracać do społeczeństwa kolejne osoby, a sąsiedni ogród sensoryczny rozwija i wspomaga nie tylko osoby z niepełnosprawnościami, ale również pozostałych mieszkańców Gminy.

Otwarta Izba Historyczna oraz szlak pieszy przyciągają turystów oraz mieszkańców słabiej zaznajomionych z historią Gminy, rozbudzając ciekawość i motywując do poznawania swoich korzeni.

Obszar rewitalizacji stał się miejscem przyjaznym do życia, czystym, bezpiecznym i zrównoważonym, w którym chce się przebywać.

5. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań

Zdefiniowana wizja obszaru rewitalizacji w 2033 roku będzie możliwa do osiągnięcia poprzez realizację celów rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań. Część programowa dokumentu została opracowana na bazie przeprowadzonej diagnozy, a także podczas warsztatów rewitalizacyjnych umożliwiających zaangażowanie zróżnicowanych grup interesariuszy na etapie planowania procesu rewitalizacji.

Wskazane cele i kierunki działań stanowią odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby, służące ograniczeniu bądź wyeliminowaniu negatywnych zjawisk w sferze społecznej, ale również w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Stanowią one również kontynuację celów i kierunków działań określonych Programie Rewitalizacji Miasta i Gminy Pniewy na lata 2017-2023, co umożliwia zapewnienie spójnego i komplementarnego podejścia do prowadzonego procesu rewitalizacji w Gminie Pniewy.

Cele i kierunki rewitalizacji będą osiągnięte poprzez realizację konkretnych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wskazanych w rozdziale 7. Poniżej przedstawiono strukturę programowej części procesu rewitalizacji.

Rysunek 11. Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne.

Dla obszaru rewitalizacji wyznaczono 12 kierunków działań, których realizacja pozwoli na osiągnięcie 3 założonych celów rewitalizacji.

CEL 1: Pniewy są razem – zintegrowane i aktywne społeczeństwo	
Kierunek 1.1.	Włączanie i integracja osób dotkniętych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym
Kierunek 1.2.	Wzmacnianie więzi wewnątrz i międzypokoleniowej oraz poczucia tożsamości lokalnej
Kierunek 1.3.	Aktywizacja i pobudzanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw oddolnych
CEL 2: „Czego Jaś się nie nauczy, tego...” – rozwój usług dla mieszkańców	
Kierunek 2.1.	Zwiększenie atrakcyjności oferty edukacyjnej oraz poszerzenie oferty pozaszkolnej
Kierunek 2.2.	Poprawa dostępu do usług społecznych, w tym miejsc opieki nad dziećmi
Kierunek 2.3.	Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży oraz osób z niepełnosprawnościami
Kierunek 2.4.	Organizacja cyklicznych wydarzeń rozrywkowych, edukacyjnych, kulturalnych i sportowych integrujących lokalną społeczność
Kierunek 2.5.	Wsparcie współpracy wewnątrz jednostek organizacyjnych Gminy oraz z podmiotami zewnętrznymi
CEL 3: Bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze i środowiskowe wizytówką Gminy Pniewy	
Kierunek 3.1.	Łagodzenie zmian klimatu poprzez wymianę źródeł ciepła, termomodernizację budynków gminnych oraz rozwój systemu zieleni w Gminie
Kierunek 3.2.	Tworzenie funkcjonalnych i spójnych przestrzeni publicznych wspierających integrację i jakość życia mieszkańców
Kierunek 3.3.	Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców
Kierunek 3.4.	Poprawa estetyki i czystości przestrzeni publicznych

6. Opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 ma przede wszystkim wymiar lokalny. Dokument odpowiada na problemy zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji, kreując tym samym rozwój na poziomie jednostki samorządu terytorialnego, jaką jest Gmina Pniewy. W poniższej tabeli przedstawiono opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

Tabela 9. Opis dokumentów powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji.

Dokumenty na poziomie krajowym
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR Głównym celem SOR jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców kraju przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarach: społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Jednym z kluczowych czynników wpływających na realizację tego celu jest zapewnienie skutecznie działającego państwa i instytucji służących wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu. W SOR przedstawiono nowy model rozwoju – rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Podejście to opiera się na indywidualnym potencjale terytorialnym, inwestycjach, innowacjach, rozwoju, eksporcie oraz wysoko przetworzonych produktach. Fundamentalnym wyzwaniem jest przebudowanie modelu gospodarczego tak, żeby służył on całemu społeczeństwu. W SOR wyznaczono trzy cele szczegółowe: <u>I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna).</u> <u>II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie).</u> <u>III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE).</u>
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (SRKL) Celem głównym Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Odpowiada to celowi szczegółowemu II Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR). Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 wyznacza cztery cele szczegółowe: <u>Cel szczegółowy 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych.</u>

Cel szczegółowy 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.

Cel szczegółowy 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.

Cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 (SRKS)

Celem głównym SRKS 2030 jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Odnosi się on bezpośrednio do realizacji celów SOR.

Cel główny SRKS 2030 jest doprecyzowany przez trzy cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne.

Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich.

Cel szczegółowy 3: Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)

Celem głównym KSRR jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągania zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,

Cel szczegółowy 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Dokumenty na poziomie regionalnym

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku

W dokumencie nakreślono wizję rozwoju województwa wielkopolskiego w perspektywie do 2030 roku: Wielkopolska w 2030 roku to region przodujący w kraju, liczący się w Europie i szanujący jej uniwersalne wartości, świadomy swojego dziedzictwa przyrodniczego i cywilizacyjnego, spójny, zrównoważony i dostępny terytorialnie, otwarty na nowe idee i ludzi, silny nowoczesną gospodarką, aspiracjami i wiedzą swoich mieszkańców, zapewniający im bardzo dobre warunki życia, pracy i wypoczynku na całym obszarze województwa.

Powyższą wizję odzwierciedlają następujące cele strategiczne i operacyjne:

1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców.

1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu.

1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia.

1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy.

2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu.

2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie.

2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom.

2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu.

3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski.

3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa.

3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski.

3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i efektywności energetycznej.

4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług.

4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+

Model rozwoju przestrzennego województwa wielkopolskiego oraz analiza uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych stanowią podstawę wyznaczenia celów polityki przestrzennej.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+, realizując wymiar terytorialny polityki rozwoju, przyjmuje cel generalny Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020:

„Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju”.

Dla realizacji modelu rozwoju przestrzennego województwa wielkopolskiego określa się osiem celów polityki przestrzennej, które pozostają spójne z celami strategicznymi Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020. Jest to:

1. Kształtowanie spójnej przestrzeni osadniczej

2. Ochrona walorów przyrodniczych

3. Kształtowanie i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego

4. Ochrona potencjału kulturowego i krajobrazu oraz rozwój konkurencyjnych form turystyki i rekreacji

5. Zrównoważony rozwój rolnictwa

6. Poprawa dostępności komunikacyjnej województwa

7. Rozwój efektywnej i innowacyjnej infrastruktury technicznej

8. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie zagrożeniom

Dokumenty na poziomie ponadlokalnym

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Szamotulskiego na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 r.

Program Ochrony Środowiska zawiera podstawowe informacje dotyczące komponentu środowiska oraz ich aktualnego stanu, a także odnosi się do problemów i zagrożeń występujących w strefie środowiskowej na terenie powiatu. Głównym celem programu jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju powiatu przy zachowaniu jego cennych wartości przyrodniczych. Wśród celów strategicznych wskazano z kolei:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

- 1.1. Poprawa jakości powietrza
2. Zagrożenia hałasem
 - 2.1. Uciążliwości hałasu dla mieszkańców
3. Pola elektromagnetyczne
 - 3.1. Ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych na człowieka i środowisko
4. Gospodarowanie wodami
 - 4.1. Dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód
5. Gospodarka wodno-ściekowa
 - 5.1. Optymalizacja zużycia wody
 - 5.2. Racjonalna gospodarka ściekowa
6. Zasoby geologiczne
 - 6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż
7. Gleby
 - 7.1. Ochrona gleb i zapewnienie właściwego użytkowania powierzchni ziemi
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
 - 8.1. Racjonalna gospodarka odpadami
9. Zasoby przyrodnicze
 - 9.1. Zachowanie różnorodności biologicznej i jej racjonalne użytkowanie oraz zachowanie walorów przyrodniczych powiatu
10. Zagrożenia poważnymi awariami
 - 10.1. Zapobieganie ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Szamotulskim na lata 2021-2035

Strategia wyznacza cele strategiczne i operacyjne, które pozwalają na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Wdrożenie przewidzianych działań powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych lub zminimalizowania ich skutków.

Strategia zawiera cele operacyjne przyporządkowane do celów strategicznych:

Cel strategiczny 1 – Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania i rozwoju systemu pieczy zastępczej

- 1.1. Efektywna ochrona i profesjonalne wsparcie dla dzieci w postaci stabilnego, solidnego i rodzinnego środowiska wychowawczego
- 1.2. Profesjonalne wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
- 1.3. Organizowanie kompleksowego systemu pieczy zastępczej poprzez pozyskiwanie, kwalifikowanie i szkolenie kandydatów do rodzinnych form pieczy zastępczej
- 1.4. Wspieranie i organizowanie pomocy w procesie usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej oraz wychowanków, opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze

Cel strategiczny 2 – Poprawa warunków życiowych osób z niepełnosprawnościami

- 2.1. Wspieranie udziału osób niepełnosprawnych w życiu lokalnej społeczności
- 2.2. Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych
- 2.3. Poprawa standardów usług świadczonych w Domach Pomocy Społecznej

Cel strategiczny 3 – Poprawa warunków życia seniorów

- 3.1. Wspieranie tworzenia miejsc dziennego pobytu dla osób starszych
- 3.2. Wszelchstronne wsparcie seniorów

Cel strategiczny 4 – Wsparcie osób znajdujących się w sytuacji kryzysu

- 4.1. Rozwój systemu poradnictwa dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie
- 4.2. Rozwój działalności Punktu Interwencji Kryzysowej

4.3. Organizacja Ośrodka Interwencji Kryzysowej

4.4. Pomoc w integracji cudzoziemców

Cel strategiczny 5 – Realizacja przez PCPR pozostałych zadań ustawowych

5.1. Kontynuacja i rozwój poradnictwa specjalistycznego

5.2. Współpraca z innymi podmiotami, zajmującymi się problematyką społeczną na terenie Powiatu

5.3. Zwiększenie potencjału kadr pomocy społecznej na terenie Powiatu

5.4. Zwiększenie świadomości wśród mieszkańców Powiatu Szamotulskiego na temat działalności PCPR w zakresie poszczególnych zakresów pomocy oraz grup docelowych

5.5. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin, i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia

Dokumenty na poziomie lokalnym

Strategia Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2016-2023

Powyższa Strategia jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa strategiczne kierunki rozwoju w perspektywie do 2023 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

W Strategii wskazano misję:

Dążenie do zrównoważonego rozwoju społeczno-ekonomicznego, zapewniającego poprawę warunków życia mieszkańców poprzez wykorzystanie potencjału Gminy Pniewy: atrakcyjnego położenia, aktywnego społeczeństwa, otwartości lokalnego samorządu i przyjaznego klimatu inwestycyjnego;

oraz wizję Gminy:

Gmina Pniewy, dzięki umocnieniu swojej pozycji w regionie, poprzez otwartość na innowacje, rozwój turystyki i poszanowanie środowiska naturalnego, jest miejscem przyjaznym mieszkańcom i inwestorom, wyróżnia się nowoczesną infrastrukturą, zadbanymi przestrzeniami publicznymi oraz komfortowymi warunkami życia.

Dokument zawiera następujące cele strategiczne i operacyjne:

1. Świadome i usatysfakcjonowane z poziomu życia społeczeństwo
 - 1.1. Poprawa dostępu i jakości usług publicznych w zakresie ochrony zdrowia, opieki oraz bezpieczeństwa publicznego
 - 1.2. Wzbogacenie oferty edukacyjnej oraz kulturalno-rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży
 - 1.3. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego; wsparcie grup społecznych zagrożonych marginalizacją
 - 1.4. Aktywizacja i integracja społeczna oraz umacnianie poczucia przynależności regionalnej
 - 1.5. Rozwój elektronicznych usług publicznych
2. Aktywni przedsiębiorcy efektywnie wykorzystujący endogeniczny potencjał Gminy
 - 2.1. Aktywizacja osób bezrobotnych oraz rozwój lokalnej przedsiębiorczości
 - 2.2. Promocja oferty inwestycyjnej oraz turystycznej
 - 2.3. Rozwój turystyki w oparciu o walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz zasoby dziedzictwa kulturowego

- 2.4. Rozwój rekreacji
- 2.5. Wspieranie oraz promocja nowoczesnych metod rolnictwa oraz rolnictwa ekologicznego
3. Nowoczesna i funkcjonalna infrastruktura i przestrzeń publiczna
 - 3.1. Zagospodarowanie obszaru Gminy w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz ładu społecznego
 - 3.2. Modernizacja oraz rozbudowa infrastruktury komunikacyjnej
 - 3.3. Poprawa stanu i dostępności infrastruktury technicznej
 - 3.4. Rewitalizacja obiektów o wysokich walorach kulturowych oraz miejsc zdegradowanych
 - 3.5. Modernizacja oraz rozbudowa infrastruktury użyteczności publicznej
4. Czyste środowisko naturalne
 - 4.1. Wdrożenie gospodarki niskoemisyjnej, w tym wspieranie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii
 - 4.2. Zabezpieczenie obszaru Gminy przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami oraz likwidacja skutków klęsk żywiołowych
 - 4.3. Edukacja ekologiczna oraz promocja proekologicznych zachowań wśród mieszkańców
 - 4.4. Zachowanie walorów środowiska naturalnego, zapobieganie emisji zanieczyszczeń.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pniewy

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pniewy zostało przyjęte uchwałą Nr LVII/444/23 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pniewy.

Uwzględniając uwarunkowania wynikające z cech zagospodarowania i zainwestowania terenów, a także warunków naturalnych, odmiennych form i kierunków rozwoju oraz prognoz demograficznych SUIKZP wprowadza standardy ogólne dla całego terenu objętego studium:

- maksymalne wykorzystanie istniejącej zabudowy i obszarów zainwestowanych, w szczególności wartościowej tkanki miejskiej i wiejskiej oraz funkcjonujących urządzeń technicznych i komunikacyjnych,
- położenie danego terenu względem sieci transportowej i infrastruktury technicznej,
- położenie w odniesieniu do obszarów atrakcyjnych i cennych przyrodniczo i kulturowo,
- niekonfliktowość lokalizacji przedsięwzięcia,
- wzajemne uzupełnianie i dopełnianie się funkcji,
- skupienie się na inwestycjach aktywizujących gospodarkę gminy Pniewy, które tworzą nowe miejsca pracy i podnoszą dochód gminy,
- wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju funkcji rekreacyjnych i wypoczynkowych oraz dla celów turystyki.

Ponadto w SUIKZP wyszczególnione są również wskazania, którymi należy się kierować przy zabudowie i zagospodarowywaniu terenów:

- w zakresie historycznej zabudowy należy zachować istniejące obszary przestrzeni publicznej, zwłaszcza w strefie śródmiejskiej miasta Pniewy oraz należy dążyć do tworzenia wysokojakościowej nowej przestrzeni służącej społeczności lokalnej, m.in. place, pasaże, skwery, parki, bulwary, a także ogólnodostępne kąpieliska;

- w zakresie rozwoju usług należy dokonywać przekształceń jakościowych już istniejących obiektów i obszarów usługowych oraz ich otoczenia, poprzez poprawę walorów architektonicznych, standardu wyposażenia w infrastrukturę techniczną, zastosowanie ułatwień dla klientów,
- pożądanymi kierunkami rozwoju działalności produkcyjnej w Gminie będzie rozwój małych i średnich podmiotów gospodarczych,
- w zakresie rozwoju funkcji turystycznych wskazuje się stworzenie sieci szlaków turystycznych pieszych, rowerowych, konnych i wodnych, w tym szlaków turystycznych o znaczeniu międzygminnym,
- nowe tereny zieleni urządzonej, również jako zieleni towarzyszącej i izolacyjnej, postuluje się wprowadzić na obszary o zróżnicowanym sposobie zagospodarowania i użytkowania, na tereny położone nad jeziorami oraz przy tranzytowych i często uczęszczanych szlakach transportowych,
- wskazuje się zachowanie wszelkich istniejących terenów zieleni urządzonej wraz z ich strefami ochronnymi.

Objaśnienie: podkreślone cele i kierunki działań wykazują spójność z celami i kierunkami działań określonymi w Gminnym Programie Rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne.

Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 wpłynie pozytywnie na osiągnięcie celów operacyjnych i strategicznych wskazanych w powyższych dokumentach. Zapisy Gminnego Programu Rewitalizacji pozostają spójne z zapisami przeanalizowanych dokumentów programowych i strategicznych.

7. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są zaplanowanymi, długofalowymi działaniami, zmierzającymi do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Istotnym ich aspektem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wzrost poczucia przynależności lokalnej oraz rozwiązywanie innych problemów sfery społecznej.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne w Gminie Pniewy zostały zaplanowane tak, aby ich realizacja zmierzała do poprawy sytuacji na obszarze rewitalizacji, w szczególności w sferze społecznej, a nie wyłącznie do poprawy estetyki przestrzeni czy modernizacji zdegradowanych obiektów. Zaplanowano szeroki katalog działań, na który składają się cztery podstawowe projekty zintegrowane oraz pięć projektów uzupełniających (pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne). Projekty podstawowe to te, które w zasadniczy sposób przyczynią się do odwrócenia negatywnych trendów na obszarze, natomiast projekty uzupełniające mają charakter głównie infrastrukturalny, niemniej jednak zlokalizowane są na obszarze rewitalizacji, a ich realizacja również przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców.

Projekty zintegrowane to grupy powiązanych ze sobą tematycznie działań, zarówno infrastrukturalnych jak i nieinfrastrukturalnych, które służą realizacji wspólnego celu. Tworzą one mikroprogramy, w ramach których modernizacja kubatury i przestrzeni stworzy warunki do zapobiegania zanikowi niektórych funkcji, umożliwi wprowadzenie nowych funkcji społecznych, sprzyjać będzie budowaniu więzi społecznych i przywróceniu równowagi życia społecznego. Projekty zintegrowane realizowane będą przez Gminę Pniewy we współpracy z interesariuszami rewitalizacji. Na tym etapie zakres projektów, a także katalog potencjalnych partnerów zostały zdefiniowane w sposób generalny. Po zakończeniu procesu konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji i uwzględnieniu ewentualnych uwag, planuje się niezwłoczne przystąpienie do realizacji fazy przygotowawczej projektów zintegrowanych. W szczególności planowane są spotkania z potencjalnymi partnerami projektów, w celu zapewnienia ich udziału w planowaniu, a docelowo w realizacji projektów zintegrowanych. Wówczas zostaną doprecyzowane założenia projektów w taki sposób, żeby były one realizowane dla mieszkańców i z mieszkańcami (przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi, lokalnymi liderami, beneficjentami końcowymi procesu rewitalizacji).

Prowadzenie robót budowlanych przy obiektach lub na obszarach wpisanych do rejestru zabytków wymaga uzyskania pozwolenia konserwatorskiego, zgodnie z art. 36 pkt 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840, z późn. zm.). Projekty planowanych robót na terenach objętych ochroną konserwatorską należy opracować z uwzględnieniem konieczności zachowania istniejącego drzewostanu. Dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego w granicach „stref ochrony stanowisk archeologicznych” podczas prac ziemnych związanych z zabudowaniem bądź zagospodarowaniem przedmiotowego terenu należy prowadzić badania archeologiczne. W przypadku stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków istnieje zakaz prowadzenia wszelkich działań

naruszających strukturę gruntu, a prace porządkowe prowadzone w jego obrębie wymagają uzgodnienia z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

7.1. Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 10. Opis projektu zintegrowanego nr 1.

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1
W Pniewach pnjemy się po szczeblach edukacji Rewitalizacja to przede wszystkim proces długi, złożony i niejednokrotnie skomplikowany. Dokładnie tak jak ścieżka edukacji obowiązująca każde dziecko. Społeczeństwo w tym procesie jest jednak najważniejszym czynnikiem i chcąc jego harmonijnego rozwoju należy zadbać przede wszystkim o edukację kolejnych pokoleń. Wyprowadzanie społeczeństwa ze stanu kryzysowego, niwelowanie problemów związanych z uzależnieniami czy bezrobociem, a także kreowanie aktywnego społeczeństwa możliwe jest w oparciu o zajęcia edukacyjne, warsztatowe i kreatywne. W tym celu, poza odpowiednimi mentorami, niezbędne jest również funkcjonalne i nowoczesne zaplecze infrastrukturalne. Zarówno pałac mieszczący Liceum jak i budynki przy ul. Wolności będące siedzibą dla szkół zawodowych takim zapleczem obecnie nie są. Szkoły zawsze stanowiły generatory społecznego zainteresowania, zatem wokół nich i w nich efektywniej przebiegnie aktywizacja społeczna mieszkańców Gminy. Również szkoły mają służyć przykładem niwelując zjawisko wykluczenia społecznego czy ucząc przedsiębiorczości. W Pniewach zabytkowe budynki Zespołu Szkół posłużą edukacji i integracji wszystkich grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem grup zagrożonych lub wykluczonych społecznie.
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Pniewy
Potencjalni partnerzy
Zespół Szkół im. Emilii Szczanieckiej w Pniewach Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe
Lokalizacja przedsięwzięcia
Obszar rewitalizacji: Zespół Szkół im. Emilii Szczanieckiej w Pniewach, ul. Wolności 10 oraz ul. św. Ducha 11
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano szereg problemów społecznych w zakresie wandalizmu, przestępczości, niskiego poziomu integracji wśród mieszkańców, bezrobocia czy ubóstwa, co wykazała przeprowadzona analiza pogłębiona. Szereg z tych problemów dotyczy również dzieci i młodzieży, co z kolei ujawniły przeprowadzone warsztaty rewitalizacyjne. Wnętrze budynku Liceum Ogólnokształcącego mieszczącego się przy ul. św. Ducha 11 znajduje się w złym stanie technicznym. Obecnie w kilku salach brakuje sufitów, poddasze budynku jest z kolei nieużytkowe. Na wyposażenie sal składają się jedynie podstawowe meble. Taki stan rzeczy negatywnie wpływa zarówno na warunki i

standard kształcenia w szkole jak i na sam zabytkowy budynek. Zniszczone wnętrza pałacu nie zachęcają do szczególnej troski o nie, co przekłada się na zachodzące akty wandalizmu. Ponadto, słabo wyposażone pracownie, niedostosowane stoły i krzesła, czy panująca wilgoć negatywnie wpływają na zdrowie psychiczne i fizyczne młodych osób pobierających naukę w placówce.

Budynki służące Technikum i Szkole Branżowej zlokalizowane przy ul. Wolności 10 również posiadają braki w wyposażeniu. Głównym problemem jest brak właściwie wyposażonej przestrzeni do rozwoju zawodowego młodzieży, a także organizacji zajęć czy spotkań dla większych grup. We wszystkich trzech budynkach: „A”, „B” i „C” zlokalizowane są jednak nieużytkowe poddasza, które stanowią potencjał w tym zakresie.

Cel przedsięwzięcia

Celem projektu zintegrowanego nr 1 jest wzrost jakości kształcenia, a także poszerzenie i rozwój usług społecznych w tym o działania edukacyjne i warsztatowe. Przeprowadzone w budynkach prace umożliwią wielofunkcyjne wykorzystanie obiektów, obejmujące m. in. działalność komercyjną. Nie zmienia to faktu, iż podstawowym celem projektu jest wzrost poziomu kształcenia, a także rozwój zaplecza infrastrukturalnego na potrzeby Zespołu Szkół.

Wyremontowane i doposażone sale przy ul. św. Ducha oraz zaadaptowane poddasza na cele edukacyjne w budynkach „A” i „B” przy ul. Wolności 10 umożliwią poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych np. o zajęcia z programowania, ale potencjalnie pozwolą też wprowadzić zdalne zajęcia pozalekcyjne. Szkolne sale posłużą do organizacji cyklicznych zajęć edukacyjnych i warsztatowych z zakresu np. radzenia sobie z emocjami czy stresem. Tym samym przeprowadzone prace i działania pozytywnie wpłyną na stan psychiczny i fizyczny młodzieży szkolnej. Nowe przestrzenie mogą służyć również edukacji innych grup wiekowych, a także integracji społeczności lokalnej. Projekt odpowie zatem na potrzeby mieszkańców przede wszystkim w sferze społecznej, ale również w sferze gospodarczej i technicznej.

Zakres realizowanych zadań

Zakres rzeczowy projektu obejmuje dwa moduły. Pierwszy z nich poświęcony jest *stricte* pracom infrastrukturalnym przy obiektach użytkowanych przez Zespół Szkół w Pniewach. Drugi moduł poświęcony jest dalszemu planowi działań społecznych, kulturalnych i gospodarczych w oparciu o wyremontowaną infrastrukturę.

Moduł I: Kompleksowa modernizacja wnętrza pałacu przy ul. św. Ducha 11 oraz renowacja elewacji budynków „A” i „B” przy ul. Wolności 10 wraz z adaptacją poddaszy

Zakres prac będzie obejmował działania infrastrukturalne, mające na celu poprawę stanu technicznego wnętrza obiektów oraz elewacji w przypadku budynków przy ul. Wolności, a także ich przystosowanie do pełnienia funkcji oświatowych.

Działania inwestycyjne w pałacu przy ul. św. Ducha 11 obejmą m.in.:

- Rozbiórkę i odtworzenie ścian działowych, sufitów, a także renowację posadzek wraz ze schodami,
- Częściową wymianę źródeł oświetlenia i wentylacji,
- Wprowadzenie rozwiązań architektonicznych poprawiających dostępność infrastrukturalną dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- Wprowadzenie rozwiązań technicznych zwiększających bezpieczeństwo użytkowników, np. czujników przeciwpożarowych,

- Remonty pomieszczeń, zakup sprzętu i wyposażenia, w szczególności dla utworzenia pracowni tematycznych i sal komputerowych.

Działania inwestycyjne w budynku „A” i „B” przy ul. Wolności 10 obejmą m.in.:

- Kompleksową renowację elewacji budynków „A” i „B” obejmującą czyszczenie cegły, uzupełnienie spoinowania oraz ewentualnych ubytków,
- Adaptację poddaszy poprzez przebudowę i zmianę sposobu użytkowania na cele edukacyjne,
- Remonty pomieszczeń, zakup sprzętu i wyposażenia, w szczególności dla utworzenia pracowni tematycznych i sal komputerowych, a także zakup sprzętu niezbędnego do prowadzenia praktycznej nauki zawodu,
- Renowację posadzek, klatek schodowych, schodów,
- Wprowadzenie rozwiązań architektonicznych poprawiających dostępność infrastrukturalną dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- Wymianę okien, drzwi zewnętrznych i wewnętrznych,
- Rozbiórkę i odtworzenie ścian działowych.

Przeprowadzone działania inwestycyjne pozwolą na kompleksowe wykorzystanie obiektów, umożliwiając efektywną realizację zadań oświatowych, społecznych, a także komercyjnych, co znacząco wpłynie na jakość kształcenia, interdyscyplinarny rozwój i zdrowie uczniów.

Ze względu na objęcie obiektów przy ul. Wolności 10 wpisem do ewidencji zabytków, a Pałacu przy ul. św. Ducha 11 wpisem do ewidencji oraz rejestru zabytków prowadzenie robót budowlanych przy obiektach wymaga uzyskania pozwolenia konserwatorskiego (art. 36 pkt 1 ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Dz. U. z 2022 r., poz. 840 z późn. zm.).

Moduł II: Rozszerzenie oferty edukacyjnej, społecznej i spędzania czasu wolnego dla uczniów i lokalnej społeczności

Działania w zakresie drugiego modułu będą obejmowały stworzenie oferty edukacyjnej, społecznej i kulturalnej skierowanej do uczniów i społeczności lokalnej. W ramach modułu drugiego planuje się:

- Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla uczniów Zespołu Szkół, w tym we współpracy z organizacjami pozarządowymi i lokalnymi przedsiębiorcami, służących rozwojowi nowych kompetencji,
- Organizację warsztatów tematycznych dla uczniów, w tym szczególnie ukierunkowanych na aspekt zdrowia psychicznego, behawioralny i umiejętności społecznych we współpracy m.in.: z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Centrum Integracji Społecznej, organizacjami pozarządowymi,
- Realizację dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych dla wyrównywania dysproporcji powstałych w trakcie procesu kształcenia dla uczniów mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych.

Poza zajęciami przewidzianymi dla dzieci i młodzieży planuje się również udostępnianie sal w godzinach pozalekcyjnych dla prowadzenia zajęć dla osób dorosłych przez inne jednostki organizacyjne Gminy, m.in. w zakresie wzmocnienia funkcji rodziny, czy aktywizacji zawodowej. Przewiduje się również możliwość czasowego wynajęcia sal przez podmioty prywatne.

Stworzenie takiej oferty będzie wymagało stworzenia i udostępnienia grafiku, umożliwiającego zapoznanie się z bieżącą ofertą zajęć dla uczniów oraz osób dorosłych. Harmonogram będzie udostępniony na stronie Zespołu Szkół oraz stronie Urzędu Miejskiego Pniewy. Przedstawione formy współpracy nie stanowią zamkniętego katalogu – współpraca ma być odpowiedzią na aktualne zapotrzebowanie mieszkańców Gminy. W związku z tym, zgłoszone uwagi, propozycje czy opinie mieszkańców odnośnie prowadzonych zajęć, ich tematyki czy wymiaru czasowego będą rozpatrywane i w miarę możliwości uwzględniane.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Niniejszy projekt zintegrowany łączy w sobie działania infrastrukturalne i nieinfrastrukturalne. Będzie on realizowany w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach. Zastosowane zostanie projektowanie uniwersalne, umożliwiające swobodne korzystanie z obiektu i świadczonych w nim usług jak największej liczbie osób. Przestrzeń będzie dostępna dla osób dotkniętych różnymi formami niepełnosprawności (ruchowa, sensoryczna, intelektualna, komunikacyjna) oraz dla osób starszych, osób z wózkami dziecięcymi, ciężkim bagażem itp. Tematyka spotkań i zajęć będzie uwzględniać kwestię przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Pniewy są razem – zintegrowane i aktywne społeczeństwo

Kierunek 1.1. Włączanie i integracja osób dotkniętych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym

Kierunek 1.2. Wzmacnianie więzi wewnątrz i międzypokoleniowej oraz poczucia tożsamości lokalnej

Kierunek 1.3. Aktywizacja i pobudzanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw oddolnych

CEL 2: „Czego Jaś się nie nauczy, tego...” – rozwój usług dla mieszkańców

Kierunek 2.1. Zwiększenie atrakcyjności oferty edukacyjnej oraz poszerzenie oferty pozaszkolnej

Kierunek 2.2. Poprawa dostępu do usług społecznych, w tym miejsc opieki nad dziećmi

Kierunek 2.3. Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup społecznych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży oraz osób z niepełnosprawnością

Kierunek 2.4. Organizacja cyklicznych wydarzeń rozrywkowych, edukacyjnych, kulturalnych i sportowych integrujących lokalną społeczność

Kierunek 2.5. Wsparcie współpracy wewnątrz jednostek organizacyjnych Gminy oraz z podmiotami zewnętrznymi

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 8 000 000,00 zł Moduł II: 2 000 000,00 zł Łącznie: 10 000 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie	- Budżet Gminy Pniewy - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki konserwatora zabytków)	Moduł I: 2024-2028 Moduł II: 2028-2033

opracowania dokumentacji projektowej)		
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji		
• zapewnienie bezpłatnej i atrakcyjnej oferty zajęć pozalekcyjnych dla uczniów, • pobudzenie aktywności społecznej wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji, • zwiększenie integracji mieszkańców, w tym integracji międzypokoleniowej, • tworzenie poczucia przynależności do danej grupy społecznej i miejsca, • poprawa wyglądu, estetyki, trwałości i zachowania unikatowych elementów dziedzictwa lokalnego i obiektów zabytkowych.		
Wskaźniki produktu	Wartość i jednostka miary	Sposób oceny i źródło danych
Liczba obiektów poddanych pracom remontowo-adaptacyjnym	3 szt.	Protokół odbioru
Liczba zaadaptowanych pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji	2 szt.	Protokół odbioru
Liczba cyklicznych imprez, warsztatów, kursów i spotkań zorganizowanych w budynkach	25 szt./rok	Informacje od organizatorów
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba osób biorących udział w organizowanych imprezach, warsztatach, kursach i spotkaniach zorganizowanych w budynkach	500 os./rok	Prowadzona lista uczestników
Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach edukacyjnych	200 os./rok	Prowadzona lista uczestników

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 11. Opis projektu zintegrowanego nr 2.

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 2
Przedszkole pozytywnego rozwoju W Gminie Pniewy obecnie jedyne przedszkole zmagają się z problemami lokalowymi. Gmina dostrzegając wagę problemu chce zapewniać opiekę nad dziećmi w wieku przedszkolnym w możliwie komfortowych i sprzyjających rozwojowi malców warunkach. Socjalizacja jest niezwykle ważnym czynnikiem w rozwoju dzieci, dlatego już od najmłodszych lat należy zapewniać im wystarczającą ilość bodźców i możliwości do poznawania świata i zasad jego działania. Wszystko powinno się odbywać w bezpiecznym środowisku, wśród innych maluchów cechujących się podobnym stopniem ciekawości.
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Pniewy

Potencjalni partnerzy
Przedszkole Publiczne „Miś”
Lokalizacja przedsięwzięcia
Obszar rewitalizacji: ul. Dworcowa 23 Poza obszarem rewitalizacji: ul. Strzelecka 11a
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
Na obszarze rewitalizacji, podobnie jak na terenie całej Gminy Pniewy wydatny problem stanowi niewystarczająca liczba miejsc przedszkolnych. Niski dostęp do opieki nad dziećmi powyżej lat 3 determinuje fakt częstszego wybierania przez rodziców form nieinstytucjonalnych opieki, tj. niania, dziadkowie, czy samodzielna opieka nad dzieckiem. Z samodzielną opieką nad dzieckiem wiąże się z kolei bezpośrednio rezygnacja z pracy lub wykorzystanie urlopu wychowawczego, czego konsekwencją jest wycofanie z życia społeczno-zawodowego. Powstałe na tym tle dylematy realnie obniżają jakość życia mieszkańców, a przede wszystkim kobiet, które częściej muszą wybierać między rodzicielstwem a karierą zawodową. Projekt ten stanowi odpowiedź na trudną sytuację rodziców na terenie Gminy Pniewy. Jego realizacja zabezpieczy zapewnienie instytucjonalnej opieki nad dziećmi i umożliwi rodzicom powrót na rynek pracy.
Cel przedsięwzięcia
Celem projektu zintegrowanego nr 2 jest adaptacja budynku przy ul. Strzeleckiej 11a – obecnie nieużytkowanego, wschodniego skrzydła w budynku Szkoły Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich w Pniewach na placówkę opiekuńczą. Ponadto celem jest przebudowa i adaptacja budynku przy ul. Dworcowej 23 – obecna siedziba Przedszkola Publicznego do dalszego pełnienia swojej funkcji. Obecnie Przedszkole boryka się z problemem przepełnienia i niedostosowania części pomieszczeń do opieki nad dziećmi. Przebudowa budynku przy ul. Dworcowej 23 oraz adaptacja budynku przy ul. Strzeleckiej 11a pozwoli na przeniesienie kilku oddziałów przedszkolnych, a tym samym poprawę warunków lokalowych panujących obecnie w Przedszkolu Publicznym.
Zakres realizowanych zadań
Przedmiotem projektu jest kompleksowa modernizacja obiektu przy ul. Dworcowej oraz adaptacja wschodniego skrzydła budynku przy ul. Strzeleckiej. Zakres rzeczowy projektu obejmuje dwa moduły: Moduł I: Prace modernizacyjne/adaptacyjne Zakres prac będzie obejmował działania infrastrukturalne, mające na celu poprawę stanu technicznego obiektów. W przypadku budynku przy ul. Dworcowej zakłada się przebudowę budynku oraz prace adaptacyjne wewnątrz, które wpłyną na funkcjonalność oraz dostępność obiektu. Przed rozpoczęciem prac związanych z rozbudową konieczne jest przeprowadzenie kontroli stanu technicznego budynku wraz z przygotowaniem dokumentacji projektowej. W przypadku wnętrza obu budynków

również niezbędne będzie przygotowanie adekwatnych projektów, celem funkcjonalizacji przestrzeni i jej pełnego dostosowania do potrzeb najmłodszych.

Prace związane z przebudową budynku przy ul. Dworcowej będą obejmować:

- remont ścian wewnętrznych i zewnętrznych, w tym malowanie elewacji,
- ocenę i modernizację instalacji: wodno-kanalizacyjnej, grzewczej i elektrycznej wraz z oceną efektywności zastosowania rozwiązań proekologicznych i ich ewentualnym wprowadzeniem,
- wykonanie robót blacharskich (wymiana orygnnowania, parapetów),
- odnowę lub wymianę stolarki drzwiowej i okiennej,
- remont i adaptację pomieszczeń (tynkowanie, malowanie, prace wykończeniowe, w tym np. zabezpieczenie kontaktów, klamek okiennych itp.),
- wyposażenie obiektu w sprzęt pozwalający sprawować opiekę nad dziećmi powyżej 3 roku życia,
- dostosowanie budynku do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

Prace związane z adaptacją wschodniego skrzydła budynku przy ul. Strzeleckiej będą obejmować:

- odnowę lub wymianę stolarki drzwiowej i okiennej,
- zmianę sposobu użytkowania wraz z przebudową i rozbudową (wraz z niezbędnymi pracami tj.: tynkowanie, malowanie, prace wykończeniowe, w tym zabezpieczenie kontaktów, klamek okiennych itp.),
- dostosowanie budynku do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, m.in. poprzez budowę zewnętrznej windy osobowej.

Zwieńczeniem działań podejmowanych w ramach pierwszego modułu będzie poprawa dostępności do usług opiekuńczych sprawowanych nad dziećmi powyżej 3 roku życia.

Moduł II: Poprawa funkcjonalności i dostępności komunikacyjnej przestrzeni wokół budynku, w tym placu zabaw

Działania w zakresie drugiego modułu mają za zadanie zagospodarowanie przestrzeni przy budynku przy ul. Strzeleckiej 11a na potrzeby utworzenia placu zabaw.

Prace związane z zagospodarowaniem przestrzeni będą obejmować:

- ogrodzenie wyznaczonego terenu placu zabaw,
- usunięcie nasadzeń potencjalnie trujących/toksycznych dla dzieci i uzupełnienie ich nasadzeniami bezpiecznymi,
- wyposażenie terenu w urządzenia zabawowe,
- wyposażenie terenu w obiekty małej architektury,
- montaż oświetlenia obiektu,
- montaż kamer monitoringu na placu zabaw.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Niniejszy projekt zintegrowany będzie realizowany w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach. Koncepcje zagospodarowania obu budynków będą zakładały rozwiązania umożliwiające dostęp do obiektów dla osób ze szczególnymi potrzebami. Przestrzenie wewnątrz budynku, w tym przede wszystkim sale pobytu dzieci będą natomiast w pełni dostosowane do ich potrzeb (np. niskiego wzrostu).

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji		
Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:		
CEL 1: Pniewy są razem – zintegrowane i aktywne społeczeństwo		
Kierunek 1.1. Włączanie i integracja osób dotkniętych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym		
Kierunek 1.2. Wzmacnianie więzi wewnątrz i międzypokoleniowej oraz poczucia tożsamości lokalnej		
CEL 2: „Czego Jaś się nie nauczy, tego...” – rozwój usług dla mieszkańców		
Kierunek 2.1. Zwiększenie atrakcyjności oferty edukacyjnej oraz poszerzenie oferty pozaszkolnej		
Kierunek 2.2. Poprawa dostępu do usług społecznych, w tym miejsc opieki nad dziećmi		
CEL 3: Bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze i środowiskowe wizytówką Gminy Pniewy		
Kierunek 3.1. Łagodzenie zmian klimatu poprzez wymianę źródeł ciepła, termomodernizację budynków gminnych oraz rozwój systemu zieleni w Gminie		
Kierunek 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców		
Ramy realizacji przedsięwzięcia		
Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 3 000 000,00 zł Moduł II: 500 000,00 zł Łącznie: 3 500 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	- Budżet Gminy Pniewy - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)	Moduł I: 2023-2025 Moduł II: 2023-2025
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji		
• zwiększenie oferty i poprawa dostępności usług społecznych, • pobudzenie aktywności społecznej wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji, • zwiększenie integracji mieszkańców, w tym integracji międzypokoleniowej, • nadanie nowych funkcji wschodniemu skrzydłu budynku przy ul. Strzeleckiej 11a.		
Wskaźniki produktu	Wartość i jednostka miary	Sposób oceny i źródło danych
Liczba obiektów poddanych przebudowie i adaptacji	2 szt.	Protokół odbioru
Liczba utworzonych placów zabaw	1 szt.	Protokół odbioru
Liczba nowych elementów małej architektury	10 szt.	Protokół odbioru
Powierzchnia zagospodarowanych terenów	1000 m ²	Protokół odbioru
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych

Liczba dzieci powyżej 3 roku życia korzystających ze zmodernizowanej infrastruktury	100 os./rok	Prowadzona lista dzieci zapisanych do przedszkola
---	-------------	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 12. Opis projektu zintegrowanego nr 3.

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 3
Śladem dawnych zwyczajów pielęgnuję tradycję! Gród Pniewy został założony w XII w. i stanowił ważny punkt na trasie przecięcia się dwóch istotnych szlaków handlowych. W głównej mierze był to czynnik decydujący o harmonijnym rozwoju osady. Z czasem drewnianą zabudowę zastępowano kamienną, a Miasto oraz okoliczne osady się rozwijały. O ówczesnym tranzytowym charakterze jednostki świadczy okazały budynek poczty konnej wraz z zajazdem. Z kolei najstarszymi zabytkami miejskimi są majestatyczne kościoły. O różnorodności społeczeństwa świadczyć może budynek dawnej synagogi. Wielowiekowa historia Miasta pozostawiła współczesnym pokoleniom zabytki oraz świadectwa niematerialnego dziedzictwa lokalnego. Współcześnie centrum Miasta Pniewy utraciło swoje funkcje i nie przyciąga mieszkańców ani przedsiębiorców. Park Miejski wykorzystany jest jedynie w niewielkim fragmencie, bowiem jego zaniedbane części nie są atrakcyjne dla mieszkańców. Historia miasta i gminy wciąż zaś pozostaje szerzej nieznaną.
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Pniewy
Potencjalni partnerzy
Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Centrum Kultury Pniewy Organizacje pozarządowe Partnerzy prywatni Pasjonaci historii
Lokalizacja przedsięwzięcia
Obszar rewitalizacji: Rynek Miejski, Park Miejski, Łazienki Miejskie, Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich przy ul. Strzeleckiej 11a w Pniewach
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
Centrum Miasta Pniewy stało się nieatrakcyjne do spotkań towarzyskich czy prowadzenia działalności gospodarczej ze względu na nieuporządkowanie ruchu samochodowego oraz niewłaściwe zagospodarowanie płyty Rynku. Opuszczona przestrzeń publiczna została z kolei „przejęta” przez osoby bezdomne i uzależnione od alkoholu, co przyczyniło się do dalszej stygmatyzacji miejsca. Obecnie jest ono postrzegane jako niebezpieczne i nieatrakcyjne, co wskazywali interesariusze rewitalizacji podczas warsztatów rewitalizacyjnych. Podobnie dzieje się z Parkiem Miejskim, który jedynie częściowo został zrewitalizowany. To sprawia, iż coraz mniej mieszkańców zapoznaje się z historią Gminy i Miasta, co przekłada się na poczucie tożsamości lokalnej, prezentowaną aktywność społeczną i poczucie odpowiedzialności za przestrzeń i własności wspólne.

Cel przedsięwzięcia

Celem projektu zintegrowanego nr 3 jest przywrócenie integrującej funkcji centrum Miasta, a także wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców, stopnia ich zintegrowania i aktywności. Centrum Gminy powinno stanowić miejsce spotkań, rozrywki i kultury dla wszystkich grup wiekowych zapewniając również rozwój gospodarczy tego obszaru.

Celem jest również rozwijanie kompetencji kulturalnych, społecznych i osobistych wśród mieszkańców Gminy.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zintegrowany nr 3 składa się z czterech modułów, gdzie pierwszy z nich obejmuje wszelkie prace związane z Parkiem Miejskim, drugi – prace związane z Rynkiem Miejskim, natomiast trzeci – utworzenie szlaku pieszego o szczególnych walorach historyczno-kulturowych z wykorzystaniem powstałej infrastruktury. Moduł czwarty obejmuje rozszerzenie oferty społeczno-kulturalnej.

Zakres rzeczowy projektu obejmuje następujące moduły:

Moduł I: Rewitalizacja Parku Miejskiego przy ul. św. Ducha

Działania w zakresie pierwszego modułu mają za zadanie kontynuację rewitalizacji Parku Miejskiego, która zapoczątkowana została w ramach realizacji poprzedniego programu rewitalizacji. Prowadzone działania mają być zwrócone ku ożywieniu społecznemu obszarowi oraz poprawie stanu środowiska przyrodniczego w obrębie obszaru rewitalizacji. Zakres prac będzie obejmował:

- odtworzenie i regulację ścieżek parkowych,
- pielęgnację zieleni niskiej i wysokiej oraz nowe nasadzenia uzupełniające,
- wykonanie placu zabaw dla dzieci,
- utworzenie wybiegu dla psów w ramach działki o numerze ewidencyjnym 927, wraz z niezbędnymi pracami towarzyszącymi,
- wyposażenie obszaru w elementy małej architektury.

Moduł II: Kameralizacja i poprawa bezpieczeństwa w obrębie Rynku Miejskiego

Działania w zakresie drugiego modułu mają za zadanie zagospodarowanie przestrzeni Rynku Miejskiego oraz uporządkowanie ruchu samochodowego w jego obrębie poprzez prace prowadzone na ulicach przylegających do Rynku i św. Wawrzyńca. Podstawowym zadaniem jest natomiast społeczne i gospodarcze ożywienie obszaru. Zakres prac będzie obejmował:

- wykonanie prac na płycie Rynku i ulicach przylegających do Rynku oraz ulicy św. Wawrzyńca zgodnie ze sporządzoną kompleksową koncepcją architektoniczną, obejmującą:
 - wymianę nawierzchni jezdni z bitumicznej na kostkę brukową typu starobruk,
 - wymianę nawierzchni chodników z płytek betonowych, betonu i przemysłowej kostki brukowej na kostkę brukową typu starobruk,
 - wydzielenie miejsc parkingowych,

- przebudowę sieci energetycznych, gazowych i telekomunikacyjnych w miejscach występowania kolizji oraz tzw. „białych plam”,
- uzupełnienie nasadzeń zieleni wysokiej i niskiej, wraz ze zwiększeniem udziału powierzchni biologicznie czynnej,
- przebudowę kanalizacji deszczowej,
- przebudowę sieci oświetleniowej, a także montaż monitoringu, celem zwiększenia bezpieczeństwa publicznego,
- wyposażenie terenu w obiekty małej architektury, w tym fontanny, ławki, kosze na odpady.

W ramach modułu dopuszcza się możliwość utworzenia ogródków gastronomicznych, co jednak będzie związane z rozwojem funkcji gospodarczych na obszarze i zapewnieniem bezpieczeństwa pieszym.

Ze względu na objęcie wpisem do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego układu urbanistycznego Pniew prowadzenie robót budowlanych przy obiektach wymaga uzyskania pozwolenia konserwatorskiego (art. 36 pkt 1 ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Dz. U. z 2022 r., poz. 840 z późn. zm.).

Moduł III: Przygotowanie oferty kulturalnej

Działania w zakresie trzeciego modułu będą skupione wokół przygotowania oferty kulturowej w oparciu o poczynione działania infrastrukturalne. Planuje się utworzenie Izby Historycznej w budynku Szkoły Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich przy ul. Strzeleckiej 11a w Pniewach oraz ścieżki edukacyjno-kulturowej prowadzącej przez najważniejsze miejsca i zabytki w Mieście Pniewy. Tym samym, zakres prac będzie obejmował:

- prace przygotowawcze (przygotowanie ekspozycji w oparciu o zbiory gminne oraz zbiory prywatne mieszkańców, którzy zdecydują się przekazać eksponaty do Izby),
- budowę kładki widokowej wiodącej poprzez jezioro Pniewskie i tzw. Borek, łączącej Łazienki Miejskie z ul. Kapłańską,
- opracowanie koncepcji ścieżki edukacyjno-turystycznej z punktem początkowym w Izbie Historycznej uwzględniającej najważniejsze obiekty w Mieście Pniewy, jak: Rynek Miejski, Pałac wraz z Parkiem Miejskim, Łazienki Miejskie, zabytkowe kościoły (wybór obiektów i trasy którą ma dokładnie przebiegać, opracowanie sposobu oznakowania obiektów w terenie, wykorzystanie nowoczesnych technologii umożliwiających interaktywne przemierzanie ścieżki),
- Wyposażenie punktów węzłowych na szlaku w obiekty małej architektury, tablice informacyjne i węzły sanitarne (w tym remont toalet publicznych przy ul. Jeziornej).

Moduł IV: Prowadzenie szerokiej oferty usług kulturalnych i społecznych

W ramach modułu czwartego planuje się przede wszystkim rozszerzenie oferty społecznej i kulturalnej. Poczynione działania infrastrukturalne pozwolą na prowadzenie działań w następujących obszarach:

- Kultury, poprzez:
 - ✓ udostępnienie wystawy stałej w Izbie Historycznej,
 - ✓ organizację wystaw czasowych w drugiej Sali Izby,
 - ✓ organizowanie spacerów wytyczonym szlakiem wraz z przewodnikiem,
 - ✓ organizację spotkań z autorami, twórcami i znawcami sztuki i historii,
 - ✓ organizację koncertów tematycznych i wydarzeń patriotycznych,
 - ✓ wprowadzenie nowych imprez cyklicznych organizowanych na rynku miejskim, w tym jarmarku św. Wawrzyńca;
- Edukacji, poprzez:
 - ✓ organizację prelekcji dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów w oparciu o zgromadzone eksponaty,
 - ✓ organizację zajęć technicznych, rękodzielniczych;
- Gospodarki, poprzez:
 - ✓ możliwość wynajęcia sali przez podmioty komercyjne,
 - ✓ możliwość organizacji wystawy czy zwiedzania zamkniętego,
 - ✓ udostępnianie przestrzeni Izby Historycznej na potrzeby wykonania sesji zdjęciowych.

Katalog przedstawionych działań nie stanowi zbioru zamkniętego. Prowadzone zajęcia warsztatowe czy edukacyjne mają odpowiadać na potrzeby mieszkańców. W związku z tym, zgłoszone uwagi, propozycje czy opinie mieszkańców odnośnie prowadzonych zajęć, ich tematyki czy wymiaru czasowego będą rozpatrywane i w miarę możliwości uwzględniane.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Niniejszy projekt zintegrowany będzie realizowany w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach. Koncepcje zagospodarowania budynku będą zakładały rozwiązania umożliwiające dostęp do obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami. Stworzona ścieżka będzie w pełni dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością słuchu i wzroku, a także ruchu.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Pniewy są razem – zintegrowane i aktywne społeczeństwo

Kierunek 1.1. Włączanie i integracja osób dotkniętych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym

Kierunek 1.2. Wzmacnianie więzi wewnątrz i międzypokoleniowej oraz poczucia tożsamości lokalnej

CEL 2: „Czego Jaś się nie nauczy, tego...” – rozwój usług dla mieszkańców

Kierunek 2.1. Zwiększenie atrakcyjności oferty edukacyjnej oraz poszerzenie oferty pozaszkolnej

Kierunek 2.3. Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży oraz osób z niepełnosprawnością

Kierunek 2.4. Organizacja cyklicznych wydarzeń rozrywkowych, edukacyjnych, kulturalnych i sportowych integrujących lokalną społeczność

Kierunek 2.5. Wsparcie współpracy wewnątrz jednostek organizacyjnych Gminy oraz z podmiotami zewnętrznymi

CEL 3: Bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze i środowiskowe wizytówką Gminy Pniewy

Kierunek 3.1. Łagodzenie zmian klimatu poprzez wymianę źródeł ciepła, termomodernizację budynków gminnych oraz rozwój systemu zieleni w Gminie

Kierunek 3.2. Tworzenie funkcjonalnych i spójnych przestrzeni publicznych wspierających integrację i jakość życia mieszkańców

Kierunek 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców

Kierunek 3.4. Poprawa estetyki i czystości przestrzeni publicznych

Ramy realizacji przedsięwzięcia		
Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 8 000 000,00 zł Moduł II: 23 000 000,00 zł Moduł III: 4 000 000,00 zł Moduł IV: 500 000,00 zł Łącznie: 35 500 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	- Budżet Gminy Pniewy - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)	Moduł I: 2024-2027 Moduł II: 2024-2027 Moduł III: 2024-2028 Moduł IV: 2028-2033
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji		
• zwiększenie oferty i poprawa dostępności usług społecznych, • pobudzenie aktywności społecznej wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji, • zwiększenie integracji mieszkańców, w tym integracji międzypokoleniowej, • funkcjonalizacja przestrzeni rynku, • ożywienie gospodarcze i społeczne rynku, • poprawa oferty spędzania czasu wolnego na obszarze rewitalizacji, • budowanie tożsamości lokalnej, • poprawa spójności i dostępności głównych przestrzeni publicznych, • poprawa bezpieczeństwa drogowego.		
Wskaźniki produktu	Wartość i jednostka miary	Sposób oceny i źródło danych
Liczba nowych elementów małej architektury	20 szt.	Protokół odbioru
Powierzchnia zagospodarowanych terenów	1000 m ²	Protokół odbioru
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba osób odwiedzających Izbę Historyczną	100 os./rok	Prowadzona lista odwiedzających
Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach edukacyjnych	50 os./rok	Prowadzona lista uczestników

Spadek liczby zdarzeń drogowych na ulicach dojazdowych do rynku	o 10%/rok	System Ewidencji Wypadków i Kolizji
Liczba mieszkańców odwiedzających rynek	5 000 os./rok	Ankietyzacja mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

Tabela 13. Opis projektu zintegrowanego nr 4.

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 4
Trening czyni mistrza! – mieszkania chronione Mieszkania chronione wspierane i treningowe są jedną z form pomocy społecznej przygotowującą osoby zamieszkujące w nich do samodzielnego życia lub wspomagające je w codziennym funkcjonowaniu (w przypadku osób starszych lub z niepełnosprawnością). Mieszkaniec znajduje się wówczas pod opieką specjalistów, służących radą i pomocą. Mieszkania chronione treningowe stanowią pomost między codziennością podporządkowaną zasadom panującym w danej instytucji a kształtowaniem własnych zasad w samodzielnym życiu. W Gminie Pniewy obecnie nie ma mieszkań treningowych, co stanowi wydatną przeszkodę w procesie włączania społecznego. Wyposażenie Gminy w takowe lokale uzupełni system świadczonej opieki społecznej. Z kolei mieszkania chronione wspierane posłużą osobom starszym lub z niepełnosprawnością do samodzielnej egzystencji bez potrzeby zinstytucjonalizowanej placówki wsparcia. Panujące w mieszkaniach domowe warunki wydatnie przyczyniają się do wzrostu komfortu życia oraz poprawy zdrowia psychicznego osób je zamieszkujących.
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Pniewy
Potencjalni partnerzy
Ośrodek Pomocy Społecznej
Lokalizacja przedsięwzięcia
Poza obszarem rewitalizacji: ul. Poznańska 24
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
Zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji problemy związane z bezrobociem, ubóstwem czy uzależnieniami często dotyczą osób, które nie poradziły sobie w procesie usamodzielnienia i nie otrzymały należytego wsparcia ze strony rodziny, bliskich. Młodzi dorośli opuszczający zakłady dla nieletnich, system pieczy zastępczej czy młodzieżowe ośrodki narażeni są na szereg zagrożeń. Nie inaczej jest w przypadku osób z zaburzeniami psychicznymi czy cudzoziemcami. Systemowe wsparcie w postaci mieszkań chronionego treningowego stanowić będzie działanie zapobiegawcze, przystosowujące i wspierające włączenie społeczne. Umożliwi zatem rozwiązywanie opisanych problemów u załączków ich istnienia. Starzenie się społeczeństwa, a także wysoki udział osób ze szczególnymi potrzebami determinuje z kolei potrzebę utworzenia mieszkań chronionych wspieranych. Predykcje demograficzne wskazują bowiem, iż osób starszych będzie przybywać, a zatem coraz więcej osób będzie też wymagało pomocy w codziennym funkcjonowaniu.
Cel przedsięwzięcia

Celem projektu zintegrowanego nr 4 jest aktywne wspieranie włączenia społecznego poprzez zapewnienie kompleksowej pomocy w tym procesie wśród osób potencjalnie zagrożonych.

Celem projektu jest również prowadzenie działań prewencyjnych, zapobiegających eskalacji problemów w sferze społecznej w przyszłości.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zintegrowany nr 4 składa się z dwóch modułów, gdzie pierwszy z nich obejmuje wszelkie prace związane z budynkiem komunalnym niegdyś służącym jako komisariat policji, drugi – prace związane z zagospodarowaniem terenu wokół budynku.

Zakres rzeczowy projektu obejmuje następujące moduły:

Moduł I: Kompleksowe prace remontowo-adaptacyjne w budynku przy ul. Poznańskiej 24

Zakres prac będzie obejmował działania infrastrukturalne, mające na celu poprawę stanu technicznego obiektu oraz jego adaptację do pełnienia nowych funkcji. Zakres prac będzie obejmował:

- rozbudowę, przebudowę i zmianę sposobu użytkowania budynku (m.in.: ocieplenie i remont elewacji, docieplenie stropu dachowego i wymianę poszycia dachu, izolację fundamentów, wymianę lub renowację stolarki okienneo-drzwiowej, wymianę wszelkich obróbek blacharskich),
- adaptację wewnątrz budynku do pełnienia nowych funkcji (m.in.: wymianę instalacji wodno-kanalizacyjnej, grzewczej i elektrycznej, tynkowanie i malowanie ścian),
- wyposażenie budynku w dźwig osobowy,
- montaż systemów bezpieczeństwa (czujniki przeciwpożarowe, monitoring).

Moduł II: Utworzenie mini ogrodu sensorycznego na podwórzu budynku

Działania w zakresie drugiego modułu mają za zadanie zagospodarowanie przestrzeni wokół budynku na potrzeby utworzenia ogrodu sensorycznego. Będą one obejmować:

- adaptację pomieszczeń gospodarczych do pełnienia funkcji integralnej części ogrodu,
- utworzenie nowych nasadzeń i instalacji spełniających założenia sensoryczne (o wyrazistych kolorach, zapachach lub wyjątkowe w dotyku czy smaku),
- posadowienie domków dla owadów,
- wyposażenie terenu w obiekty małej architektury.

Ogrody sensoryczne oddziałując na każdy ludzki zmysł pozwalają na wyjątkowy kontakt z przyrodą. Mają zastosowanie terapeutyczne i edukacyjne. Tym samym, nawet miniaturowa realizacja służyć będzie zarówno lokatorom mieszkań chronionych w wyciszeniu się podczas tego stresującego doświadczenia jak i pozwoli ukoić nerwy pozostałych mieszkańców obszaru rewitalizacji. Ogród będzie również stanowił uzupełnienie systemu zieleni miejskiej.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Niniejszy projekt zintegrowany będzie realizowany w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach. Koncepcja zagospodarowania budynku będzie

zakładata rozwiązania umożliwiające dostęp do obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami. Stworzony ogród znajdzie zastosowanie terapeutyczne dla wszystkich grup społecznych.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Pniewy są razem – zintegrowane i aktywne społeczeństwo

Kierunek 1.1. Włączanie i integracja osób dotkniętych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym

CEL 2: „Czego Jaś się nie nauczy, tego...” – rozwój usług dla mieszkańców

Kierunek 2.5. Wsparcie współpracy wewnątrz jednostek organizacyjnych Gminy oraz z podmiotami zewnętrznymi

CEL 3: Bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze i środowiskowe wizytówką Gminy Pniewy

Kierunek 3.1. Łagodzenie zmian klimatu poprzez wymianę źródeł ciepła, termomodernizację budynków gminnych oraz rozwój systemu zieleni w Gminie

Kierunek 3.2. Tworzenie funkcjonalnych i spójnych przestrzeni publicznych wspierających integrację i jakość życia mieszkańców

Kierunek 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 5 000 000,00 zł Moduł II: 1 000 000,00 zł Łącznie: 6 000 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	- Budżet Gminy Pniewy - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)	Moduł I: 2024-2033 Moduł II: 2024-2033

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

- zwiększenie oferty i poprawa dostępności usług społecznych,
- wspieranie włączenia społecznego,
- poprawa oferty spędzania czasu wolnego na obszarze rewitalizacji,

Wskaźniki produktu	Wartość i jednostka miary	Sposób oceny i źródło danych
Liczba obiektów poddanych termomodernizacji	1 szt.	Protokół odbioru
Liczba nowych elementów małej architektury	3 szt.	Protokół odbioru
Liczba budynków dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami	1 szt.	Protokół odbioru

Liczba zagospodarowanych terenów zieleni	300 m ²	Protokół odbioru
Liczba utworzonych mieszkań chronionych	10 szt.	Protokół odbioru
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba osób korzystających z mieszkań chronionych	14 os./3 lata	Prowadzona lista osób usamodzielniających się
Liczba osób korzystających z ogrodu sensorycznego	30 os./rok	Wartość szacunkowa na podstawie monitoringu

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

7.2. Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 14. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 1
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
Podmiot realizujący
Gmina Pniewy
Lokalizacja
Obszar rewitalizacji: ul. Targowa 14, ul. św. Ducha 17, ul. Wolności 1
Charakterystyka przedsięwzięcia
Projekt zakłada prace związane z termomodernizacją budynków ze względu na pełnione przez nie funkcje publiczne. Budynek przy ul. Targowej 14 stanowi siedzibę dla Centrum Integracji Społecznej, Środowiskowego Domu Samopomocy czy Podstacji Pogotowia Ratunkowego. Z kolei w budynku przy ul. św. Ducha 17 mieści się Komenda Straży Miejskiej, czy Centrum Profilaktyki Uzależnień, a w budynku przy ul. Wolności 1 mieści się siedziba Ośrodka Pomocy Społecznej. W związku z widocznymi ubytkami w elewacji, a także niskim standardem izolacji termicznej, budynki te są nieefektywne energetycznie. Głęboka termomodernizacja oraz wprowadzenie rozwiązań z zakresu odnawialnych źródeł energii wpłynie pozytywnie zarówno na aspekt środowiskowy, techniczny, ale i gospodarczy ograniczając koszty eksploatacji. Poprawie ulegnie również estetyka budynków.
Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji
Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań: CEL 3: Bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze i środowiskowe wizytówką Gminy Pniewy Kierunek 3.1. Łagodzenie zmian klimatu poprzez wymianę źródeł ciepła, termomodernizację budynków gminnych oraz rozwój systemu zieleni w Gminie Kierunek 3.2. Tworzenie funkcjonalnych i spójnych przestrzeni publicznych wspierających integrację i jakość życia mieszkańców Kierunek 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców

Kierunek 3.4. Poprawa estetyki i czystości przestrzeni publicznych

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Budżet Gminy Pniewy: 1 500 000,00 zł

Dotacje UE: 3 500 000,00 zł

Łącznie: 5 000 000,00 zł

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 2

Budowa parkingu buforowego przy ulicy Jeziornej wraz z przebudową ulic „Starego Miasta”

Podmiot realizujący

Gmina Pniewy

Lokalizacja

Obszar rewitalizacji: ul. Jeziorna, działka ew. 342/2; ulice: gen. Józefa Hallera, Adama Mickiewicza, Jeziorna, Prosta, Środkowa, Szkolna, Ogrodowa, Kowalska

Charakterystyka przedsięwzięcia

Projekt zakłada budowę parkingu buforowego przy ulicy Jeziornej, co pozwoli mieszkańcom Gminy na dotarcie w pobliże centrum Pniew samochodem. Parking stanowić ma uzupełnienie do projektu uporządkowania zasad parkowania w obrębie rynku. Szczególne zastosowanie będzie on miał w dni targowe: wtorki, piątki i soboty. Nawierzchnia parkingu zostanie wykonana z kostki brukowej. Na wskazanej działce powstanie ponad 100 miejsc postojowych dla samochodów osobowych, z uwzględnieniem miejsc dla osób z niepełnosprawnościami.

W ramach przebudowy ulic zostaną wykonane prace związane z wymianą nawierzchni oraz kompleksową modernizacją i przebudową sieci: wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej, energetycznej i telekomunikacyjnej. Wydzielone zostaną miejsca postojowe, a ponadto ulice zostaną wyposażone w nowe punkty świetlne.

Przeprowadzone prace w sposób znaczący wpłyną na bezpieczeństwo pieszych oraz pozostałych uczestników ruchu drogowego, pozwolą ograniczyć emisję liniową, a także poprawią estetykę obszaru rewitalizacji.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 3: Bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze i środowiskowe wizytówką Gminy Pniewy

Kierunek 3.2. Tworzenie funkcjonalnych i spójnych przestrzeni publicznych wspierających integrację i jakość życia mieszkańców

Kierunek 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Budżet Gminy Pniewy: 3 300 000,00 zł

Dotacje UE: 7 700 000,00 zł

Łącznie: 11 000 000,00 zł

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 3

Montaż fotopułapek do identyfikacji dzikich wysypisk śmieci

Podmiot realizujący

Gmina Pniewy
Lokalizacja
Obszar rewitalizacji: okolice jeziora Pniewskiego
Charakterystyka przedsięwzięcia
Wśród zidentyfikowanych problemów na obszarze rewitalizacji w sferze środowiskowej wskazywano na powstające dzięki wysypiska śmieci w okolicach jeziora Pniewskiego. Jest to największy teren rekreacyjno-wypoczynkowy na obszarze rewitalizacji, a także popularne miejsce wśród mieszkańców całej Gminy. Składowane odpady stanowią zatem potencjalne zagrożenie nie tylko dla środowiska, ale również licznych odwiedzających. Projekt zakłada zakup, rozmieszczenie oraz obsługę trzech fotonułek służących do znajdowania nielegalnych składowisk odpadów w okolicach jeziora Pniewskiego. Urządzenia mają służyć identyfikacji osób odpowiedzialnych za nielegalne wyrzucanie odpadów. Fotonułki wspomogą też lokalizowanie powstałych wysypisk, co pozwoli na szybsze ich usuwanie.
Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji
Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań: CEL 3: Bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze i środowiskowe wizytówką Gminy Pniewy Kierunek 3.1. Łagodzenie zmian klimatu poprzez wymianę źródeł ciepła, termomodernizację budynków gminnych oraz rozwój systemu zieleni w Gminie Kierunek 3.2. Tworzenie funkcjonalnych i spójnych przestrzeni publicznych wspierających integrację i jakość życia mieszkańców Kierunek 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Kierunek 3.4. Poprawa estetyki i czystości przestrzeni publicznych
Szacowana wartość przedsięwzięcia
Budżet Gminy Pniewy: 6 000,00 zł Dotacje UE: 14 000,00 zł Łącznie: 20 000,00 zł

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 4

Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego

Podmiot realizujący
Gmina Pniewy
Lokalizacja
Obszar rewitalizacji
Charakterystyka przedsięwzięcia
Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano miejsca niebezpieczne, pozbawione monitoringu, w których notorycznie dochodzi do aktów wandalizmu czy gromadzenia się osób spożywających wspólnie alkohol. Obecność takich przestrzeni negatywnie wpływa na ogólne poczucie bezpieczeństwa mieszkańców na obszarze rewitalizacji oraz wpływa na jego postrzeganie. Z tego względu w ramach powyższego przedsięwzięcia planuje się montaż nowych kamer, które umożliwią objęcie monitoringiem, m.in.: nowopowstałej ścieżki historyczno-edukacyjnej, ogrodu sensorycznego, czy budynku poczty konnej.

Efektom przeprowadzonych działań będzie wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji, a sam projekt poprzez powiązania przestrzenne z innymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, stanowić będzie integralną część, wpływającą na poprawę stanu obszaru śródmieścia Pniew.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 3: Bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze i środowiskowe wizytówką Gminy Pniewy

Kierunek 3.2. Tworzenie funkcjonalnych i spójnych przestrzeni publicznych wspierających integrację i jakość życia mieszkańców

Kierunek 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Budżet Gminy Pniewy: 90 000,00 zł

Dotacje UE: 210 000,00 zł

Łącznie: 300 000,00 zł

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 5

Renowacja budynku Starej Poczty i Hotelu w Pniewach

Podmiot realizujący

Gmina Pniewy

Lokalizacja

Obszar rewitalizacji: ul. Poznańska 13

Charakterystyka przedsięwzięcia

Budynek Starej Poczty i Hotelu w Pniewach stanowi jeden z najbardziej charakterystycznych zabytków na terenie Gminy. Obecnie niszczący oraz jedynie częściowo użytkowany obiekt stanowi wydatny wyraz degradacji w sferze technicznej obszaru rewitalizacji. Zakres prac będzie obejmował działania mające na celu poprawę stanu technicznego obiektu oraz jego adaptację do pełnienia funkcji apartotelu, w szczególności poprzez:

- przebudowę, rozbudowę i zmianę sposobu użytkowania budynku poczty konnej i zajazdu (ocieplenie i remont elewacji, docieplenie stropu dachowego i wymiana poszycia dachów, izolacja fundamentów, wymiana lub renowacja stolarki okiennej-drzwiowej, wymiana wszelkich obróbek blacharskich), wraz z zagospodarowaniem terenu wokół,
- przebudowę, rozbudowę i zmianę sposobu użytkowania wewnątrz budynków wraz z ich adaptacją do pełnienia funkcji apartotelu (wymiana instalacji wodno-kanalizacyjnej, grzewczej i elektrycznej, tynkowanie i malowanie ścian),
- montaż systemów bezpieczeństwa (czujniki przeciwpożarowe, monitoring),
- przebudowę ścian wewnętrznych.

Przeprowadzone działania mają służyć ochronie zabytkowej tkanki urbanistycznej stanowiącej element dziedzictwa materialnego Gminy Pniewy, a także ożywieniu gospodarczemu obszarowi rewitalizacji.

Ze względu na objęcie wpisem do ewidencji zabytków prowadzenie robót budowlanych przy obiektach wymaga uzyskania pozwolenia konserwatorskiego (art. 36

pkt 1 ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Dz. U. z 2022 r., poz. 840 z późn. zm.).

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 3: Bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze i środowiskowe wizytówką Gminy Pniewy

Kierunek 3.1. Łagodzenie zmian klimatu poprzez wymianę źródeł ciepła, termomodernizację budynków gminnych oraz rozwój systemu zieleni w Gminie

Kierunek 3.2. Tworzenie funkcjonalnych i spójnych przestrzeni publicznych wspierających integrację i jakość życia mieszkańców

Kierunek 3.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Budżet Gminy Pniewy: 3 000 000,00 zł

Dotacje UE: 7 000 000,00 zł

Łącznie: 10 000 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć.

8. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

8.1. Kompleksowość programu

Przez rewitalizację należy rozumieć proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, **prowadzony w sposób kompleksowy**, poprzez zintegrowane działania szczególnie na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Proces ten jest skoncentrowany terytorialnie oraz prowadzony przez interesariuszy rewitalizacji zgodnie z przyjętym programem rewitalizacji. Założeniami procesu rewitalizacji są: interdyscyplinarność, kompleksowość, partnerstwo oraz reakcja na kryzys.

Kompleksowo prowadzone działania uwzględniają projekty rewitalizacyjne współfinansowane ze środków unijnych oraz innych publicznych lub prywatnych, które skupione są na **aspekcie społecznym z uwzględnieniem rozwoju gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego**. Planowane przedsięwzięcia uwzględniają najpilniejsze potrzeby obszaru rewitalizacji i ich długofalowe oddziaływanie warunkujące osiągnięcie kompleksowości interwencji. W trakcie wdrażania programu rewitalizacji nie dopuszcza się możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji.

8.2. Koncentracja programu

Na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego na wyznaczonym obszarze rewitalizacji Gminy Pniewy zdiagnozowano koncentrację negatywnych zjawisk, w szczególności w sferze społecznej, ale również w sferze technicznej. Z kolei diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji pozwoliła na identyfikację negatywnych zjawisk również w sferach: gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej.

Większość podstawowych oraz wszystkie uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane będą w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Jednak z uwagi na dostępne zasoby w bliskim sąsiedztwie wyznaczonego obszaru, część przedsięwzięć będzie realizowana poza wyznaczonymi granicami obszaru rewitalizacji. Rozwiązanie to przełoży się jednak na rozwiązanie problemów występujących w śródmieściu Pniew. Rozwiązania te przyjęto ze względów ekonomicznych i funkcjonalnych.

Wykorzystanie nieużytkowanego skrzydła w budynku Szkoły Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich jest rozwiązaniem zdecydowanie bardziej efektywnym finansowo niż budowa nowego budynku przedszkola. Ponadto, dzieci uczęszczające do przedszkola będą mogły częściowo korzystać również z zaplecza szkolnego, co wpłynie na ograniczenie kosztów eksploatacyjnych. Dzielenie się zasobami jest rozwiązaniem korzystnym zarówno pod kątem finansowym jak i środowiskowym biorąc pod uwagę cykl życia produktu, co wykazują badania i udowadniają propagowane idee współdzielenia.

Ulokowanie w budynku szkolnym Izby Historycznej wpłynie pozytywnie na częstotliwość jej wykorzystania. Dzieci w wieku przedszkolnym czy szkolnym będą mogły z niej korzystać w ramach prowadzonych lekcji historii. Ponownie, zaadaptowane do pełnienia nowych funkcji zostanie pomieszczenie we wschodnim, nieużytkowanym skrzydle Szkoły.

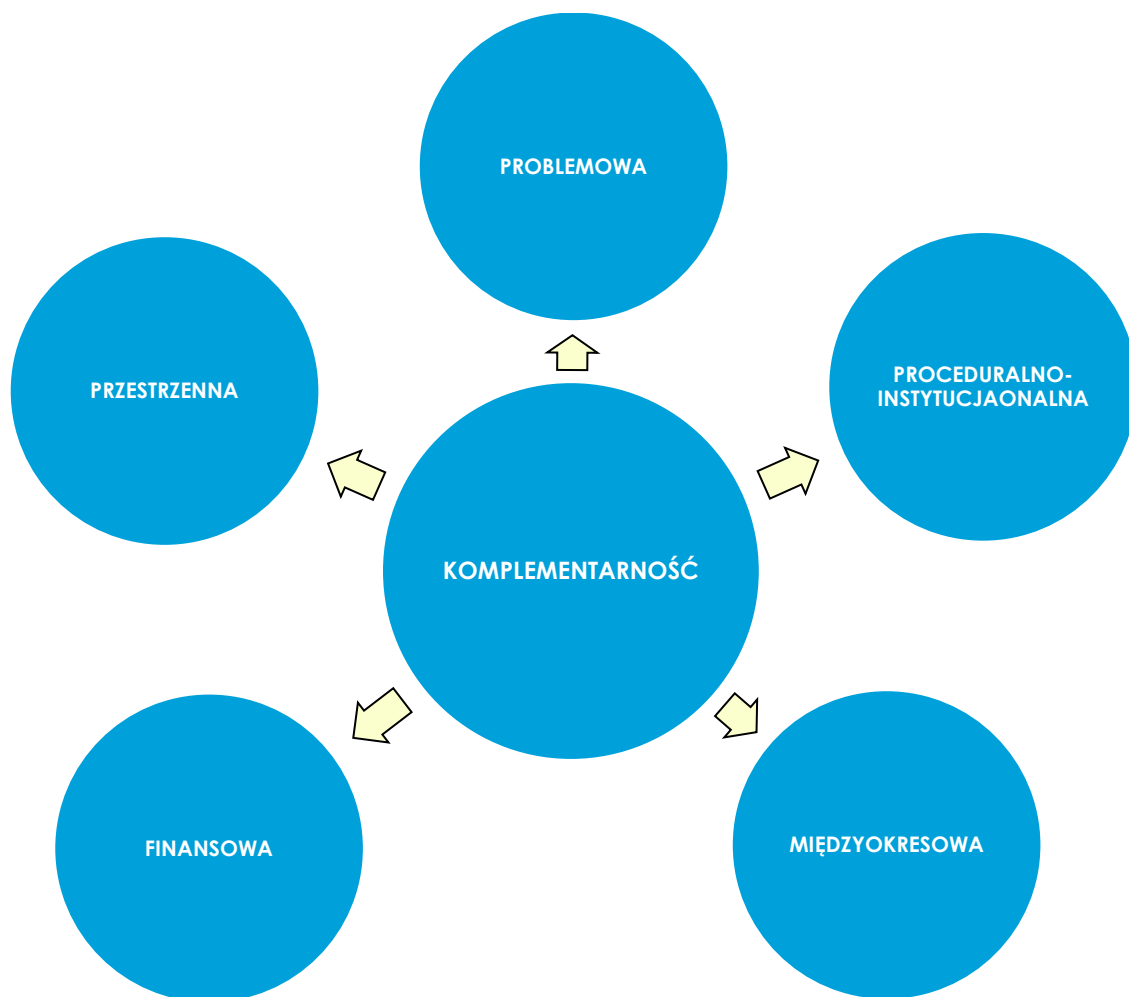
Adaptacja obiektu pełniącego niegdyś rolę komisariatu policji na potrzeby utworzenia mieszkań chronionych również jest rozwiązaniem korzystniejszym finansowo niż budowa nowego budynku. Ponadto, takie rozwiązanie pozostawia do dyspozycji również działkę niezabudowaną, znajdującą się stosunkowo blisko centrum Pniew. Realizacja założeń ogrodu sensorycznego nie byłaby możliwa w ścisłym śródmieściu, ze względu na gęstość zabudowy i brak wolnej działki. Gmina Pniewy nie dysponuje obiektem zlokalizowanym na obszarze rewitalizacji, który spełniałby założenia projektu. Mieszkania chronione prowadzone będą jednak przez Ośrodek Pomocy Społecznej, którego siedziba zlokalizowana jest na obszarze rewitalizacji, co tworzy powiązania funkcjonalne i społeczne.

8.3. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Działania zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 wspierają proces rewitalizacji w sposób zaplanowany, skoordynowany, komplementarny oraz zintegrowany wewnętrznie i zewnętrznie. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest widoczna w obecnie wdrażanych działaniach o charakterze rewitalizacyjnym lub planowanych do realizacji.

Zaplanowane w programie rewitalizacji przedsięwzięcia są komplementarne w następujących wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz w zakresie źródeł finansowania.

8.3.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanymi na obszarze rewitalizacji, jak i znajdującymi się poza nim, ale oddziałującymi na obszar rewitalizacji.

Planowane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne zlokalizowane są w większości w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Biorąc pod uwagę zasoby, którymi dysponowała Gmina, a także optymalizację działań pozwalającą na osiągnięcie efektu synergii, zdecydowano się na rozszerzenie zakresu przestrzennego dwóch przedsięwzięć. Ich realizacja poza granicami wyznaczonego obszaru rewitalizacji, znacząco wpłynie na

rozwiązanie problemów w centrum Miasta Pniewy. Dotyczy to następujących przedsięwzięć:

1. Projekt zintegrowany nr 2: Przedszkole pozytywnego rozwoju – celem projektu jest zapewnienie opieki nad dziećmi powyżej lat 3 nie tylko na obszarze rewitalizacji, ale również w całej Gminie Pniewy. Celem wykorzystania istniejących zasobów lokalowych podjęto decyzję o przebudowie budynku przy ul. Targowej (na obszarze rewitalizacji) oraz adaptacji nieużytkowanego wschodniego skrzydła budynku mieszczącego Szkołę Podstawową (poza obszarem rewitalizacji). To pozwoli na utworzenie i przeniesienie kilku oddziałów przedszkolnych do budynku szkolnego. Dodatkowym atutem takiego rozwiązania będzie optymalizacja wykorzystania zasobów infrastrukturalnych, co przyniesie efekty gospodarcze i środowiskowe. Z kolei w ujęciu społecznym, dla rodzin wielodzietnych wielkie ułatwienie będzie stanowić transport wszystkich dzieci do jednego budynku, który będzie stanowił kompleksowe zaplecze wychowawczo-oświatowe;
2. Projekt zintegrowany nr 3: Śladem dawnych zwyczajów pielęgnuję tradycję – projekt zakłada utworzenie Izby Historycznej, która miałaby się mieścić w budynku Szkoły Podstawowej przy ul. Strzeleckiej 11a. Lokalizacja ta jest o tyle istotna, iż Izba w znacznej części ma pełnić funkcje edukacyjne i tożsamościowe, przez co sąsiedztwo szkoły i przedszkola oraz towarzyszący im ruch społeczny może sprzyjać. Odbierając dzieci z placówek rodzice, dziadkowie czy opiekunowie będą mogli odwiedzić Izbę. Ponadto, dzięki takiemu rozwiązaniu niewykorzystywanemu pomieszczeniu w budynku szkoły zostanie nadana nowa funkcja. Usytuowanie Izby ze względu na lokalizację będzie również sprzyjało wytyczeniu trasy szlaku edukacyjno-kulturowego;
3. Projekt zintegrowany nr 4: Trening czyni mistrza! – mieszkania chronione – projekt zakłada utworzenie mieszkań chronionych, w których osoby będą się uczyć samodzielnego życia z pomocą specjalistów lub będą wspierane w samodzielnym funkcjonowaniu. Jego lokalizacja poza obszarem rewitalizacji wynika z dostępu do nieużytkowanego budynku wraz z niezabudowaną działką. W ścisłym śródmieściu, Gmina nie dysponuje lokalem który przy zaangażowaniu podobnych środków finansowych pozwoliłby na stworzenie mieszkań chronionych. Dzięki zasobowi w postaci działki istnieje z kolei możliwość utworzenia mini ogrodu sensorycznego, który będzie stanowił cenne wsparcie terapeutyczne w procesie usamodzielnienia. Dodatkowo, będzie on pełnił funkcje edukacyjne i środowiskowe. Warto zwrócić bowiem uwagę, iż proces usamodzielniania jest stresujący i wyczerpujący, dlatego komfortowe warunki i możliwość rozładowania towarzyszącego napięcia jest niezbędna. Ogrody sensoryczne stanowią miejsca pobudzenia wszystkich zmysłów, co pozwala nawiązać głębszy kontakt z naturą działając odświeżająco i łagodząco w stanach napięcia emocjonalnego.

Zapewnienie komplementarności przestrzennej powinno wiązać się z wprowadzeniem mechanizmów analizy następstw decyzji przestrzennych w skali Gminy i otoczenia dla skuteczności Programu Rewitalizacji. Warto zaznaczyć, że realizowane projekty będą oddziaływały na cały obszar dotknięty kryzysem, a nie wyłącznie punktowo. Zakładają one możliwość korzystania z nowej infrastruktury publicznej nie tylko przez mieszkańców

obszaru rewitalizacji, ale i całej Gminy. Należy również zaznaczyć, że realizacja zaplanowanych przedsięwzięć nie będzie skutkować przenoszeniem się problemów na inne obszary, co mogłoby prowadzić do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna, czy marginalizacja.

Lokalizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych zobrazowana została w załączniku nr 1 do Gminnego Programu Rewitalizacji.

8.3.2. Komplementarność problemowa

Prowadzone działania rewitalizacyjne w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 mają dążyć do założonej w Programie wizji oraz przyczynić się do realizacji celów rewitalizacji. Powiązania podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z celami rewitalizacji, a także ich pożądane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny przedstawiono w rozdziale 7.1. Z kolei spójność pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (uzupełniających) z kierunkami działań, które realizują, została przedstawiona w rozdziale 7.2. Komplementarność problemową przedsięwzięć powinno się również zapewniać stosując mechanizm powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami Gminy Pniewy w innych sferach, co wpłynie na lepszą koordynację tematyczną oraz sprawną organizację działań.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały również opracowane w myśl wzajemnego oddziaływania i dopełnienia tematycznego. W rezultacie będą one stanowiły odpowiedź na występujące problemy w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej.

Tabela 15. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Oddziaływanie na problemy w sferze:				
		społecznej	gospodarczej	przestrzenno-funkcjonalnej	technicznej	środowiskowej
PZ nr 1	W Pniewach pniemy się po szczeblach edukacji					
PZ nr 2	Przedszkole pozytywnego rozwoju					
PZ nr 3	Śladem dawnych zwyczajów pielęgnuję tradycję!					
PZ nr 4	Trening czyni mistrza! – mieszkania chronione					

PU nr 1	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej					
PU nr 2	Budowa parkingu buforowego przy ulicy Jeziornej wraz z przebudową ulic „Starego Miasta”					
PU nr 3	Montaż fotopułapek do identyfikacji dzikich wysypisk śmieci					
PU nr 4	Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego					
PU nr 5	Renowacja budynku Starej Poczty i Hotelu w Pniewach					

Źródło: opracowanie własne.

Przedsięwzięcia zintegrowane składają się z kilku powiązanych ze sobą działań (modułów) mających charakter zarówno infrastrukturalny, jak i miękki. Ma to przeciwdziałać fragmentacji działań tj. tzw. „rewitalizacji technicznej” lub „rewitalizacji społecznej”, które to pojęcia są błędnie stosowane, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa.

Poszczególne przedsięwzięcia podstawowe są również powiązane pomiędzy sobą, co zwiększa komplementarność zaplanowanych do realizacji działań. Niniejszy dokument zakłada również realizację pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (uzupełniających), które mają na celu wsparcie i dopełnienie projektów podstawowych, bezpośrednio ukierunkowanych na osiągnięcie celów strategicznych. Ma to prowadzić do osiągnięcia efektu synergii i zachowania kompleksowości podejmowanej interwencji. Powiązania pomiędzy przedsięwzięciami podstawowymi oraz ich zależność z pozostałymi przedsięwzięciami przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	PZ nr 1	PZ nr 2	PZ nr 3	PZ nr 4
PZ nr 1	W Pniewach pniemy się po szczeblach edukacji				
PZ nr 2	Przedszkole pozytywnego rozwoju				
PZ nr 3	Śladem dawnych zwyczajów pielęgnuję tradycję!				
PZ nr 4	Trening czyni mistrza! – mieszkania chronione				

PU nr 1	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej				
PU nr 2	Budowa parkingu buforowego przy ulicy Jeziornej wraz z przebudową ulic „Starego Miasta”				
PU nr 3	Montaż fotopułapek do identyfikacji dzikich wysypisk śmieci				
PU nr 4	Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego				
PU nr 5	Renowacja budynku Starej Poczty i Hotelu w Pniewach				

Źródło: opracowanie własne.

8.3.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

Zakłada się połączenie systemu wdrażania, zarządzania i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 z procedurami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2016-2023. Wspólnymi organami w realizacji obu wymienionych dokumentów będzie Burmistrz Gminy Pniewy odpowiedzialny za stymulowanie i koordynację działań, a także odpowiednie komórki Urzędu Miejskiego Pniewy, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy, którym zadania wynikające z Programu będą zlecane w taki sposób, aby wykonywały je podmioty mające do tego najlepsze kompetencje. Ponadto, Rada Miejska Pniewy Uchwałą nr LVII/439/23 z dnia 22 czerwca 2023 r. określiła szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Pniewy na lata 2024-2033, w tym tryb konsultacji. W przypadku nowej Strategii również zakłada się połączenie systemu wdrażania, zarządzania i monitoringu, celem zapewnienia efektywności współdziałania, wzajemnego uzupełniania i spójności procedur.

Realizacja poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, obejmujących działania budowlane prowadzone na terenie wpisanym do rejestru zabytków lub w obiektach indywidualnych wpisanych do rejestru zabytków, będzie poprzedzona uzyskaniem pozwolenia Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna zostanie zapewniona nie tylko na etapie programowania, ale również na etapie wdrażania, dzięki współpracy i działaniu

osób odpowiedzialnych za poszczególne elementy programu w ramach Komitetu Rewitalizacji, na którego czele będzie stał Przewodniczący.

Szczegółowy opis systemu zarządzania, monitorowania i oceny efektywności wdrażanych działań przedstawiony został w rozdziale 10 i 12.

8.3.4. Komplementarność międzyokresowa

Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie, stąd działania rewitalizacyjne zaplanowane w niniejszym Programie są komplementarne z działaniami prowadzonymi w perspektywach finansowych Unii Europejskiej w latach 2004-2006, 2007-2013 oraz 2014-2020 oraz kolejnej perspektywie. Stanowią one kontynuację i uzupełnienie wcześniejszych projektów. Ponadto wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich projektów pozwolą na bardziej efektywne wykorzystanie środków, co wzmocni efektywność i skuteczność podejmowanych działań.

Tabela 17. Wykaz wybranych projektów zrealizowanych w poprzednich latach przy wsparciu środków pochodzących z funduszy europejskich.

Perspektywa finansowa 2004-2006				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez modernizację i rozbudowę oczyszczalni ścieków w Pniewach	12 538 821,53 zł	8 040 089,41 zł	Gmina Pniewy
Perspektywa finansowa 2007-2013				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Budowa infrastruktury dla terenów inwestycyjnych w rejonie ul. Poznańskiej w Pniewach	2 320 631,43 zł	1 095 764,16 zł	Gmina Pniewy
2.	Nauka-zabawa-doświadczenie	950 928,60 zł	808 289,31 zł	Gmina Pniewy
3.	Zakup sprzętu specjalistycznego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Pniewach	679 320,00 zł	543 456,00 zł	Gmina Pniewy
4.	Pokonujemy trudności! Stawiamy na zdolności!	204 602,70 zł	173 912,30 zł	Gmina Pniewy
5.	Pokonaj trudności! Postaw na zdolności!	200 118,52 zł	170 100,74 zł	Gmina Pniewy
6.	Odkrywczy na bezludnej wyspie – nowoczesne strategie edukacyjne dla dzieci 5 letnich.	49 986,70 zł	42 488,70 zł	Gmina Pniewy
7.	Naucz czytać swego misia – nowoczesne strategie	49 971,70 zł	42 475,95 zł	Gmina Pniewy

	edukacyjne dla dzieci 4 letnich.			
8.	Wyznaczenie kierunków działań o charakterze energooszczędnym i ekologicznym poprzez opracowanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Pniewy wraz z niezbędnymi elementami	36 285,00 zł	30 842,25 zł	Gmina Pniewy
9.	Aktywność szansą na zmiany	500 210,52 zł	425 178,94 zł	OPS w Pniewach
Perspektywa finansowa 2014-2020				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Rewitalizacja miasta Pniewy – etap I	15 764 805,99 zł	9 432 267,58 zł	Gmina Pniewy
2.	Głęboka termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	10 781 350,78 zł	6 911 203,91 zł	Gmina Pniewy
3.	Wdrażanie zrównoważonej, kompleksowej mobilności miejskiej na terenie Gminy Pniewy w ramach strategii niskoemisyjnej	6 620 957,12 zł	3 345 971,45 zł	Gmina Pniewy
4.	Centrum Integracji Społecznej moją szansą na aktywność zawodową	790 560,04 zł	671 976,03 zł	Gmina Pniewy
5.	Wspólna sprawa w Gminie Pniewy	682 923,09 zł	580 484,62 zł	Gmina Pniewy
6.	Kształcimy praktycznie – Zespół Szkół im. Emilii Sczanieckiej w Pniewach	427 486,84 zł	363 363,81 zł	Gmina Pniewy
7.	Budowa infrastruktury pomocniczej oraz zakup urządzeń na potrzeby realizacji zadań z zakresu reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przez CIS „Ostoja” w Pniewach	628 864,33 zł	360 739,69 zł	Gmina Pniewy

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.mapadotacji.gov.pl.

8.3.5. Komplementarność źródeł finansowania

Działania rewitalizacyjne, zaplanowane do wdrożenia w niniejszym Programie, mają na celu wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Nagromadzenie się negatywnych zjawisk zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej koreluje z koniecznością zwiększenia nakładów finansowych na realizację działań w wyznaczonym obszarze. Projekty o charakterze

rewitalizacyjnym łączące środki prywatne i publiczne, mogą być wspomagane środkami zewnętrznymi, pochodzącymi z:

- funduszy unijnych;
- funduszy publicznych krajowych;
- programów jednostek samorządu terytorialnego wyższego szczebla, w tym zwłaszcza programów finansowanych ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego;
- innych funduszy międzynarodowych, w tym m.in. funduszy EOG i funduszy Norweskich;
- innych zwrotnych i bezzwrotnych źródeł finansowania, dystrybuowanych przez podmioty publiczne i prywatne.

Warto jest zauważyć, że w ramach perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+). Do krajowych programów w ramach Umowy Partnerstwa w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS),
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS),
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC),
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE),
- Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ),
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Gmina może korzystać także z funduszy dedykowanych dla województwa wielkopolskiego w ramach Funduszy Europejskich dla Wielkopolski na lata 2021-2027. Kolejnymi możliwościami finansowania działań rewitalizacyjnych z uwzględnieniem udziału interesariuszy procesu jest finansowanie w ramach formuły partnerstwa publiczno-prywatnego oraz zaangażowanie do działań organizacji pozarządowych.

Zakłada się możliwość uzupełniania i łączenia finansowania projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków EFS+, EFRR i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania oraz prywatnych i publicznych źródeł finansowania.

Szczegółowe informacje dotyczące potencjalnych źródeł finansowania poszczególnych projektów znajdują się w rozdziale 9.

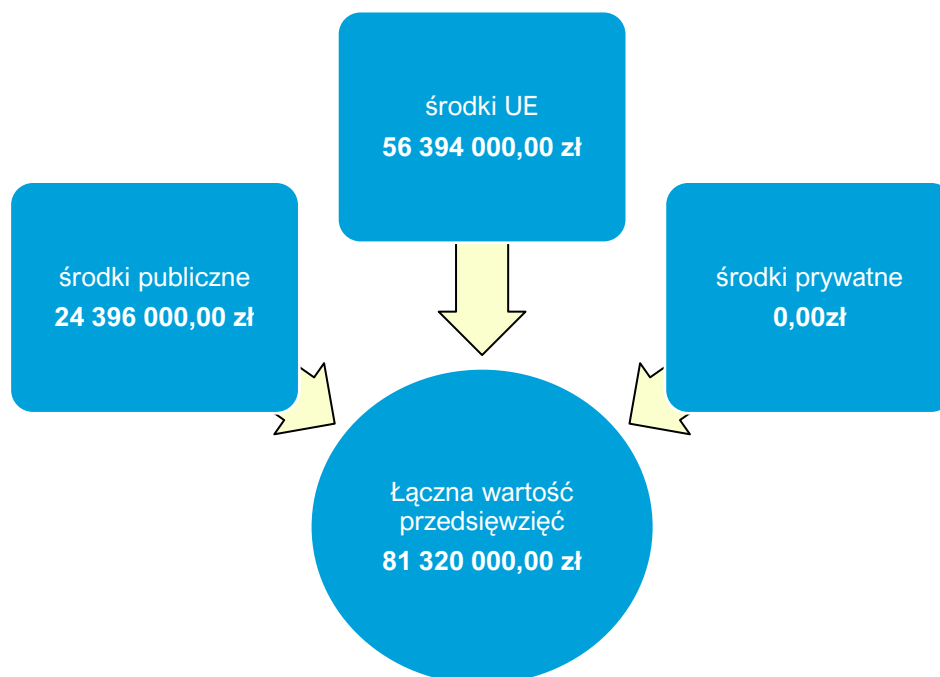
9. Ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały ramy finansowe zaplanowanych projektów zintegrowanych wraz z szacunkowymi nakładami finansowymi w podziale na środki publiczne (krajowe oraz środki własne z budżetu Gminy Pniewy), środki UE oraz środki prywatne. Łączna wartość przedsięwzięć rewitalizacyjnych szacowana jest na poziomie 81,320 mln zł, z czego 24,396 mln zł wydatkowana zostanie ze środków publicznych, 56,924

mln zł finansowana będzie ze środków Unii Europejskiej (zakładając 70% dofinansowania), a pozostała kwota ze środków prywatnych.

Rysunek 12. Szacunkowe zestawienie wartości podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Źródło: opracowanie własne.

Zaznaczyć należy, iż podane kwoty stanowią wartości szacunkowe, a kwota rzeczywista określana będzie na podstawie dokumentacji projektowej i uwzględniana w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Pniewy. Założono również maksymalne wartości dofinansowań ze środków Unii Europejskiej, jednak przy braku takich możliwości realizacja przedsięwzięć będzie odbywała się w miarę możliwości przy wykorzystaniu środków z innych źródeł. Dopuszcza się również możliwość realizacji przedsięwzięć etapami (modułami), jeśli zaistnieje możliwość pozyskania funduszy na dany moduł. W poniższej tabeli przedstawiono podział źródeł finansowania dla poszczególnych projektów zintegrowanych.

Tabela 18. Szacunkowe ramy finansowe podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Numer projektu	Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Podmiot realizujący przedsięwzięcie	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Szacunkowe nakłady finansowe (zł)			Źródła finansowania
				Środki publiczne	Środki UE	Środki prywatne	
PZ nr 1	W Pniewach pniemy się po szczeblach edukacji	Gmina Pniewy	10 000 000,00 zł	3 000 000,00 zł	7 000 000,00 zł	-	- budżet Gminy Pniewy - środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki konserwatora zabytków)
PZ nr 2	Przedszkole pozytywnego rozwoju	Gmina Pniewy	3 500 000,00 zł	1 050 000,00 zł	2 450 000,00 zł	-	- budżet Gminy Pniewy - środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)
PZ nr 3	Śladem dawnych zwyczajów pielęgnuję tradycję!	Gmina Pniewy	35 500 000,00 zł	10 650 000,00 zł	24 850 000,00 zł	-	- budżet Gminy Pniewy - środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki konserwatora zabytków)
PZ nr 4	Trening czyni mistrza! – mieszkania chronione	Gmina Pniewy	6 000 000,00 zł	1 800 000,00 zł	4 200 000,00 zł	-	- budżet Gminy Pniewy - środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)
PU nr 1	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Gmina Pniewy	5 000 000,00 zł	1 500 000,00 zł	3 500 000,00 zł	-	- budżet Gminy Pniewy - środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)
PU nr 2	Budowa parkingu buforowego przy ulicy Jeziornej wraz z przebudową ulic „Starego Miasta”	Gmina Pniewy	11 000 000,00 zł	3 300 000,00 zł	7 700 000,00 zł	-	- budżet Gminy Pniewy - środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)
PU nr 3	Montaż fotopułapek do identyfikacji dzikich wysypisk śmieci	Gmina Pniewy	20 000,00 zł	6 000,00 zł	14 000,00 zł	-	- budżet Gminy Pniewy - środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)

PU nr 4	Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego	Gmina Pniewy	300 000,00 zł	90 000,00 zł	210 000,00 zł	-	- budżet Gminy Pniewy - środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)
PU nr 5	Renowacja Starej Poczty i Hotelu w Pniewach	Gmina Pniewy	10 000 000,00 zł	3 000 000,00 zł	7 000 000,00 zł	-	- budżet Gminy Pniewy - środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki konserwatora zabytków)
Ogółem			81 320 000,00	24 396 000,00	56 924 000,00	0,00	-

Źródło: opracowanie własne.

10. Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji

10.1. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 to dokument operacyjny, oddziałujący na różne obszary funkcjonowania Gminy, realizowany w różnym czasie, we współpracy z różnymi podmiotami, zarówno w trakcie jego przygotowania, jak również podczas realizacji, monitoringu i ewaluacji. Z tego względu wymaga on zaplanowania odpowiedniego systemu zarządzania. Właściwa realizacja Programu zakłada aktywną współpracę ze wszystkimi interesariuszami rewitalizacji oraz przyporządkowanie poszczególnym jednostkom konkretnych zadań tak, aby przyniosła ona jak najlepsze efekty.

Za zarządzanie i wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji oraz przedstawianie okresowych ocen z postępu jego realizacji, odpowiedzialny jest Burmistrz Miasta Pniewy. Będzie on pełnił rolę nadzorczą nad całym procesem rewitalizacji, a jego zadania wykonywane będą we współpracy z Referatem Środków Zewnętrznych odpowiedzialnym za koordynację procesu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji. Ponadto do zadań Referatu należeć będzie:

- współpraca z komórkami organizacyjnymi Urzędu, jednostkami organizacyjnymi oraz partnerami społecznymi,
- gromadzenie i aktualizacja danych dotyczących sytuacji kryzysowych w Gminie,
- sporządzanie raportów z wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i przekazywanie ich Komitetowi Rewitalizacji,
- organizacja systemu oceny i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji, w szczególności opracowanie wzoru formularza sprawozdań z realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- identyfikowanie potencjalnych zagrożeń i problemów związanych z realizacją Programu,
- bieżące informowanie mieszkańców nt. wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- zbieranie propozycji zmian do Programu zgłaszanych przez pozostałych interesariuszy rewitalizacji,
- aktualizacja założeń Programu na skutek przeprowadzonej oceny skuteczności i bieżącego monitoringu Programu.

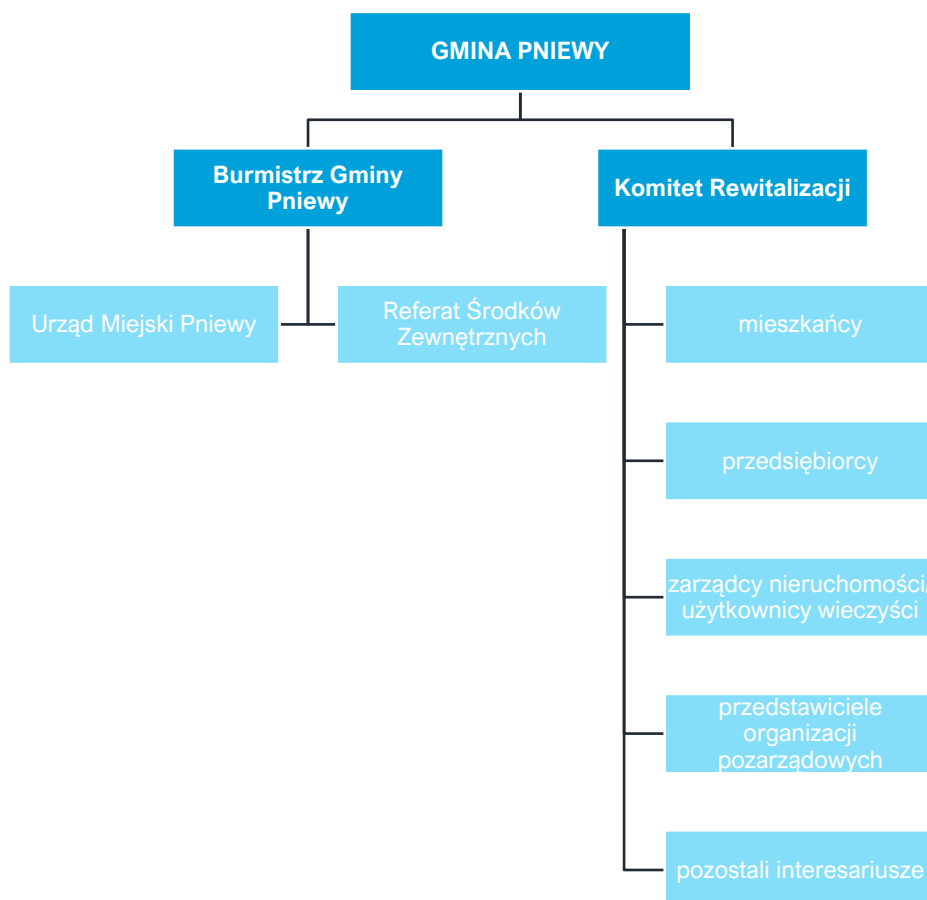
Istotnym wymiarem pracy Referatu będzie zapewnienie właściwej koordynacji między przedsięwzięciami „twardymi”, a „miękkimi” (służyć ona będzie wykorzystaniu w maksymalnym stopniu infrastruktury wzniesionej lub zmodernizowanej dla działań dążących do zmian społecznych) oraz należyte kierunkowanie i definiowanie priorytetów dla przedsięwzięć „miękkich” (co do zasady otwartych dla wszystkich mieszkańców Gminy Pniewy, jednak działania Referatu we współpracy z innymi jednostkami w pierwszej kolejności mają zapewnić realizację zidentyfikowanych potrzeb w odniesieniu do osób z obszaru rewitalizacji, aby dążyć do pełnego zaspokojenia tych potrzeb).

Zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji, Rada Miejska zobowiązana jest podjąć uchwałę w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Komitet ten stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy oraz sprawuje funkcję opiniotwórczo-doradczą w sprawach związanych z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji. Tworzą go osoby reprezentujące wszystkich interesariuszy rewitalizacji przed organami władz Gminy Pniewy. Do minimalnego zakresu uprawnień i zadań Komitetu należy zaopiniowanie, sporządzonej przez Burmistrza, oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Do pozostałych zadań Komitetu należy m.in.: podejmowanie działań mających wpływ na proces rewitalizacji na każdym etapie i poziomie prac nad Programem, sprawowanie nadzoru, monitorowanie i ewaluacja działań rewitalizacyjnych. Dodatkowo, Komitet, stanowiący swego rodzaju łącznik między Urzędem Miejskim a mieszkańcami obszaru rewitalizacji, wypracowywać będzie sposoby i modele zwiększania efektywności działań oraz proponować idee nowych projektów w ramach postępu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Szczegółowe zasady funkcjonowania Komitetu określa się w regulaminie Komitetu.

Na poniższym schemacie przedstawiono strukturę zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033.

Rysunek 13. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy.

Źródło: opracowanie własne.

10.2. Koszty zarządzania

Koszty związane z zarządzaniem procesem rewitalizacji w Gminie Pniewy ujęte zostaną w bieżących kosztach funkcjonowania Urzędu Miejskiego i stanowić będą wydatki na wynagrodzenia pracowników zajmujących się wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z pochodnymi od wynagrodzeń. Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników Urzędu Miejskiego Pniewy w 2021 roku wyniosło 6 370,44 zł, co stanowiło ponad 76 tys. zł całkowitych wydatków na pracownika w skali roku. Osobami najbardziej zaangażowanymi w proces zarządzania Programem będą pracownicy Referatu Środków Zewnętrznych (dwie osoby). Wynika z tego, że roczne koszty zarządzania Programem wyniosą około 155 tys. zł. Należy jednak zwrócić uwagę, że zadania dotyczące rewitalizacji będą wykonywane w części etatu (w ramach swoich dotychczasowych obowiązków służbowych), co pozwala wnioskować, że koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji będą nieco niższe.

10.3. Ramowy harmonogram realizacji programu

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy jest programem wieloletnim. Jego okres realizacji wynosi 11 lat. Rok 2023 jest rokiem kończącym prace nad przygotowywaniem dokumentu oraz rozpoczynającym realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W tym roku planuje się również powołanie Komitetu Rewitalizacji. Z uwagi na fakt, iż ustawa o rewitalizacji obliuguje do przygotowywania oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych przynajmniej raz na 3 lata, został zaproponowany podział realizacji Programu na 3 letnie okresy. Rok 2033 jest rokiem kończącym Program, w którym zostanie przeprowadzona ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji.

Tabela 19. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji.

2023	2023-2025	2026-2028	2029-2031	2032-2033
Prace nad GPR:	Pierwszy okres realizacji GPR:	Drugi okres realizacji GPR:	Trzeci okres realizacji GPR:	Czwarty okres realizacji GPR:
Uchwalenie GPR	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2023-2025	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2026-2028	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2029-2031	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2032-2033

Powołanie Komitetu Rewitalizacji	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2023 (do 31 marca 2024 r.), 2024 (do 31 marca 2025 r.), 2025 (do 31 marca 2026 r.)	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2026 (do 31 marca 2027 r.), 2027 (do 31 marca 2028 r.), 2028 (do 31 marca 2029 r.)	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2029 (do 31 marca 2030 r.), 2030 (do 31 marca 2031 r.)	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2032 (do 31 marca 2033 r.), 2033 (do 31 marca 2034 r.)
	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2023-2025 (do 30 kwietnia 2026 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2026-2028 (do 30 kwietnia 2029 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2029-2031 (do 30 kwietnia 2032 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2032-2033 (do 30 kwietnia 2034 r.)

Źródło: opracowanie własne.

11. Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji

Partycypacja społeczna jest wyrazem aktywnego uczestnictwa obywateli i podejmowania przez nich decyzji, które są znaczące dla danej społeczności. Może przybierać różnego rodzaju formy i odnosić się do różnych grup społecznych. W przypadku partycypacji w procesie rewitalizacji, mówimy o relacji między władzami samorządowymi a obywatelami, którą charakteryzuje angażowanie jednostek w sprawy je dotyczące poprzez konsultowanie i wypracowywanie konkretnych rozwiązań w dążeniu do osiągnięcia wspólnego celu. W ustawie o rewitalizacji partycypacja odnosi się do aktywnego udziału interesariuszy w kształtowaniu całego procesu rewitalizacji.

Z uwagi na to, iż Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze operacyjnym, wdrożenie całego programu, w tym zawartych w nim działań i przedsięwzięć, angażuje wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizacji. Uczestnictwo różnych grup interesariuszy należy umożliwić na wszystkich etapach prac nad Programem (diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania).

Na etapie diagnozowania i programowania wykorzystano następujące formy partycypacji społecznej:

- zbieranie uwag w formie elektronicznej i papierowej,
- ankiety/formularze,
- warsztaty,
- spotkania,
- spacer studyjne,
- wywiady.

Aktywną partycypację na etapie diagnozowania i programowania umożliwiono:

- mieszkańcom Gminy Pniewy,

- przedstawicielom instytucji funkcjonujących na terenie Gminy Pniewy,
- przedsiębiorcom z obszaru rewitalizacji,
- organizacjom pozarządowym działającym na terenie Gminy Pniewy,
- samorządowi gminnemu,
- pozostałym interesariuszom np. przyszłym inwestorom, przyszłym mieszkańcom.

Zapewnienie udziału interesariuszom na etapie diagnozowania rozpoczęło się od konsultacji społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy. Od 20 marca 2023 roku do 21 kwietnia 2023 roku wszyscy zainteresowani mogli bowiem zgłaszać swoje uwagi oraz wnioski do projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, informację o konsultacjach społecznych projektu uchwały wraz z załącznikami, zamieszczono minimum 7 dni kalendarzowych przed rozpoczęciem konsultacji, tj. 13 marca 2023 roku w następujących formach:

- na stronie podmiotowej Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej (<https://bip.pniewy.wlkp.pl/>),
- na stronie internetowej Gminy (<https://www.pniewy.wlkp.pl/>),
- na tablicach ogłoszeń w Urzędzie Miejskim Pniewy, ul. Dworcowa 37, 62-045 Pniewy,
- w mediach społecznościowych.

Formularz zgłaszania uwag oraz projekt uchwały wraz z załącznikami oraz Diagnozą służącą wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy, dostępne były na stronie internetowej Gminy Pniewy, na stronie podmiotowej Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w formie papierowej w Urzędzie Miejskim Pniewy. Wypełnione formularze można było dostarczyć w postaci papierowej lub elektronicznej.

Kolejną formą konsultacji była ankieta oraz spotkanie konsultacyjne, na którym omówiono główne założenia rewitalizacji oraz metodykę wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy. Uczestnicy mieli możliwość przedstawienia własnych wniosków, a także swobodny udział w dyskusji nad określeniem granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Podczas konsultacji społecznych nie zgłoszono uwag i propozycji zmian projektu.

Na etapie diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji oraz programowania Gminnego Programu Rewitalizacji, w dniu 10 lipca 2023 roku odbyła się wizja lokalna, podczas której przedstawiciel Urzędu Miejskiego Pniewy oprowadził zainteresowane osoby po miejscach i obiektach, które planowane były do poddania działaniom rewitalizacyjnym, bądź w których widoczne były zjawiska kryzysowe. W trakcie spaceru omówiono pomysły na przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz wykonano dokumentację fotograficzną wykorzystaną w niniejszym dokumencie.

W dniu 10 lipca 2023 roku odbyły się również warsztaty z interesariuszami rewitalizacji m.in. przedstawicielami Urzędu Miejskiego Pniewy, radnych, jednostek organizacyjnych w tym jednostek oświatowych Gminy Pniewy, a także przedstawicielami różnych grup

społecznych, w tym przedsiębiorców czy seniorów. Na początku uczestnicy warsztatów zapoznali się z głównymi założeniami rewitalizacji oraz wnioskami, jakie płynęły z diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Część warsztatowa składała się z trzech modułów pn.: „Gdzie leży problem i co można z tym zrobić?”, „Mamy potencjał!” oraz „Działamy na obszarze!”. Zadaniem uczestników było zidentyfikowanie negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji, wskazanie przyczyn tych zjawisk oraz znalezienie rozwiązań na wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego. W dalszej części warsztatów uczestnicy wskazali lokalne potencjały obszaru rewitalizacji, a następnie zaproponowali propozycje działań rewitalizacyjnych.

Na etapie programowania zaproszono interesariuszy rewitalizacji do zgłaszania pomysłów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Pomysły zbierano za pomocą uproszczonych fiszek projektowych, udostępnionych w trakcie trwania naboru. Propozycje mogły być zgłaszane zarówno przez osoby fizyczne, jak i instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, koła, kluby, podmioty gospodarcze i inne.

Ostatnią formą partycypacji społecznej na etapie przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji były konsultacje społeczne projektu dokumentu. Przeprowadzono je w trzech formach: zbierania uwag w postaci wypełnionego papierowego lub elektronicznego formularza uwag, wypełnienia ankiety on-line oraz spotkania konsultacyjnego o charakterze otwartym.

W trakcie prac nad dokumentem, działania partycypacyjne były realizowane w sposób otwarty, umożliwiający udział wszystkich partnerów społeczno-gospodarczych, podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji. Chęć zaangażowania partnerów w proces prac nad projektem wyrażała się m.in. poprzez otwarte zaproszenia na warsztaty rewitalizacyjne, otwarty nabór przedsięwzięć oraz możliwość udziału w konsultacjach społecznych.

Rysunek 14. Warsztaty diagnostyczne przeprowadzone w ramach opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji.

Źródło: dokumentacja fotograficzna warsztatów przeprowadzonych z interesariuszami w dniu 10 lipca 2023 roku.

Przejawem partycypacji społecznej na etapie wdrażania Programu będzie również udział mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i innych zainteresowanych osób w realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Projekty adaptacji obiektów do pełnienia nowych funkcji, tworzenia nowych przestrzeni i ich wyposażenia, będą odbywały się wspólnie z jednostkami odpowiedzialnymi za wdrażanie poszczególnych działań oraz grupami odbiorców, którzy będą z nich korzystać.

Wszelkie informacje i raporty o prowadzonych działaniach rewitalizacyjnych, będą przekazywane mieszkańcom we wszelkich możliwych formach, zakładających dotarcie do wszystkich mieszkańców, bez względu na wiek, status społeczny, poglądy czy stopień i rodzaj niepełnosprawności m.in. na stronie internetowej Gminy, mediach społecznościowych, lokalnej prasie. Sprzyjać to będzie większej partycypacji społecznej w proces rewitalizacji oraz wpływać na większe zaangażowanie mieszkańców w życie Gminy. Istotne będzie również edukowanie interesariuszy rewitalizacji na temat zasad funkcjonowania procesów rozwoju lokalnego oraz możliwości włączenia się w dyskusję o kierunkach rozwoju Gminy Pniewy.

12. System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji

12.1. Monitoring programu

System monitorowania procesu rewitalizacji prowadzony będzie przez powołany Referat Środków Zewnętrznych we współpracy z Komitetem Rewitalizacji i obejmował będzie zarówno monitoring cząstkowy przeprowadzany rokrocznie oraz końcową ewaluację założeń Programu. Monitoring procesu rewitalizacji polega na systematycznym

gromadzeniu danych pozwalających określić stopień realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także wpływ realizacji tych przedsięwzięć na sytuację społeczno-gospodarczą obszaru rewitalizacji.

Prowadzony on będzie w trzech płaszczyznach:

1. monitorowanie podstawowych parametrów Gminnego Programu Rewitalizacji na etapie przyjęcia Programu oraz późniejszych jego aktualizacji (listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, nakładów finansowych, przewidywanych rezultatów);
2. bieżący monitoring poziomu wdrażania Programu poprzez ocenę stopnia realizacji poszczególnych projektów za pomocą karty oceny projektu/przedsięwzięcia stanowiącej załącznik nr 2 do niniejszego Programu;
3. monitorowanie stopnia realizacji celów oraz skutków realizacji Programu za pomocą wskaźników produktu i rezultatu dotyczących przedsięwzięć podstawowych zaplanowanych do realizacji w ramach niniejszego dokumentu oraz wskaźników oddziaływania.

Analiza wartości wskaźników produktu i rezultatu pozwoli na uzyskanie informacji o stopniu realizacji danego przedsięwzięcia, natomiast wskaźniki oddziaływania wskażą w jakim stopniu przeprowadzony proces rewitalizacji wpłynął na poprawę sytuacji mieszkańców obszaru rewitalizacji. Do wskaźników oddziaływania zaliczono część wskaźników wykorzystanych w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Pniewy oraz wskaźniki identyfikujące kluczowe problemy na obszarze rewitalizacji. Monitoring realizacji celów Programu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Monitoring realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji.

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika w roku bazowym	Wartość docelowa na koniec roku 2030
1. Pniewy są razem – zintegrowane i aktywne społeczeństwo	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	4,1%	1,35%
	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców	9%	7,49%
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	1,7%	0,56%
	Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na 100 mieszkańców	14 355,67 zł	5 955,97 zł
	Liczba osób objętych procedurą „niebieskiej karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,56%	0,75%
	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w spotkaniach i zajęciach integracyjnych, edukacyjnych	0	50
	Liczba osób włączonych społecznie	0	6

	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	0,49%	0,75%
2. „Czego Jaś się nie nauczył, tego...” – rozwój usług dla mieszkańców	Liczba zaadaptowanych pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji	0	3
	Liczba utworzonych mieszkań chronionych	0	10
	Liczba imprez, warsztatów, kursów, spotkań, wydarzeń sportowych, w tym cyklicznych zorganizowanych w przywróconych do użytku budynkach	0	25
	Liczba nowopowstałych przestrzeni służących zaspokajaniu aktywności mieszkańców	0	2
	Liczba osób biorących udział w wydarzeniach organizowanych w wyremontowanych obiektach	0	1120
3. Bezpieczeństwo społeczne, gospodarcze i środowiskowe wizytówką Gminy Pniewy	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem	516,4	530
	Liczba punktów monitoringu na obszarze rewitalizacji	34	50
	Roczna liczba stwierdzonych przestępstw na 1000 mieszkańców	7,34	6,00
	Liczba fotopułapek na obszarze rewitalizacji	0	3

Źródło: opracowanie własne.

12.2. Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych

Stałe monitorowanie procesów zachodzących w przestrzeni obszaru zdegradowanego daje możliwość rozpoznania kierunków oraz bieżących potrzeb interesariuszy rewitalizacji.

Skuteczność procesu rewitalizacji jest możliwa do zweryfikowania dzięki prowadzonemu corocznemu monitoringowi Gminnego Programu Rewitalizacji, a także ocenie skuteczności działań rewitalizacyjnych dokonywanej raz na 3 lata przez Burmistrza Gminy Pniewy przy pomocy Referatu Środków Zewnętrznych. Dokument ten podlegać będzie zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji, a następnie ogłaszany będzie na stronie podmiotowej Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej, zgodnie z art. 22 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji.

Analiza zachodzących zmian pozwoli stwierdzić, czy skutecznie zostało wyeliminowane zjawisko degradacji i jego negatywne konsekwencje oraz czy w wyniku prowadzonego procesu nie zaistniała konieczność skupienia się na problemach wcześniej niewystępujących.

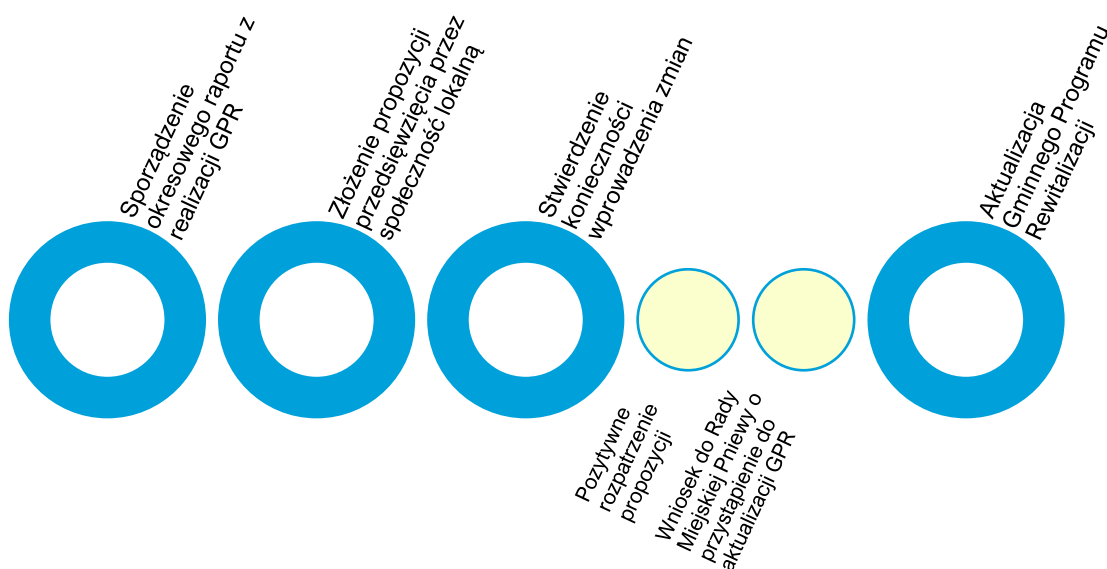
12.3. System wprowadzania modyfikacji do programu

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w Programie, w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Burmistrz Gminy Pniewy wraz z Referatem Środków Zewnętrznych w porozumieniu z Komitetem Rewitalizacji zidentyfikują konieczność modyfikacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033, Burmistrz występuje do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku należy załączyć opinię, że Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Pniewy wymaga aktualizacji wraz z oceną aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ponadto Referat Środków Zewnętrznych odpowiedzialny będzie za przyjmowanie propozycji przedsięwzięć od interesariuszy procesu rewitalizacji według zasad ustalonych przez Referat. Na podstawie zebranych wniosków, Referat będzie mógł wnioskować do Burmistrza Gminy Pniewy i Rady Miejskiej Pniewy o wprowadzenie zmian w treści dokumentu.

Rysunek 15. Schemat wprowadzania zmian do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy.

Źródło: opracowanie własne.

Ewentualna zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji następuje w trybie, w jakim został on przewidziany w ustawie o rewitalizacji.

13. Określenie zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego implementacja Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzi ze sobą szereg zmian podejmowanych uchwałami dotyczących:

1. Wieloletnich programów gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.
2. Zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, w tym zasad i kryteriów wynajmowania lokali, których najem jest związany ze stosunkiem pracy, jeżeli w mieszkaniowym zasobie gminy wydzielono lokale przeznaczone na ten cel.

Dla Gminy Pniewy są to:

- Uchwała nr XXIX/236/21 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Pniewy na lata 2021-2025”;
- Uchwała nr XXIV/202/20 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład zasobu mieszkaniowego Gminy Pniewy.

Z uwagi na zakres planowanych przedsięwzięć nie przewiduje się zmian w powyższych uchwałach w przypadku wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033.

14. Określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji

Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji uchwali Rada Miejska Pniewy w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Komitet Rewitalizacji stanowił będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełnił będzie funkcję opiniotwórczo-doradczą.

Zakłada się, że w strukturach Komitetu Rewitalizacji znajdą się m.in. przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, w tym instytucji kultury i oświaty czy przedsiębiorców działających w obszarze rewitalizacji.

Przewiduje się ewentualną możliwość dokonania zmian w Uchwale regulującej zasady wyboru członków Komitetu Rewitalizacji w celu włączenia przedstawicieli terenu objętego

rewitalizacją. Liczebność Komitetu Rewitalizacji może zostać przedyskutowana w przypadku podjęcia zmian w powyższej Uchwale w drodze konsultacji społecznych.

15. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji istnieje możliwość ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Takie rozwiązanie można wprowadzić na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta za pomocą odrębnej uchwały przyjmowanej przez radę gminy. Uchwała ta stanowi akt prawa miejscowego. Specjalna Strefa Rewitalizacji może zostać wyznaczona w granicach obszaru rewitalizacji, na okres nie dłuższy niż 10 lat, bez możliwości przedłużenia.

W celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, na całym obszarze rewitalizacji przewiduje się ustanowienie na okres 10 lat Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji. Ustanowienie Strefy oraz dokładny zakres jej regulacji będzie przedmiotem odrębnej uchwały Rady Miejskiej Pniewy.

Rada Miejska Pniewy uchwałą nr LIII/420/23 z dnia 27 kwietnia 2023 r. wyznaczyła obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy. W § 2 niniejszej uchwały ustanowiono na rzecz Gminy Pniewy prawo pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji. Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 6 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, w przypadku gdy w terminie 2 lat od dnia wejścia w życie uchwały dot. wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji z zastosowaniem prawa pierwokupu, nie weszła w życie uchwała dot. Specjalnej Strefy Rewitalizacji, ww. uprawnienia tracą moc. Z tego względu konieczne będzie podjęcie wspomnianej uchwały przed terminem 1 czerwca 2025 r., kiedy to wygasa zapis o prawie pierwokupu z uchwały delimitacyjnej (uchwała w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji weszła w życie po 14 dniach od daty jej publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego, która miała miejsce w dniu 18 maja 2023 r.).

16. Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

16.1. Wskazanie zakresu zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Obszar rewitalizacji, jak i całej Gminy Pniewy objęty jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pniewy, przyjętym Uchwałą Nr LVII/444/23 Rady

Miejskiej Pniewy z dnia 22 czerwca 2023 r. Na podstawie analizy dokumentu, stwierdzono, iż nie wystąpi konieczność wprowadzenia zmian w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wynikających z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy na lata 2023-2033, gdyż projektowane przedsięwzięcia są zgodne z polityką przestrzenną przedstawioną w Studium. W wyniku realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie nastąpi zmiana funkcji obszarów wskazanych w ww. dokumencie.

16.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany

W granicach obszaru rewitalizacji obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego przyjęte na podstawie poniższych uchwał:

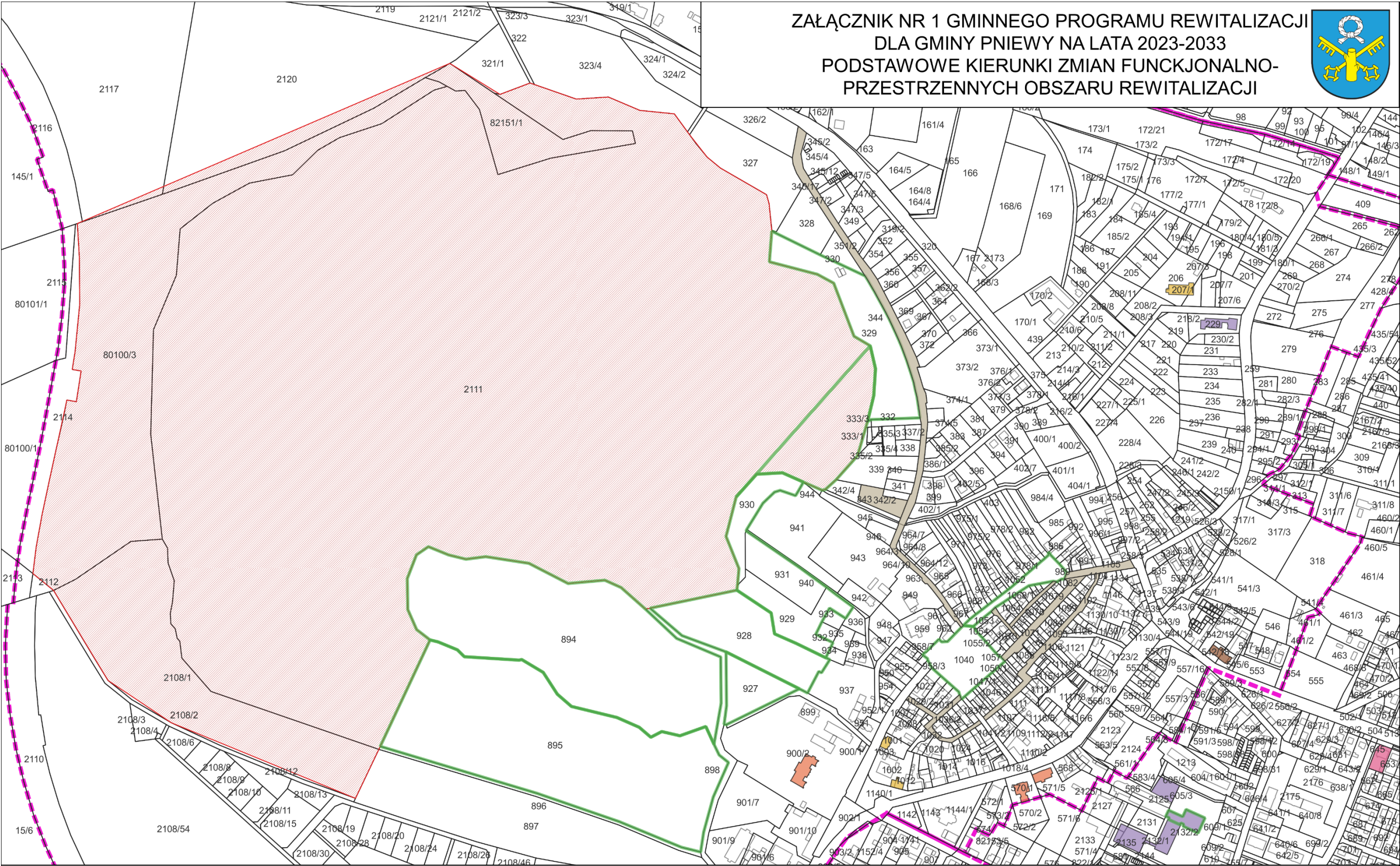
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego terenu zieleni wraz z terenem usług przy ul. Międzychodskiej w Pniewach (przyjęty Uchwałą Nr XXI/217/2000 Rady Miejskiej Pniewy z dnia 24 sierpnia 2000 r.);
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego terenu zabudowy mieszkaniowej „Osiedle Rycerskie” Pniewy (przyjęty Uchwałą Nr XXV/255/2000 z dnia 28 grudnia 2000 r.);
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego miasta Pniewy w części dotyczącej terenu między ulicami św. Wawrzyńca, Jeziorną, Nową i Międzychodzką (przyjęty Uchwałą Nr XV/143/04 z dnia 25 lutego 2004 r.) – zmieniony uchwałą w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Pniewy – w części dotyczącej terenu między ulicami św. Wawrzyńca, Jeziorną, Nową i Międzychodzką w Pniewach (zmiana przyjęta Uchwałą Nr XL/376/2010 z dnia 26 października 2010 r.).

Realizacja projektów rewitalizacyjnych nie wymaga uchwalenia bądź zmiany powyższych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W wyniku realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji nie zmieni się przeznaczenie terenów określonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne nie naruszają przepisów określonych w tych dokumentach.

17. Załączniki

Załącznik nr 1: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

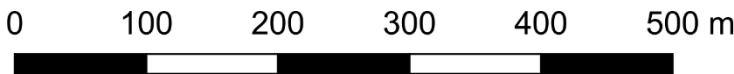

Legenda

Projekt zintegrowany nr 1	Przedsięwzięcie uzupełniające nr 1
Projekt zintegrowany nr 2	Przedsięwzięcie uzupełniające nr 2
Projekt zintegrowany nr 3	Przedsięwzięcie uzupełniające nr 3
Projekt zintegrowany nr 4	Przedsięwzięcie uzupełniające nr 5

Przedsięwzięcie uzupełniające nr 4 realizowane będzie na całym obszarze rewitalizacji.

Skala 1:5000

Załącznik nr 2: Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego

Nazwa przedsięwzięcia		
Jednostka odpowiedzialna		Wskaż jednostki odpowiedzialne za realizację przedsięwzięcia.
Partnerzy		Wskaż partnerów przedsięwzięcia lub wpisz nie dotyczy.
Miejsce realizacji		Podaj miejsce realizacji projektu na obszarze rewitalizacji.
Aktualny status projektu		Podaj aktualny postęp rzeczowy projektu: „zakładane do realizacji”, „w trakcie realizacji” lub „zrealizowane”
Termin realizacji	Planowany	Podaj planowaną datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
	Rzeczywisty	Podaj rzeczywistą datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
Opis realizacji projektu		Opisz zrealizowany projekt oraz zakres zrealizowanych zadań, podaj cel przedsięwzięcia, wskaż jakie problemy rozwiązuje, określ udział interesariuszy rewitalizacji w tworzeniu i realizacji przedsięwzięcia.
Rezultaty projektu		Podaj efekty zrealizowanego projektu oraz ich wpływ na negatywne zjawiska w szczególności w sferze społecznej, oraz w sferach: gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej.
Nazwa wskaźnika odpowiadająca realizacji projektu i jego wartość	Wskaźnik produktu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika produktu realizacji celów i przedsięwzięć.
	Wskaźnik rezultatu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika rezultatu realizacji celów i przedsięwzięć.
Wartość projektu		Wskaż całkowitą wartość projektu
Poniesione koszty		Wskaż dotychczas poniesione koszty projektu
Dofinansowanie UE		Określ wartość dofinansowania ze środków unijnych
Program wsparcia		Wskaż fundusz, program wsparcia i działanie, w ramach którego został zrealizowany projekt

Spis tabel

Tabela 1 Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Pniewy	8
Tabela 2 Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Pniewy	9
Tabela 3. Obszary zdegradowane na terenie Gminy Pniewy, tj. jednostki, dla których wskaźnik syntetyczny przyjął w sferze społecznej wartości poniżej 0 oraz dla których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej z pozostałych sfer.	11
Tabela 4. Lista istniejących obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego na obszarze rewitalizacji.....	20
Tabela 5. Porównanie wskaźników dla sfery społecznej obszaru rewitalizacji z obszarem całej Gminy.....	22
Tabela 6. Stan powietrza atmosferycznego w strefie wielkopolskiej w 2021 roku.	32
Tabela 7. Najniebezpieczniejsze ulice pod względem liczby zdarzeń drogowych na obszarze rewitalizacji w latach 2017-2021.	38
Tabela 8 Charakterystyka organizacji pozarządowych funkcjonujących na obszarze rewitalizacji.....	45
Tabela 9. Opis dokumentów powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji.	56
Tabela 10. Opis projektu zintegrowanego nr 1.....	65
Tabela 11. Opis projektu zintegrowanego nr 2.....	69
Tabela 12. Opis projektu zintegrowanego nr 3.....	73
Tabela 13. Opis projektu zintegrowanego nr 4.....	78
Tabela 14. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	81
Tabela 15. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	89
Tabela 16. Powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.	90
Tabela 17. Wykaz wybranych projektów zrealizowanych w poprzednich latach przy wsparciu środków pochodzących z funduszy europejskich.....	92
Tabela 18. Szacunkowe ramy finansowe podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	96
Tabela 19. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji.....	100
Tabela 20. Monitoring realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji.....	105

Spis rysunków

Rysunek 1. Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Pniewy.....	10
Rysunek 2. Poglądowa mapa obszaru rewitalizacji w Gminie Pniewy.....	13
Rysunek 3. Ustalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pniewy.	16
Rysunek 4. Struktura przestrzenno-funkcjonalna obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pniewy.	19
Rysunek 5 Poglądowa lokalizacja najważniejszych zabytków zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji.....	21
Rysunek 6. Przykłady aktów wandalizmu oraz puste stacje roweru gminnego na obszarze rewitalizacji.	25
Rysunek 7. Rynek w Pniewach.	30
Rysunek 8. Przykłady zaśmieconych miejsc na ul. św. Ducha i Dworcowej.....	34
Rysunek 9 Ulice w centrum Pniew	38
Rysunek 10 Wybrane elementy kompozycji urbanistycznej obszaru rewitalizacji.	41
Rysunek 11. Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji.	54
Rysunek 12. Szacunkowe zestawienie wartości podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	95
Rysunek 13. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy.....	99
Rysunek 14. Warsztaty diagnostyczne przeprowadzone w ramach opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji.	103
Rysunek 15. Schemat wprowadzania zmian do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pniewy.	107

